

T. C.

Yıl : 12

Mayıs 1935

Sayı : 123

Askerî tıbbî baytarî mecmuası

Askerî Baytar Tatbikat Mektebi ve Hastanesi
Tıbbî Baytarî Akademisi tarafından
üç ayda bir çıkarılır.

Tesis tarihi 1922

Askerî Tıbbiye Matbaası
İSTANBUL
1935

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ
SÜRELİ YAYINLAR

KAYIT NO. 5008801
SÜRELİ YAYIN ADI Askerî Tıbbî Baytarî
CİLT Mecmuası
SAYI 123
YIL 1935

ASKERİ TIBBİ BAYTARİ MECMUASI

Askeri Baytar Tatbikat Mektebi ve Hastanesi

Tıbbi Baytari Akademisi tarafından

üç ayda bir çıkarılır.

Tesis Tarihi 1922

Yıl XII

1 Mayıs 1935

Sayı 123

İÇİNDEKİLER

Vecizeler	Sahife
Orijinal:	
Üveis Maskar	: Beygirde iki Distomatoz vak'ası 227
Ali Hadi	: Bir köpekde Raşitizmin Vigantol ile tedavisi 285
Sadık Gören	: Caporit iyi bir antiseptikmidir 287
Sezai Hayri Sözen	: Beygirde Fahiz-Mıstulkadem hablinin kopması 293
Saib Ali	: Gurm Antiviruslarının hazırlanmasında beraber tesadüf edilen istafilokokların da kullanılması 298
Refik Yetkin	: Koşu atlarının iş bızısıhhası (devam) 300
Veysi	: Byegirde Piroplazmoz münasebetile 323
M. Emin	
Toplamalar:	
Ali Karadeniz	: Beygirde tırnak bakımı 325
N. Zobu	: Cerrahi muayene usulünde Anamnez almak 330
Çevirmeler:	
Sabri Yener	: Beygirin bazı dış hastahklarında Kokain ve benzerlerinin te'siri 336
Turgut Argun	: Beygirde müzmin ve münteşir Glomerulonephritis 341
Hulâsalar	343
Yeni neşriyat	356
Meslek haberleri	358
Salgın hastahklar hulâsası	365
Soy adları	366
12 inci yıl fihristi	368

ASKERİ TIBBİYE MATBAASI
1935

Baytarî tababette de

bu en iyi ilâcın kefilidir.

OMNADINE büyük ve ufak hayvanların bütün hâd intanî hastalıklarında muafiyet tedavisi için

ODYLEN büyük hayvanlarda uyuza ve tufeyllere karşı mücadele için

VACCIN-YATRENE E 104 müzmin hastalıklarda tenbih tedavisi için aşı

ENTOZON sığırlarda meme guddesi iltihabına (mastitis) karşı

TRYPFLAVINE pyroplasmose tedavisi için

NÉOSALVARSAN baytarî sahada kullanılmak üzere

NÉMURAL taenia ve botriocephalus mücadelesi için

» *Behringwerke* «

LEVERKUSEN (ALMANYA)

VECİZELER

Bu memleketin ilerlemesi için muhtaç olduğumuz vasıtaların en başında, paradan, her şeyden evvel, en başda bilgi lâzımdır. Kültürün her bucağında bilen adamlara, bilgi lüzumuna inanmış adamlara ihtiyacımız çokdur. Onun için okuma hevesini, kitab hevesini çoğaltmak başlıca işlerdendir.

General İSMET İnönü

Bir hastalıktan koruma, onu tedaviden daha ilerdedir.

Vegetius

Hastalıkların yalnız bir arazları olsaydı teşhis kolaylaşır. Fakat arazların pek muhtelif manaları olmasıdır ki her vak'ada büyük bir ruhî çalışmayı icabettiren sanatı meydana getirir.

Wirth

Cerrahide en iyi sonda, elimizin parmağıdır.

Fröhner

İyi bir muayene usulü (Propedoytik) olmadan teşhis koymak imkânsızdır.

Wirth

Yalnız sıhhatlı hayvanlar, tam verim kudretindedirler.

Klimmer

5008804
1935,123

Meslekdaşlarımızdan Bir Dilek

Akademimiz, Türk dil inkilabında askerî baytarlığa ait tabirlerin türkçeleştirilmesi işiyle uğraşüyor. Bu mühim ulusal meslek vazifesinde bütün ordu baytarlığının alâkadar olmasını ve beraber çalışmasını arzu ediyoruz. Yapılacak iş : yalnız askerî baytarlık vazifelerine tealluk eden ve askerî talimatnamelerde kullanılan tabirlerin türkçeleştirilmesidir. Bu yolda arkadaşlarımızın da dil inkilabı yöndemlerine uygun bir tarzda bu çalışmaya iştiraklerini bekleyorz. Bulunacak türkçemukabillerin nereden ve ne tarzda alınmış olduklarının izahı da birlikde yazılmalıdır. Bu hususda arkadaşlarımızın buluşlarını askerî baytar tatbikat mektebi müdürlüğüne bildirmelerini dileriz.

Askerî Baytar Akademisi

Askerî Baytar Tatbikat Mektebi Marazi Teşrih Şubesinden

Beygirde iki Distomatoz vak'ası

Leberegelbefall bei zwei Pferden.

Muallim v. By. Bnb. Dr. Üveis Maskar

Karaciğer distomuna (*Distomum hepaticum*) ot yiyen hayvanlar arasında bazan da Tektırnaklılarda rast gelinmekte olduğu malûm ise de bildirilen vak'alar oldukça azdır.

Netekim *Joest*, *Nieberle* ve *Cohrs*, *Hutyra* ve *Marek*, *Fiebiger* gibi müelliflerin patolojya ve parasitolojya kitaplarında ve hatta *Nöller* in bu parazite ait monografisinde beygirlerde nadir olduğu bildirilmektedir.

Gressel in distomlu bir mıntakadan gelen otu yemekte olan bir süvari bölümü hayvanlarında yaptığı sistematik 100 gaita muayenesinin hiç birisinde *Distom* yumurtalarına rast gelmemiş olması da bu fikri teyit eder mahiyettedir.

Bu itibarla her görülen vak'anın literatür kıymeti olabileceği düşüncesile ve bir de memleketimiz baytarî edebiyatında kayde geçecek ilk müşahade olması dolayısıyla İstanbulda sekiz sene (1927-1934) zarfında otopsilerini yaptığım askerî ve ahâlî hayvanlarından 184 Beygir, 32 Katır, 4 Eşek ve 8 Taydan ibaret 228 Tektırnaklıdan yalnız iki Beygirde bulduğum bu vak'aları bildirmeği yerinde görmekteyim.

Şimdiye kadar neşredilmiş vak'alardan literatürlerini tedarik edebildiklerime gelince :

Cadéac bir dişi merkepte, *Prietsch* şimalî Prusya hayvanlarından 4-6 yaşlarında üç beygirde, *Schebitz* 11 yaşındaki bir Ponje beygirinde. *Czöss* keza bir beygirde Karaciğer distomu bulduklarını, *Simon* ve *Kraume* de 1926 yazında Lüneburgdaki su baskını müteakip vukua gelen büyük

Distomatoz zayıflığında bir çok sığır, koyun ve keçilerle beraber 17 beygirin de bu hastalıktan kurban gittiklerini bildirmektedirler.

Linde soğuk kanlı ağır bir beygirden Distomatozun mevcudiyetini tesbit ederek Distol ile iyi ettiğini, *Pellkofer* de müteyayit anemi, deri altında mısırlı tereşşuhat, karında, gulfede, ferç ve dudaklarda ödem, dermansızlık ve emane nezlesi gösteren 17 beygir Distomatozunu tedavi ettiğini yazmaktadır.

Müşahedelerim.

Birinci vak'a.— Çengelköy askerî orta mektebe ait olup 29/12/1931 be otopsisini yaptığım 1927 doğumlu, 1,41 irtifaında, yerli, açık kestane doru attır. Seriri olarak hazmî ihtilal, meri teşennücu ve hafif ikter gösterdikten sonra kâzip beliden mütevellit Gangrenî zatürree neticesi ölmüştür. Otopside en mühim olarak cilt altı nesci munzamının sarı yeşilimtrak televvününden, sol reede 6-7 inci, sağ reede 4-5 inci dıllar hizasında sadır cidarma iltisaklardan, mide ve barsaklarda hat nezlevî iltihabdan, reede ve bilhassa üç hafeli fuslarda içleri kirli ve rüsubî, kerih muhteviye malik kühuf ve mısırlı-demevî tereşşuhatla muttasıf gangrenî zatürreeden başka karaciğerde 11 Distom bulunmuştur. Kebet esas itibarile 55×32×6 sm ebadında ve haricen kirli kırmızı sarımtrak renkte, sol fusta hafeler kütleleşmiş, umumî olarak salabeti fazla mukavim bulunuyordu. Keserken nisbeten mukavemet gösteriyor ve makta satırlarına isabet eden orta boydaki safra yollarının cidarları 1,5—2 milimetreye kadar kalınlaşmış bulunuyordu. Safra yolları içinde kirli yeşil renkte ve muhatî -rüsubî bir muhtevi mevcut ve dahilî cidarları münteşir olarak koyu sarı renkte idi. Muhtelif safra yollarında bulunan 11 Distom vasatî olarak 12-14 mm genişliğinde ve 22-28mm boyunda olup **Distomum hepaticum** oldukları anlaşılmıyordu. Nesci hilâlîde tekessür barizdi. Fuseysatın teressümü aşikârdı. Kanatı kebedî ve safrâide nisbî bir tevessü mevcut olup gışayımuhatısının kalınlaşmış olduğu ve dahilen

fazla muhatî, kirli esmer yeşilimtrak renkte ve koyu kıvamda rüsubî bir muhtevi ile dolu bulunuyorlardı.

Karaciğerin histologyaca muayenesinde: Glisson mahfazasında az derecede tezayüd mevcut ve buradan fuseysat arasına nüfuz eden nesci hilâlîde de tekessür görülmüyordu, hususile orta boydaki safra yolları etrafında nesci munzam tekessürü pek fazla bulunuyordu. Bu safra yollarının gışayımuhatî hücrelerinde harabiyet ve tefellüs mevcut olup satırları iltihabî hücreler ve bunların mütemevvit kısımlarını ihtiva eden şekilsiz bir kitle ile örtülü ve cidarlarında adenomatös yeni kuneyvatı safraye teşekkülü mevcuddu. Gerek bunların arasında ve gerekse gışayımuhatî altında iltihabî tereşşuhatı hücreviye (Nötrofil ve Eozinofil lökositler, Lenfositler, Plasma hücreleri, Fibroblastlar) vardı. Bu safra yollarına civar olan ev'ye cidarları da kalınlaşmış ve bazı noktalarda viaî yeni teşekküller görülmüyordu Nesci hilâlînin fuseysler arasında teşkil ettikleri müselleslerde de hücrevî tereşşuhat mevcuddu. Kebet hücrelerinin bir çoğunda sarımtrak inikâs gösteren parlak tevazzular görünüyordu. Kebet hücrelerinin şeritleri birbirinden açılmış ve araları mısırlı-demevî müte-reşşihdi.

Velhasıl kebetde Distomlardan mütevellid müzmin bir Cholangitis catarrhalis (Cholangitis distomatosa) ile oldukça ilerlemiş müzmin hilâlî bir iltihabın mevcudiyeti mevzuda rüküdeti ikterin husulüne sebep olmuş bulunuyordu.

İkinci vak'a.— Kadıköyünde arabacı Ahmed çavuşa aid olup otomobil çarpması neticesi boyun kan damarlarının parçalanmasından mütevellid nezifden ölen ve 18/4/1933 de otopsisini yapılan doru beygirdir. Bütün uzviyetde umunî kan ziyamı gösteren anemiden başka tesadüfî olarak ince barsaklarda 24, isna'aşerde 12, midede 1 olmak üzere 38 askarid ile karaciğerde muhtelif safra yollarında cem'an 12 aded de Distom bulundu. Bunlar da vasatî olarak 12-14 mm genişliğinde ve 22—26 mm boyunda Distomum hepaticum lardı. Orta boydaki safra yolları cidarları 1,5—2 mm kalın olup kanatı kebedîde ve safra yollarında muhatî, sarı yeşilimtrak

ve bulanık muhtevi mevcuddu. Kebedin salabeti umumiyetle mukavim ve hilâli nesiçde, hususile distomu ihtiva eden safra yolları etrafında, tekessür barizdi. Sol fusda bundan başka hafeye yakın olmak üzere iki mahalde haricen beyaz sarımtarak renkte, sert salabetde ve kesilmesi müşkül, mütekellis, toplu iğne başı büyüklüğünde 7-9 mihrakın bir arada toplu olarak kebed nescine gömülü oldukları görüldü.

Histologyaca muayenede: Safra yollarında birinci vak'ada yazılan afata yakın tegayyür görüldü. Hilâli nesicdeki tekessür ve umumiyetle iltihabî olan tereşşuhatı hücreviye birinciye nazaran daha az bulunuyordu. Mütekellis ukeydelerin kireci izale edildikten sonra yapılan maktalarında geniş nesci munzam çerçeveleri içine gömülü, muhitlerinde tekellüs ve merkezlerinde inhilâl ile muttasıf münferid ve birleşik tufeyli ukeydeler oldukları anlaşıldı. Bunların etraf ve aralarında fazla derecede Eozinofil lökositlerden ibaret hücrevi tereşşuhat mevcuddu. Kebed sathına yakın olanları örten Glisson mahfazası da oralarda fazla kalınlaşmış bulunuyordu. Bazı ukeydelerde birer veya ikişer aded tufeyl yumurtalarına rast gelindi. Bu yumurtaların bazılarında Distom yumurtasını hatırlatacak alâmetler (Kapak) mevcudsa da cesametleri pek küçük ve vasatî olarak 0,038 mm uzun, 0,022 mm geniş bulunmaları, kitlei merkeziyelerinin de az olub vasfî bünye göstermemesi bunların Distomum hepaticum yumurtaları olmadığına kâfi delil teşkil ediyordu. (Bunlar daha ziyade Dicrocoelium lanceolatum yumurtalarını hatırlatıyorlar veya Sklorostomlara aid bulunuyorlardı).

Bazı mülâhazalar:

Birinci vak'ada Distomların mevzuun ilk hastalığında rol oynadığı aşikârdır. Esasen seriri olarak da ikter görülmüştür. Mevzu her ne kadar meri teşennücü ihtilati olarak gangrenî zatürreeden ölmüşse de tedaviye alınmasına sebep olan ilk tezahuru marazîsi hazmî ihtilâldir; bu da kebedin müzmin

afeti ile alâkadar olan midfi-maaî nezlevî iltihabdan ileri gelmiştir.

İkinci vak'ada ise Distomlar otomobil kazası neticesi kan zayiinden ölen bir hayvanda tesadüfi olarak bulunmuştur. Kebetde bulunan nescî tegayyürler her ne kadar birinci vak'adaki kadar ilerlememişse de yine nazarı itibare alınabilecek derecededir. Hayvan sahibinden iyi bir Anamnes almak da mümkün olmamıştır. Mamafih hayvanda, sahibinin gözünden kaçabilecek, hazım bozukluklarının evvelce husule gelmiş olabileceğini tahmin etmek belki de isabetli olur. Hususile mevzu askaridleri de hamil ve ince barsaklarında müzmin nezlevî bir iltihab da göstermektedir.

Bu iki vak'aya muhtelif hastalıklardan ölen veya tatbikat için öldürülen 228 Tektırnaklıda (%0,88) rast gelmiş olmaklığımız Karaciğer Distomunun bu hayvanlarda nadir olduğu fikrine bizi de iştirâk ettiriyor. Bundan sonraki otopsilerimizde bu nisbetin ne dereceye kadar artacağını veya inecğini şimdiden tahmin mümkün değildir. Yalnız şurasını açık söylemek isterimki güzel bir tesadüfle birinci vak'ada bu tufeyli bulmaklığımız ondan sonraki Tektırnaklıların otopsilerinde bizi Karaciğer muayenesi için daha müdekkik olmağa sevk etmiş ve bu suretle de damarları parçalanarak kan zayiinden ölen bir hayvanda belki de muayenesine hiç lüzûm his edilmeyeceği zan edilen Karaciğerde ikinci vak'ayı elde etmemize yardım etmiştir.

Memleketimiz Tektırnaklılarında Distom musabiyeti nisbetine aid daha şümmüllü bir karar verebilmek için muhtelif mahallerde ve hususile distomlu mıntakalardaki Tektırnaklılar üzerinde sistematik gaita muayenesi yapılmasının çok değerli neticeleri olacaktır. (Bu nisbetlerin memleketimiz Sığır, Koyun, Keçi, Manda ve Develerinde de kat'i olarak tesbiti büyük bir noksanı ikmâl edecektir).

Neticeye girmeden evvel ilişik tablolardaki 2 ve 3 numaralı Mikrofotografların te'mininde yardımını esirgemeyen Cerrahpaşa Hastanesi Bakteriologu Bay Dr. Fethi ye teşekkürü borç bilirim.

Netice :

1. Sekiz sene zarfında İstanbulda otopsilerini yaptığım askerî ve ahaliye aid 228 Tektirnaklıdan yalnız 2 beygirde (%0,88) Karaciğer Distomu bulunmuştur.
2. Birinci vak'ada distomların tevliid ettiği tegayyüratın marazî tezahuru aşikâr olarak görülmüş, ikinci vak'-ada ise distomlar bir tesadüf eseri olarak bulunmuştur.
3. Vak'alarımızın nisbeti Karaciğer distomunun Tektirnaklılarda nadir görüldüğüne dair müelliflerin kanaatlerini te'yid eder mahiyettedir.

Zusammenfassung:

Die allgemeine Ansicht der seltenen Vorkommnis von Leberegel bei Einhufern sowie das erstmalige Antreffen hier gibt mir Anlass die beiden Faelle zu veröffentlichen, die ich bei den in 8 Jahren vorgenommenen Sektionen von insgesamt 228 Einhufern, (184 Pferde, 32 Maultiere, 4 Esel u. 8 Fohlen) angetroffen habe, (also ca. 0,88%).

Im ersten, am 29.12.1931 sezierten Fall kam das Militaer-pferd klinischem Bericht nach mit ikterischen Erscheinungen und Verdauungsstörungen in Behandlung und erlag einer durch Speiseröhrenspasmus hervorgerufenen Schluckpneumonie. Ausser Gelbfaerbung der subkutanen Bindegewebe, katarrhalischer Magen-Darmentzündung und gangraenöser Pneumonie befanden sich in den Gallengaengen noch 11 Leberegel, durchschnittlich 12 - 14 mm breit und 22-28 mm lang. Den makroskopischen und histologischen Untersuchungen der Leber nach wurde eine Cholangitis katarrhalis mit chronischer interstitieller Entzündung festgestellt, die einen Stauungsikterus hervorgerufen hatte, wonach sich auch das klinische Bild erklart.

Beim zweiten Fall handelte es sich um ein Wagenpferd, das an einer durch Autozusammenstoss hervorgerufenen Hals-gefaesszerreissung verblutete. Bei der am 18. 4. 1933 vorgenommenen Obduktion wurden als Zufallsbefund ausser der allgemeinen Blutleere im Dünn-und Zwölffingerdarm 38 Askariden sowie in der Leber 12 Leberegel von durchschnittlich 12-14 mm Breite und 22 - 26 mm Laenge angetroffen. Die makroskopische sowie histologische Untersuchung ergab eine durch Leberegel hervorgerufene katarrhalische Gallengang-und chronische interstitielle Entzündung, jedoch nicht so stark wie im ersten Fall.

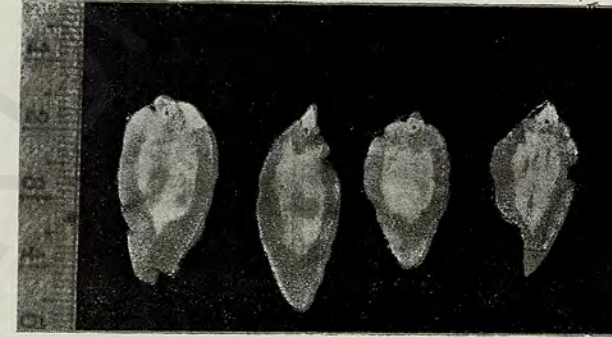
Am Rande des linken Laberlappens sassen verkalkte parasitaere Herde, bestehend aus mehreren hirsekorngrossen Knötchen, davon einige mit einzelnen Eiern, deren manche trotz ihrer gedeckelten Form nicht zu den Fasciola hepatica

gehörten; die Eier waren 0,038 mm lang und 0,022 mm breit (Es kommen Lanzettegel u. Sklorostomeneier in Frage). Eine genaue Anamnese des Tieres war vom Besitzer nicht zu bekommen, ob das Tier früher an Verdauungsstörungen gelitten hatte, obwohl eine katarrhalisch chronische Darmentzündung vorlag.

Literatur :

Cadéac (1885) : Über einen Fall von Leberegelkrankheit bei einer Eselin. *Revue vét.* 1885, P. 10 (Ref. *Ellenberger-Schütz*, Jg. 8, S. 82). — **Czöss** (1918) : Leberegel in der Leber eines Pferdes. *Allat. Lapok*. P. 118 (Ref. *Ellenberger-Schütz*, Jg. 38, S. 55). — **Fiebiger, J.** (1923) : Tierische Parasiten. 2. Auflage, S. 152, Verlag Urban u. Schwarzenberg Berlin-Wien. — **Fröhner, E. u. Zwick, W.** (1922) : Lehrbuch der speziellen Pathologie und Therapie der Haustiere. 9. Auflage, S. 279, Verlag F. Enke Stuttgart. — **Gressel** (1930) : Zur Frage des Vorkommens von Leberegeln beim Pferde. *Zeitschrift für Veterinaerkunde*, 42. Jg. 8. Heft, S. 307-309. — **Hutyra, F. u. Marek, J.** (1913) : Spezielle Pathologie und Therapie der Haustiere. 4. Auflage, Bd. 2, S. 574-584 Verlag G. Fischer Jena. — **Joest, E.** (1921) : Spezielle pathologische Anatomie der Haustiere. 2. Bd. S. 222, 235. — **Kitt, Th.** (1931) : Grundriss der pathologischen Anatomie. S. 172, Verlag F. Enke Stuttgart. — **Linde** (1928) : Distomatose bei einem Pferd. *Therap. Monatshefte f. Veterinaer-Medizin*, Heft 3, S. 124. — **Nieberle, K. u. Cohrs, p.** (1931) : Lehrbuch der Speziellen Pathologischen Anatomie der Haustiere. S. 409-413. Verlag G. Fischer Jena. — **Nöller, W.** (1925) : Die Leberfaule (Leberegelkrankheit) unserer Haustiere. S. 5, Verlag G. Fischer Jena. — **V. Ostertag, R.** (1932) : Lehrbuch der Schlachtvieh- und Fleischschau. S. 489, 494, Verlag F. Enke Stuttgart. — **Pellkofer** (1929) : Distomatosis beim Pferde. *M.T.W.* 80. Jg. S. 350-353 (Ref. *W.T.M.* 1929, S. 688). — **Prietsch** (1906) : Sächsishe Berichte, S. 64. — **Schebitz** (1917) : Distomatose beim Pferd. *B.T.W.S.* 346. — **Simon u. Kraume** (1927) : Die Leberegelseuche im Regierungsbezirk Lüneburg. *B.T.W.* 43. Jg. S. 476.

ÜVEİS MASKAR, BEYGİRDE İKİ DISTOMATOZ VAK'ASI.

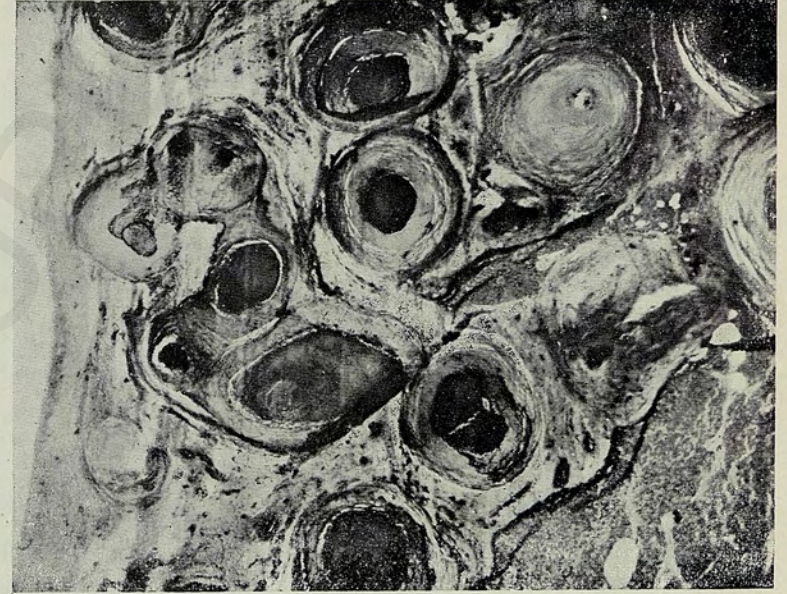

1. Her iki vak'ada bulunan Karaciğer Distomlarından bir kaçı.
(PHOTOGRAPHIE)

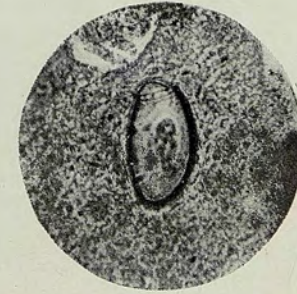
2. Birinci vak'anın Karaciğerinden nescî makta olup kalınlaşan safra yolu içinde Distomun da maktai görünmektedir.
(MICROPHOTOGRAPHIE ; ZEISS, OK. X 7, OBJ. 35 mm.)

ÜVEİS MASKAR. BEYGİRDE İKİ DISTOMATOZ VAK'ASI.

3. İkinci vak'ada bulunan ukeydî guruplardan birinin nesci maktai.

(MICROPHOTOGRAPHIE ; ZEISS, OK. $\times 7$, OBJ. 35 mm.)

4. Yukarıki ukeydelerde bulunan Parazit yumurtalarından biri.

(MICROPHOTOGRAPHIE ; LEITZ "MACCA", OK. 3, OBJ. 1/12 IMMERSION.)

Askeri Baytar Ttb. Mp. Dahiliye Kliniğinden:

Bir Köpekde Raşitizmin Vigantol ile tedavisi

Die Rachitis-Behandlung mit Vigantol beim Hund

By. Bnb. Dr. Ali Hadi

Tarihden üç ay evvel Nişantaşı, teşvikiyede Bay Faruk'a aid polis köpeklerinden anasından doğar doğmaz ayırılmış olan ve üç aylık bir yaşda bulunan bir köpek mektebimiz seririyatına getirildi.

Müracaat Sebebi:— Ayak kemiklerinin eğriliği ve nihayetlerinin şişkinliği ve kalınlığı ve yavrunun hâlen hiç yürüyememesidir.

Anamnez:— Yavru anasından çok erken alınarak evde beslenmiş ve gıda olarak, yeyebildiği her şey verilmiştir. Süt, sokakdaki satıcılardan alınmış fakat gayri muntazam verilmiştir. Başka bir hastalık geçirmemiştir. Yalnız çok iyi iştihaya rağmen, evveldenberi koşmaz ve sıçramazmış.

Muayenede:— Köpeğin vücuduna nazaran ayakları, bilhassa ızamı tavile nihayetleri pek fazla kalınlaşmış ve harice doğru çıkıntılar husule getirmişdi ve köpeğin mafsallarının harekâtına mani teşkil edecek bir şekil almışlardı. Diğer uzuvlarda şayanı kayd bir tegayyür tesbit edilemedi.

Bu vaziyet karşısında hayvana derhal raşitizm teşhisi konuldu.

Tedavi:— Vigantol (Bayer - Merck) Günde on altı damla (8 sa bah, 8 akşam) süt veya herhangi bir şekerli mahlul içerisinde verilmesi tavsiye edildi. Bundan başka muntazaman balık başı yedirmeleri ve sebze olarak da havuc ilâvesi söylendi.

Bu tedaviye başlangıçlarının daha ilk ayında hayvan ayağa kalkmış ve umumi hâlinde bariz bir salâh husule

gelmişti. Aynı tarzı tedavi ve tağdiyeye devamları vaki müracaatları üzerine tekrar edildi.

Son müracaatdan iki ay sonra köpek sahipleri, hayvanı tekrar seririyatımıza getirdikleri zaman hayvan tanınmayacak bir hale (Boy, büyümuş, Beden, genişlemiş ve etraf ızamı hali intizama girmiş ve evvelce bariz olarak göze çarpan kemik şişleri de gaib olmuşdu) gelmişti.

Yalnız bu kerre koltuk altlarında, apış aralarında kaşın-tıdan mütevellid kızartılar ve kıllarda seyrekleşmeler baş göstermişti.

İfadelelerinden el'an günde onaltı damla Vigantole devam etmekde oldukları anlaşıldığından artık Vigantolü azaltmalarını (günde 2-4damla) ve kesmeleri tavsiye edildi. Aynı zamanda verilecek gıdanın tuzsuz, beharsız ve yağsız olması ve fazla et yerine işkembe vermeleride ilâve edildi. Bununla beraber hayvanı muhtelif hareketler ile yormamaları da icab eylediği söylendi.

Beşeri tebabette olduğu gibi bu vak'amızda da Vigantol çok iyi te'sir göstermiştir.

Vigantol gibi (Ostelin) veyahud (Adexolin) müstahzarlarının da tecrübe edilmesi şayanı tavsiyedir.

Zusammenfassung:

Es handelt sich hier um einen 12 Wochen alten Schaeferhund, der mit schweren Rachitis Erscheinungen zur Behandlung gebracht wurde. Das Tier behandelten wir mit Vigantol, indem wir ihm taeglich 16 Tropfen innerlich verabreichten. Gleichzeitig wurden dem Tier Fischköpfe und Rüben im Futter gegeben. In einen Monate war der Zustand gebessert, sodass das Tier innerhalb 2 Monaten vollkommen geheilt war.

Etlik Ask. Bayt. Serum ve Aşı Evi Çalışmalarından

Caporit iyi bir antiseptikmidir?

Créoline, sublimé, Lysol ve Rivanol ile ölçülü araştırma

Le Caporit est-il un bon antiseptique?

Bayt. Bakt. Bnb.
Sadık Gören

Baytar Tegmen
Sezai, Hayri Sözen

Memleketimizde baytarlıkta kullanılan antiseptikler arasına, şu son yıllar içinde, bir tane daha karıştı : Caporit. Bunun mikrop öldürücü kuvvetini bir kerre de bizler araştırdık, ve bu araştırmada Caporiti, Sublimé, Créoline, Lysol gibi kökleşmiş ve sonra bunlara nazaran daha yeni olan Rivanol gibi antiseptiklerle mukayese ettik. Kullandığımız bu beş antiseptiğin markaları şudur :

Sublimé : E. Merck
Créoline : McDougall's Crephol
Lysol : Schülke Mayr
Rivanol : Meister Lucius Brüning
Caporit : Friedr. Bayer et Co.

Bu araştırmayı nasıl yaptık : Bu beş antiseptiğin kudretini, insan tifo basili, tavuk tifo basili, insan kolera basili, tavuk kolera basili, koli basil (Echerich numunesi), Shiga basili, brucella abortus, pyocyanique basili, streptokok ve stafilokok gibi on bakterinin genç kültürleri ve şarbon sporları üzerinde tetkik ettik.

Kültür vasatı olarak etsuyu kullandık ve bir yanlışlık olmasın diye tecrübelerle yetecek kadar etsuyunu aynı zamanda hazırlıyor ve bunun da tüpler içinde 9 c.c bulunmasını

temin ediyorduk. Böylece hazırlanmış etsuyu tüplerindeki 24 saatlik bakteri kültürleri üzerine ele aldığımız beş antiseptiğin steril çeşme suyundaki 1/10 ve 1/100 ayrı ayrı sulandırılmışından yine ayrı ayrı pipetlerle alarak koydukda kültürün 9 c.c suyu ile sulanan antiseptikler neticeten 1/100 ve 1/1000 gibi dilüsyonlar veriyorlardı.

Kültürlere bu şekilde antiseptik katımından 5,15,30 dakika sonlarında yine aynı seriden etsuyu ve jelozlara ekerek kontrollerimizi yapıyor ve bunların neticesini etüvde nihayet 3 gün beklettikten sonra not alıyorduk. Aynı zamanda kontrol etsuyu veya jelozların yüzündeki antiseptik kırıntısı dolayısıyla neşvünema husule gelemes şüphesi gibi bir düşünce ile kontrol etsuyundan başka etsuyu tüplerine de ekiyorduk.

Şarbon sporları için de şöyle çalıştık: Roux buvatları üzerindeki peptonsuz 3/100 jelozlu 20 günlük kültürün spor boyaması ilede bol spor verdiğini gördükten sonra bunu steril çeşme suyu ile ve cam boncuklarla sulandırıp ve çalkalayarak mütecanis bir müstahleb haline getirdik, sonrada bunu santimetre mikabında 3 milyar cürsum kesafetinde sulandırıp steril tüplere 9-9,5 c.c üzerinden dağıttık. Bu tüplerin içine antiseptiklerden 1-0,5 gram koyma suretile bunları 10/100 - 5/100 derecesinde sulandırmış olduk. Öldürücü kuvveti de 5,10,15,30,60 dakika ve 2,5—5,5 saat sonlarında araştırdık. Kontrollerimizi hem etsuyu ve hemde jeloza ekerek yaptık. Bunları 3 gün etüvde beklettikten sonra vasata karışan antiseptik kırıntısının neşvünemaya mani olabilmesi gibi düşünce ile bunlardan tekrar başka vasatlara ektik. (bu ikinci repikajlarla neşvünemalar elde etmemiz düşünce-mize hak kazandırdı).

Aşağıdaki cetvellerde telhis edilen neticeleri alıncaya kadar bilhassa antiseptiklerin şarbon sporları üzerindeki tesirini tespit edebilmek için tecrübeyi değişik üç zamanda tekrarladık.

	Sublimé		Créoline		Caporit		Lysol		Rivanol	
	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{1000}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{1000}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{1000}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{1000}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{1000}$
Bac. Typhique	+	+	+	—	+	—	+	—	—	—
	5 D.	5 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	30 D.	30 D.
Bac. Shiga	+	+	+	+	+	+	+	—	+	—
	5 D.	5 D.	5 D.	15 D.	5 D.	15 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.
Vibron du cholera	+	+	+	—	+	—	+	—	—	—
	5 D.	5 D.	15 D.	30 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	30 D.	30 D.
Coli basille	+	—	+	—	+	—	+	—	+	—
	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	30 D.	30 D.	30 D.	30 D.
Bacille du Cholera des poules	+	+	+	+	+	+	+	—	+	—
	5 D.	5 D.	5 D.	5 D.	5 D.	5 D.	5 D.	30 D.	15 D.	30 D.
Bac. Gallinarum	+	+	+	—	+	—	+	—	—	—
	5 D.	5 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	30 D.	30 D.
Brucella abortus	+	+	+	+	+	+	+	+	+	—
	5 D.	5 D.	5 D.	5 D.	5 D.	5 D.	5 D.	5 D.	15 D.	30 D.
Bac. Pyocyanique	+	—	+	—	+	—	+	—	—	—
	5 D.	30 D.	15 D.	30 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	30 D.	30 D.
Streptocoque	+	—	+	—	+	—	+	—	—	—
	5 D.	30 D.	15 D.	30 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	30 D.	30 D.
Staphylocoque	+	—	+	—	+	—	+	—	—	—
	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	5 D.	30 D.	15 D.	30 D.	30 D.	30 D.
	$\frac{5}{100}$	$\frac{10}{100}$	$\frac{5}{100}$	$\frac{10}{100}$	$\frac{5}{100}$	$\frac{10}{100}$	$\frac{5}{100}$	$\frac{10}{100}$	$\frac{5}{100}$	$\frac{10}{100}$
Charbon Sporu	+	+	—	—	+	+	+	+	—	—
	5 D.	5 D.	5,5 S.	5,5 S.	10 D.	5 D.	2,5 S.	1 S.	5,5 S.	5,5 S.

-) + antiseptiğin mikrobu öldürdüğünü,
) — = öldürmediğini,
) Bu işaretlerin altındaki rakkam ve D. ise kaç dakikada oldeğini anlatır.
 S. işareti de kaç saatte olduğunu gösterir.

Antiseptiklerin tesirini gösteren cetvelin bir hülâsasını yaparsak şu neticeye vasil oluruz :

Sublimé nin 1/100 sulandırılmışı 10 bakteriyi de 5 dakika da öldürmüştür.

Créoline nin 1/100 sulandırılmışı 7 bakteriyi 5 dakikada 3 bakteriyi de 15 dakikada öldürmüştür.

Caporit in 1/100 sulandırılmışı 10 bakteriyi de 5 dakikada öldürmüştür.

Lysol ün 1/100 sulandırılmışı 8 bakteriyi 5 dakikada 1 bakteriyi 15,1 bakteriyi de 30 dakikada öldürmüştür.

Rivanol ün 1/100 sulandırılmışı 1 bakteriyi 5 dakikada, 2 bakteriyi 15 dakikada, 1 bakteriyi de 30 dakikada öldürmüş, 6 bakteriyi ise 30 dakikada öldürememiştir.

Sublimé nin 1/1000 sulandırılmışı 6 bakteriyi 5 dakikada 4 bakteriyi 30 dakikada öldürmüş, 1 bakteriyi ise 30 dakikada öldürememiştir.

Créoline nin 1/1000 sulandırılmışı 2 bakteriyi 5 dakikada 1 bakteriyi 15 dakikada öldürmüş, 7 bakteriyi ise 30 dakikada öldürememiştir.

Caporit in 1/1000 sulandırılmışı 2 bakteriyi 5 dakikada, 1 bakteriyi 15 dakikada öldürmüş, 7 bakteriyi ise 30 dakikada öldürememiştir.

Lysol ün 1/100 sulandırılmışı 1 bakteriyi 5 dakikada öldürmüş, 9 bakteriyi ise 30 dakikada öldürememiştir.

Rivanol ün 1/1000 sulandırılmışı 10 bakteriyi de 30 dakikada öldürememiştir.

Şarbon sporlarını..

Sublimé nin gerek 5/100, gerekse 10/100 gibi koyu sulandırılmışları 5 dakikada öldürmüştür.

Caporit in 5/100 koyu sulandırılmışı 10 dakikada, 10/100 koyu sulandırılmışı 5 dakikada öldürmüştür.

Lysol ün 5/100 koyu sulandırılmışı 2,5 saatte, 10/100 koyu sulandırılmışı 1 saatte öldürmüşlerdir,

Créoline nin ve Rivanol ün aynı ayar koyu sulandırılmışları 5,5 saat sonunda bile sporları öldürememişlerdir.

Dayanıklık denemesi : Bunun için antiseptikler hazırlandığından itibaren 7-15 gün sonlarında değişik bakteriler karşısında denemeler yaptık. Bu müddet zarfında saklanan solüsyonların bulundukları kapların ağzı sadece pamukla örtülü kalmıştı.

Hazırlandığından itibaren 7 gün geçmiş sublimé, caporit, lysol ve créoline nin tesirlerini aynen muhafaza ettiklerini,

Hazırlandığından itibaren 15 gün geçmiş antiseptik solüsyonları arasında yalnız sublimé ve caporit in tesirlerini sakladıklarını, créoline ve lysol ün ise çalışmadıklarını gördük [*].

Neticeler : Kendi tarafımızdan elde edilen bu buluşlara nazaran genc bakteri kültürleri müvacehesinde caporit in 1/1000 sulandırılmışları créoline in aynı ayardaki sulandırılmışları ile beraber çalışmışsada, caporit 1/100 sulandırılmışında créoline tefevvuk etmiş ve bilhassa şarbon sporları ile yapılan denemelerde büyük bir ayrılışla créoline den üstün çıkmıştır.

Bu itibarla caporit hakikaten sublimé müstesna diğer antiseptiklerin üstünde bir kudrete maliktir.

Fakat keyfiyeti pratik ve ekonomik bakımdan ele alırsak acaba caporit aynı kıymeti saklayabilirmi ?

Kendi görüşlerimize göre bunu şöyle telhis ederiz :

A — Caporit in bu günkü ambalajı uygun değildir. Zira bir çok ilaçların saklandığı depo gibi yerlerde, hatta Laboratuvarlarda teneke kutusunun zamanla paslandığı, adeta delik deşik olduğunu ve sonra içindeki caporit in nemli bir hamur haline gelerek bozulduğuna şahid olduk. Bu günkü ambalaj halile caporit in depo edilib uzun zaman saklanabileceğini sanmıyoruz. Kendi araştırmalarımızda çok iyi neticeler veren bu kuvvetli antiseptiğin hususi saklama vaziyetleri

[*] Bu deneme de rivanol ü ele almadık.

güdmeğe lüzûm göstermiyecek, yâni icabında depo edilib devamlı saklanmağa elverişli başka bir ambalaj halile çıkarılmasının yerinde olacağı kanaatindeyiz.

B — Yapılacak dezenfeksiyonda sporsuz bakteriler mevzubahis ise créoline i kullanmada bir mahzur görmeyiz. Zira bu gibi mikroblar karşısında créoline hem güzel çalışmakta ve hem de caporit den çok daha az değerde olması itibarile ekonomik rol oynamaktadır. Fakat sporlu hastalık amillerine karşı yapılacak dezenfeksiyonlarda veya genel dezenfeksiyonlarda caporit in muhakkak tercih edilmesinin emniyetli bir hareket olacağını bildiririz.

Conclusion

Nous avons fait une série d'expériences sur l'action bactéricide du caporit en comparaison avec d'autres antiseptiques comme le sublimé, créoline, lysol et rivanol (avec les solutions au 1/100-1/1000) en face des bacilles:

Fièvre typhoïde, gallinarum, brucella abortus, choléra des poules, pyocyanique, dysentérique (Shiga), colon, vibriion cholérique, et streptocoque, staphylocoque, et puis avec les spores charbon bactérien. Selon les resultats de nos expériences l'action désinfectante du caporit est au-dessus des autres antiseptiques, sauf le sublimé.

Nous avons constaté en même temps que les solutions du caporit, préparées depuis 15 jours et conservées dans des vases à l'ouverture bouchée à l'ouate, se conservaient sans aucun changement de son pouvoir désinfectant.

Le caporit a un seul inconvénient au point de vue de son emballage. Pour les conservations illimitées cet emballage n'est pas parfait. Perce que nous avons remarqué plusieurs fois que les boîtes, faites en fer blanc, conservées soit dans les laboratoires soit dans les drogueries s'oxydent avec le temps et le contenu de ces boîtes s'alterne.

Le prix du caporit étant plus élevé que celui du créoline, nous conseillons l'emploi du caporit dans les cas de désinfections des microbes sporulés.

Beygirde Fahiz - Muştulkadem hablinin kopması

Zerreissung des Peroneus tertius beim pferd

Baytar Cerrah Dr. Saib Ali

Fahiz-muştulkadem habli, feresiye hayvanatında fahiz-kasaba-mebaz mafsalıni o suretde bağlar ki bu mafsallardan birinin hareketi diğerinin de aynı harekete iştirâkini temin eder ve mebaz mafsalıniin mukabil adelât tesirile öne doğru fazla açılmasına mani olur. Geviş getirenlerle domuzlarda tam ve etli bir adele halindedir. Beygirlerde müşekkel olan kasabiyeyi kuddamiye adelesinin önünde kuvvetli veterî bir habil teşkil eder. Fahzin nihayeti süfliyesi haricî lokma civarındaki hufrei irtikâziyeden adelei basitai tavilei süllamiyat ile beraber çıkarak kasabanın nihayeti ulviyesi kısmı kuddamisindeki mizabeden, altında kendine mahsus kisei zülâliyesi olduğu halde, geçerek kasabanın veçhi kuddamisine iner, altında bulunan adelei kasabiyeyi kuddamiyeye yukarda gevşek ve daha aşağıda sıkı olarak bağlıdır. Kasabanın nihayeti süfliyesine gelince şuabata ayrılarak yarık şeklinde bir mesafe bırakır ki buradan adelei kasabiyeyi kuddamiyenin veteri geçer. Habli fahzî muştulkademi veteri üç şube ile nihayet bulur ki bunlardan vahşî şube kısmen rıbatı müstarazı mafsâl ile birleşik olarak ilerleyerek hafif bir inhina ile azmı akaba ve azmı mik'âbiye (dördüncü rusgulkadem kemiği) irtikâz eder. Geniş olan mütevassıt şube kısmen haricî şubeye iltihak eder, kısmen de aşağı inerek azmı zevrakîye (Os central), azmı isfeniye (üçüncü rusgulkadem kemiği) ve muştulkademi asliye irtikâz eder. Bunun bir kısmı elyafı mafsâlın rıbatı kuddamisine karışarak nihayet bulur. Ünsi şube ise adelei kasabiyeyi kuddamiyenin veteri ünsisi olub azmı mahrutîye irtikâz eden veteri mahrutî tahtından geçerek azmı zevrakî, azmı isfenî, muştulkademi aslî ve muştulkademi eserî dahiliye irtikâz eder. Bütün seyrinde

önünde adelei basıtaı tavilei süllamiyat ve arkasında adelei kasabiyei kuddamiye ile münasebetdar bulunur. Köpeklerde bu habıl mevcut değildir (Ellenberger ve Baum). [*]

Vaziyet ve münasebatı teşrihiyesi yukarda yazılan bu hablin kopması Klinikde oldukça mütehavvil arâz mecmuası ibraz eder. Ekseriya tırnak ve bacağın metodik muayenesile bazen mevcut olan topallığı ve bazen de görülen tabii harekâtı izah edebilecek bir arızanın tesbit edilememesi teşhisi müşkül kılabilir. Bu veterî olan adelenin kopması hakkındaki malumat oldukça eskidir. *Solleysel* nazarı dikkate çarpan bu arızayı asab kopması gibi ad etmişdi 18 inci asrın nihayetinde bu hastalık *Louchard* tarafından mebaz mafsalsının burkulması şeklinde teşhis edilmişdi. 1833 de *Bonley* bu veterin vaziyeti teşrihiyesini tesbit ve tayin ettikten sonra *Rigot* bu veteri kesmek suretile husule gelen arazi mutalea ederek tecrübeler yapmıştır; ve nihayet *Hertwig* bu hastalığı temamilen tarif ve izah etmiştir.

Klinikde oldukça nadir görülen bu hastalıkda temezzukun, hablin seyrinin muhtelif yerlerinde tekarrürüne nazaran da görülen arâz birbirinden ayrılır.

Fatih Hayvan Hastanesine altı ay zarfında habli fahzîi muştulkademisi kopmuş üç hayvan geldi:

Birinci vak'a.— Fatih nişancasında sâkin Halid ismindeki zata aid üç yaşında halisüddem koyu doru bir ingiliz kısrığı idi. Arıza ard sol ayağına bir otomobil çamurluğunun çarpmasile başlamışdı; ayak istinad halinde iken vaziyeti tabiiye-

[*] «Ehli hayvanların cerrahî hastalıkları» namındaki türkce bir kitabın (S.Z.) 329-330 üncü sayfelerinde habli fahzîi muştulkademî, kabızai muştulkademînin temezukunu diye kayd edilmiş ve nihayeti süflisinin irtikâzı asıl teşrihi bulunuşuna uymayan bir tarzda veteri mahrutî ile karıştırılmışdır. Tarif edilen bu tarzı teşrihinin doğru olduğunu kabul etmek bile aynı kitabın 580-588 inci sayfelerinde eparvenin tekevvünü marazisi ile tedavisinde müracaat olunan cerrahî usullerden biri olan veteri mahrutînin kat'î yazılırken burada da veteri mahrutî adelei kasabîi civarı rusgulkademînin şubei mahrutîsi olarak kayd edilmiştir; halbuki esasda bu veteri mahrutînin her iki adeleye müsterek olmadığı aşikâr oldığına nazaran bu iki mübayin tarif bahs ettiğimiz habli fahzîi muştulkademînin vaziyeti teşrihiyesinin yanlış anlaşıldığını kendi kendine meydana koymaktadır. Veteri mahrutî, adelei kasabiyei kuddamiyenin veteri inthaiyelerinden biri olup, habli fahzîi muştulkademî ile alakası yoktur.

sini muhafaza etmekle beraber hayvan yürütülmeğe başlandığında mebaz mafsalsı bir pandül gibi içerden dışarıya açılıp kapanıyordu. Bundan başka ayak geriye çekildikde bilâmüş-külât geliyor ve bu esnada Aşil veteri gevşiyordu; ayaklarda başka bir arıza yoktu. Dört haftalık bir istirahattan sonra mebazın pandül hareketi yavaş yavaş kayb olarak ayak eski vaziyetini aldı.

İkinci vak'a.— Avas köyünde Abdullah pehlivana ait 9 yaşında kır bir beygirdi. Bunda da arıza sağ ayakta bulunuyordu. Hikâyesine nazaran yokuş inerken hayvan düşmüş ve araba tekerleği art sağ ayağın üzerinden geçmişti. Hayvan yürürken ayağını tabii olarak kaldırıyor ise de istinad edeceği esnada taraf geriye doğru sallanarak kadem sünbük üzerinde halefe kaçarak yere istinat ediyordu. Mevzii olarak hablin istikametince basıtaı tavilei süllamiyat altında müveccâ ve oldukça müteverrim bir kısım tefrik edilmekte idi.

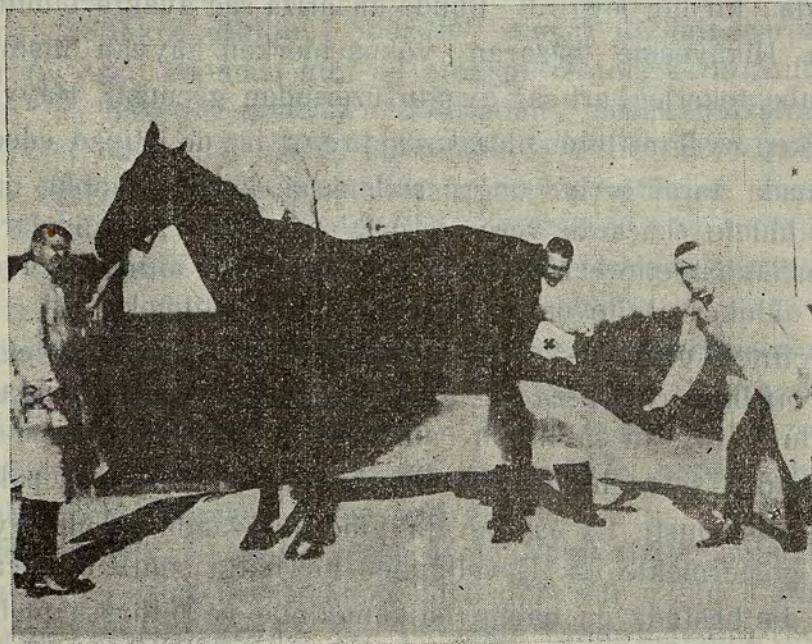
Üçüncü vak'a.— Merkez efendide bahçıvan Zekiye ait doru bir beygirin keza sağ ayağında hablin kopduğu anlaşılıyordu. Hayvan sahibinin anlattığına göre dolu araba ile ayazmadan sebze haline giderken hayvan kaymış ve topallamağa başlamıştı. Bu hayvan da ikinci hayvanda görülen aynı arazi göstermekte idi. Evvelkinden bir hafta sonra müracaat eden bu hastada da hablin istikametinde ve bilhassa mebaz mafsalsına yakın bir teverrüm müşahade edildi. Buna da duş ve istirahat tavsiye olundu.

Bu mevzulardan alınan fotoğraflar kazaya uğradığından buraya Leipzig cerrahî kliniğinde alınmış ve hadiseyi gayet tipik olarak gösteren bir fotoğrafı ilave ediyorum. Bu resimde + işaretile gösterilen noktada veteri aşilin büküldüğü ve bir kavs teşkil ettiği vazih olarak görülmektedir ki il ile yoklandığı zaman bu veteri her tarafa doğru ve kolayca bükmek kabildir. Aynı zamanda sak ve ayağın aksamı süfliyesini geriye doğru çekerek kolaylıkla bir hat istikametine getirmek

mümkün olmuştur. Halbuki bu hareketleri habli fahzîî müş-tulkademisi sağlam bir ayakta yapmak mümkün değildir.

Bu arıza, çalışma şeraiti güç ve bilhassa yolları bozuk olan büyük şehirlerde umumî hallere akşam geç ve sabah çok erken ve kısmen karanlık saatlerde ağır arabalarla nakliyat yapan hayvanlarda sıkca görülmektedir.

Habli fahzinin süfli irtikâzı kuvvetli olduğu için ekseriya

kopuklar üst irtikâzile seyrinde görülmektedir. Ulvi irtikâzın kopması Enzarea müsait değildir. Diğer kısımlarda görülen kopmalar ise uzunca bir müddet (dört hafta) istirahatle salaha dönmekte ve bir müddet sonra da hayvan yavaş yavaş eski hizmetine sevk edilebilmektedir.

Arazi tedavi olmak üzere bu nahiye de veca gösteren hayvanlara Acetate d'alomine %5 ve eğer bu bulunmazsa Acetate de plomb %3 ile sıcak kompresler tavsiyeye şayandır.

Zusammenfassung:

Es handelte sich um 3 Faelle:

- 1.) bei einer 3 jaehriger englischen Vollblutstute, durch Autozusammenstoss am linken Hinterbein;
- 2.) bei einem hiesigen Zugpferd: Beim Herunterfahren einer steilen Strasse gefallen und durch das Wagenrad am rechten Hinterfuss überfahren;
- 3.) ebenfalls bei einem Wagenpferd, das nur ausglitt und bereits unterwegs zu lahmen anfang.

In allen 3 Faellen wurde klinisch infolge der typischen Erscheinungen Zerreiſsung des Peroneus tertius festgestellt, und durch laengere Ruhezeit (4-6 Wochen) und dementsprechende lokale Behandlung sind gute Resultate erzielt worden.

Etlik Ask. aşı ve ser. evi çalışmalarından.

Gurm Antivirüslerinin hazırlanmasında beraber tesadüf edilen istafilokokların da kullanılması

Sur la préparation des antivirus goureux

Lab. şefi Bak. **Refik Yetkin**

Gurm antivirüsleri bilindiği üzere grüm streptokokları ile hazırlanır. Fakat gurlu hayvanlardan alınan kıyh separasyonlarında ekseriya tesadüf edilen d'oré ve blanc stafilocoklarında hazırlanacak antivirüsün tesirini pekleştirme düşüncesiyle hususî antivirüs istihsalinde kullanılması arzu edilirse bu sonuncuların eskitilmiş kültür filralarını gurm streptokok filtralariyle karıştırmadan evvel ısıtma zarureti vardır. Çünkü d'oré stafilocoklar bu hastalıkta ikinci derecede bir rol oynamakla beraber toksiktirler, ve filtralari ve levki muayyen ve az nisbetlerde gurm streptokoklariyle karıştırılırsa bile bu muhtelit antivirüsün yüksek dozlarda salim hayvanlara şırınga edilirse o hayvanlarda geçici olmak üzere hararet yükselmesini mucib olduğu gibi yine fazla miktarda gurlu hastalara şırınga edildiği takdirde hususî antivirüsün birlikte bulunması yüzünden hastalarda bir salah husule gelmesine rağmen derecenin düşmesine mani olur.

Bunu müessesemizde bir gurlu tay üzerinde vazih bir surette tespit fırsatını bulduk. Bu mahzurların önüne geçmek için yukarıda da söylendiği üzere stafilocok filtralariyle diğer hususî streptokok filtralariyle karıştırılmadan evvel ısıtılması icab etmektedir.

Conclusion

On sait que les antivirus goureux se préparent par les souches des streptocoques goureux. Mais sil'on veut ajouter à ces souches les staphylocoques d'oré et blanc qu'on rencontrent souvent dans les séparations des pus goureux, on doit chauffer les filtrats des anciens cultures de ces derniers pour débarrasser de leur toxicité, malgré leurs roles secondaires dans cette maladie.

Les injections des doses élevées des antivirus non chauffés des staphylocoques d'oré, melangé même dans les proportions de 1/4 élevé passagerment la temperature chez les chevaux sains et ne laisse pas abaisser la temperature malgré la bien-faisance à cause aussi du contenu des antivirus des streptocoques goureux ches les chevaux goureux.

Askerî Baytar Tatbikat Mektebi Hıfzıssıhha ve Eşkâl
Şubesi çalışmalarından. Muallim Refet.

Koşu atlarının iş hıfzıssıhhası

Hygiène du travail des chevaux de course

Baytar Bnb. Veysi

(Başı 121 inci sayıdadır.)

II

İdman tatbikatı

Les pratiques de l'entraînement

Bir asırdan fazla müddettenberi koşulara iştirak ettirilmek üzere ihzar edilen beygirlerde takib ve tatbik edilen idman metotlarındaki hakim prensipler hemen değişmemiş gibidir. Bu esasat, azanın vazife kudretlerini müterekki ve mütemadi mesai ile tezyit etmek, uzviyeti tekâmül ettirmek ve onu azami randumanını verebilecek şeraite tatabuk ettirmekten, bir kelime ile makinayı hayvaniyi kudret ve sür'atının son haddine isal ve inkişaf ettirmekten ibarettir.

İdman tatbikatı bugüne kadar ilim değil ince bir sanat olarak kalmıştır. Ve bunun içindirki bütün idman metotları kadim taamüllere tabi ve bağlı olmaktan kurtulamamıştır, ampiriktir. İdman mesaisinin tedricen terakkisi mes'elesi, antirenörlerin temamiyle akıl ve muhakemeye müstenit olmayan pıratik duygu ve hisleriyle taktirine merbut kalmıştır. Mütemadi ve müterakki mesainin uzviyette husule getirdiği tadilata mikyasa, alâmet ve nisanatı hariciyedirki alâmatı mezkûre muhtelif suret ve şekilde takdir ve telakki edilebilir. Etrafın yorğunluğunu mucib olmiyacak şekilde uzviyete tahmil edilecek işin faide temin edecek miktarı sahih ve müsbet bir surette tayin edilemez. Bu öyle bir taktir mes'elesidirki,

antirenörlerin fatanet ve ferasetinden, pıratik hislerinden alacağı ilhamdan doğacak karara göre ya gayrı kâfi olacak ve bu halde beygirin kondisyonunda tam bir tekâmül temin edemeyecek veya lüzumundan fazla aşırı olacak ve bu haldede uzviyeti yoracak ve cihazı muharrikin afatını intaç edecektir. Mizaçları, teşekkülatı, neşvünemaları, yaşları muhtelif müteaddit beygirleri yarışlara iştirak ettirmek üzere ihzar külfetini üzerine alan bir antirenörün bu hususta neticeyi lehe imale edecek elindeki burhhan ve delil dedir?... böyle yekdiğerinden farklı bünyedeki bir kaç hayvana tatbik edilen bu muzlim ve bati istihale mesaisinde antirenöre rehber olacak hiç bir muayyen nişane ve emare mevcut değildir. O ancak kendi his ve görgüsüyle aldığı daha doğrusu telakki ettiği netayice göre hayvanına vereceği işi tanzim eder. Bunun içindirki verilen işten sonra uzviyette husule gelen tadilatı ve kondisyonun derecesini tescil imkânını bahşedecek ilmi metotlar bulunmadıkça idman ve idmancılık ince bir sanat olmaktan kurtulamıyacaktır.

Bununla beraber İngiliz koşu hayvanatında gerek gıdai ve gerekse iş hıfzıssıhhalarında terakki ve tekâmül etmiş bir keyfiyettir.

Ter, müşilat itası, uzun ve mükerrer galolar, yulafla fartı tağdiye gibi hıfzıssıhhaya mugayir bazı tatbikat ve taamüller tedricen terkedilmiştir. Gıdai rejimler daha makul, bakım şeraiti daha iyi, mesai metotları koşu atlarının muhtelif mizaçlarına uyacak şekilde daha az yeknesak, etraf hakkında gösterilen ihtimam daha sıkı, nala verilen ehemmiyet daha fazla ciddiye kesbetmiştir. Bununla beraber bazı faidesiz veya muzır ve temamiyle ampirik usuller hala mevcuttur. Bunlar hemen denebilirki kastan idmancılık sanatını teşviş, anlayış ve kavrayışa daha gayrı müsait göstermek ve bu sanatı işe vakıf olan mahdud familyalara inhisar ettirebilmek için pratik sahadan gaibedilmemektedir.

Muhtelif idman tarzları*Les divers modes d'entrainements*

Bir asırdanberi idman galolarının sür'at ve imtidadı hayli tebeddül etti. Evvelce halıskan hayvanata verilen yevmi işler bugünkü mesailerine nazaran pek çok yüksek idi. Bidayette 5000-6000 metre üzerinde ağır galo ile ve kesif örtüler altında hiç değilse haftada bir kere ter alınıyordu. Hayvanlar haftada iki defa galo, iki defada ter için koşturuluyor ve daima koşuya tahsis edilen mesafeden daha fazla bir mesafe üzerinde idman ediliyorlardı. Koşu için beygirlerin 4000-5000 6000 metre üzerinde hazırlandığı bu uzak zamanlardanberi, galo mesafelerinin tenkisi ve sür'atın tezyidi cihetinde bila inkita tekâmül etti. Bugün idman tarzının meheki gibinazarı mütalaaya alınan Amerika metodu eski İngiliz idman adetlerini istihlaf etti.

Amerikan idman tarzının ruçhaniyetini izah zımında bir çok esbab ileri sürüldü. Amerika idmancılarının koşu atının ihtiyacatını daha doğru ve daha derin olarak teşhis kudretini haiz oldukları iddia edildi. Onlar bir kusur, bir inhırafı mizaç veya bir topallığın menşeiini yeknazarda buluyorlar, halıskan hayvanatın çok nazik ve mühim iki uzvu olan diş ve ayaklara mükemmelen itina ve ihtimam ediyorlar, nalları, bizzat imal ve tatbik ediyorlardı. Amerika antirenörlerinin bazı meziyetleri, beygiri tanımak kudretleri, müşahede ve görgü kabilyetleri, nazik beygirlere tatbiki lâzım gelen ihtimamatı tefrik bilgileri inkâr edilemez. Ancak bidayette mezkûr jokey ve antirenörlere atfedilmek istenilen bu havas mubalağalı bir surette hepsine birden tevcih ediliyordu. En kıymetli hayvanlar amerika antirenörlerine itimaden teslim ediliyor, içlerinde hakikaten sanatlarının inceliklerine vakıf olan İngiliz antirenörleri çok ampirik ve cahil telakki ediliyorlardı.

Bununla beraber bu vaziyet çok müsbet akibetlerin takarrurunda amil olmuş, İngiliz ve Amerika antirenörleri arasında

idman metotlarının tekâmülüne kuvvetle müessir olan profesyonel bir rakabetin teessüsüne sebep olmuştur. Hayvana olan hususî aşklarından maada esbabı maişetleri mevzuu bahis olan İngiliz antirenörleri la yetegayyer zannettikleri kadim metotlarını tedricen tadil ve evvelce alakadar olmak istemedikleri hıfzıssıhha ve tağaddi keyfiyetini ehemmiyetle benimsemeğe başlamışlardır.

Amerikalıların muvaffakiyetlerinde esaslı bir surette amil olan nokta, bütün tecrübe müddetince hayvana verilen çok kısa ve çok seri, mükerrer ve yeknasak ve zamanı tesbit edilmiş galolar gibi mesainin şeklidir. Bu çok kısa ve seri, mükerrer işler intibahatı asabiye'nin şiddetinin, adelatın, kalbin ciğerlerin, kudreti vazifeviyelerinin tekâmülüne fevkalade müsaittir.

Şiddetçe kâfi bir iş ister ağır ve uzun olsun, ister kısa ve seri verilsin, adelatın neşvünema ve kudreti muharrikenin tezayüdünde hemen hemen daimi bir tesire maliktir. Ağır bir surette idman edilen bir hayvan seri bir tarzda antirene edilmiş bir hayvandan daha iyi bir şekilde, daha iyi bir formada görünür. Gerek birinci ve gerekse ikinci tarz azami randumanını verdirmek hususunda makinayı hayvaniyi aşağı yukarı yekdiğerine müşabih bir surette tahvil ve tadil ederler. Fakat canlı olan bu makinenin kudreti muharrikesi, verebileceği sür'atın şiddeti, onun yalnız teşekkülatına, azayı muharrikesinin, adelatının neşvünemasına değil aynı zamanda onları tahrik eden asabi enerjiye bağlıdır.

Bu enerjinin her iki halde de tarzı te'siri muhtelifdir. Çok seri galolar azim bir faaliyeti asabiye taleb ederler. Bu tarzı mesai aynı zamanda kalb ve ciğerlerin çok kuvvetli faaliyetini de intaç edecektir. Çünkü bu uzuvların faaliyeti vazifeviyeleri nevima motörün harekâtı ile müşterekül vukudur. Binaenaleyh azayı muharrike ile beraber bunlar da vazife itibarile kesbi sür'at eylerler. Merakizi asabiye'nin, kalbin reelerinin, böbrek ve cildin vazifesi beygire verilen mesai uzun ve fakat az sür'atlı ise şüphesiz mahsus bir surette tenakus

etmiş olacaktır. Canlı motörü hakikaten tahrik eden azanın bu vazifevi temrinleri onların kudretlerinin tekâmülünü mucib olur. Kudreti asabiye yükselir. Aynı zamanda beygirin intibahı asabisi ceryanı demin faaliyeti nisbetinde tezayüt eder. Kalb daha kudretli işler, reelerin kudreti teneffüsiyesi teza-yüd eder.

Böylece her defasında mütehavvil bir zaman zarfında ve fakat daima kısa bir müddet içinde beygir makinesi teşekkülâtının ifaya muktedir olabildiği daha şedid mesaiye tabi kılarak yavaş yavaş uzviyetinin anasırı umumiyesini tahmil edilen sayın icab ettirdiği tadilatı vazifeviyeye tetabuka vasıl olunur.

Bidayetten itibaren bila inkita tabi tutulduğu bu tarzı mesaidirki, haliskan hayvanata hakiki hususiyetleri telekki edilmesi icab eden kabiliyeti intibahiyeyi bahşetmiştir. Kabiliyeti intibahiyenin yükseltilmesi için evvelkileri takib edildiği üzere yalnız idman mesaisi değil aynı zamanda sür'atı da teşdit etmek lâzımdır. Şuhalde kabiliyeti intibahiyenin terfii maksadiyle sayın imtidadının, daha doğrusu galo mesafele-rinin tenkisi bir zaruret haline geliyordu. Filhakika beygire tahmil edilen idman messaisinden istihsal edilmesi düşünü-len gaye sür'at ve mukavemettir. Hedef, sür'at olunca ikinci-sinin yani galonun uzunluğunun azaltılması zaruridir. Ancak bu tarzı mesaide kalbin, ciğerlerin, etrafın amortisör azaları-nın yorğunluklarından tevakki olunmalıdır. Zira fazla sür'at yorğunluğun çabuk tekarrurunda en mühim amildir.

Eksersiz galolarında yürüyüşün sabit, muntazam, ve yek-nesak ceryan etmesi en ehemmiyetli bir noktadır. Yürüyüşte vaki intizamsızlıklar hareket üzerine de, kalb ve ciğer gibi azayı dahiliyenin vezaifi üzerine de menfi tesirler yapar. Bu hususta mutmain olmak için galolarda daima kronometre kullanmak lâzımdırki Amerikalılar bu noktayı kat'iyen ihmal etmemektedirler.

Amerika metodunun en büyük mahzuru, kalb, ciğer, ve cümlei asabiyenin sürmene olması akibetidir. Seri galoların evtar

üzerinde elim avakib husule getirecek tarzda menfi tesir yapacağı zanni yanlışdır. Bu mahzur uzun süren galolarda daha ziyade mevzuubahis olabilir. Zira uzun süren galolarda adelât yorulur. Ve adele yorulduğu zaman veter klake olur. Seri galolarda ise bu akibet daha az variddir.

İdman Mesaisinin Hıfzıssıhhası

Hygiène du travail d'entraînement

Yarış ahırına giren hayvan diğer bir ahırdan gelmiş ise teşekkülâtı, mizacı, etrafının hali, idman derecesi noktai nazarından, eğer yerling veya iki yaşlı ise «twoyearsold» neşvü-nema, karakter ve menşei noktai nazarından muayene ve tedkike tabi tutulmalıdır. Antrenör bir veya iki yaşlılar hakkında malumat sahibi olmak için tayların yetiştiği hara memurunun ihbaratına müracaat eder ve bu hüviyet varaka-larını tedkik eder.

Esasslı bir tedkik ve ciddi bir muayene ile antrenör hazırlayacağı beygirin mizaç ve şahsî karakterini teşhis ede-bilir. Ve tesbit ettiği bu mizaç ve karaktere göre hayvanın mesaisini tanzim ve tertib eder. Yarış ahırlarında yeni gelen hayvanın umumiyetle yaş ve idman derecesine atfî dikkat edilir ve aynı yaşlılara bir ve bilhassa iki yaşlılara yeknasak bir iş vermek hususunda aşikâr bir temayül vardır. Bu vâ-him hata tayların bazısının istikballerine meş'um akibetler ihzar eder. Her beygir teşekkülâtına, karakterine, sıhhatine, iştihasına, etrafının haline göre muamele ve ihtimama tabi tutulmalıdır. Esasen idman mesaisine ancak iyi bir teşekkülâta, normal bir sıhgate, salim etrafa mâlik hayvanlar tehammül edebilir.

Burada bir yarış beygirinin yerling olarak işe mübaşere-tinden itibaren üç, dört yaşındaki büyük tecrübelerine kadar hakkında takib edilmesi icabeden mesainin tekâmül ve terek-kisini yazacak, bir kelime ile bir idman metodu zikredecek değiliz. Bu bahsimizde biz ancak takib edilen mutad mesai

metodlarında imtisali icabeden tarzı hareketleri, kaideleri işaretle iktifa edeceğiz.

Yerlinglerin talim ve terbiyesine fazla ehemmiyet vermemelidir. İşe sevkden evvel antrenör beygiri iyi eğitilmiş olmasına, dizginlerin ne çok uzun, ne çok kısa olmamasına, iyi tanzim ve ayarlanmış olduğuna kanaat getirmelidir. Aynı gem her hayvana muvafık gelmez. Bilhassa asabi yerlingler en iyi binen, en mahir sevki idare eden ve en sabırlı ahır uşaklarına tevdi ve emniyet edilmelidir. Filvaki bir kerre olsun meharetsiz ve vahşi bir binici tarafından binilmiş olması o hayvanın mümaneatkâr az veya çok serkeş olmasına kâfi bir sebeptir. Elhasıl bu alışdırma devri esnasında hayvanlara karşı çok sabur, çok müşfik muamele şarttır. Egzersizler mümkün olduğu kadar mütehavvil ve mutedil olmalıdır. Antrenör, yekdiğeri arkasından yürümeği itiyat edinmiş olan tayların yürüyüşüne kendi hizmet beygiri üzerinden kumanda ederken büyük caddelerden içtinab eder, bilhassa orman yollarını, tarla ve çayır kenarlarını tercih eder. Küçük hendek, küçük sathı mail, tabii meyiller gibi arazinin arızalarından istifade eder. Bu suretle taylar tırmanmağa, inmeye ve ufak tefek ehemmiyeteiz maniaları aşmağa alışırlar. Gezinti müddetince biniciler daima hayvanları ile meşgul olurlar, onlarla konuşurlar, okşarlar, onları işgal ederler. Fulelerin vüs'atini arttırmak için yürüyüşde onları daima el ve ayakları ile teşvik ederler. Buna mukabil tırıs mümkün olduğu kadar daima ağır, sabit, mevzun ve muntazam verdirilmelidir. Bu tarzı mesai tayları sakın kılmaya, onlara emniyet bahşetmeye, mahir yapmağa kâfidir. bir müddet sonra, vaktaki genç hayvanlar artık gezintileri sükunetle yapmağa başlamışlardır, ve artık adeleleri kâfi kuvvet iktisab etmişlerdir, yavaş, yavaş ağır, mevzun ve muntazam bir suretde dört nala başlatdırılırlar. Dört nallarda ani çıkışlardan, ve yürüyüşü uzatmalardan içtinab etmelidir. Aksi takdirde genç hayvanların sapmak, kaçmak gibi huylar kazanmalarına sebebiyet verilir.

Yerlinglerden başka iş taleb etmelidir. O sene zarfında neşvünemalarını tenbih maksadile seri iş vermek aranan neticenin, istihdaf edilen gayenin haricine çıkmakla tevemdir. Yerlinglere verilen işlerin, henüz tariki neşvünemada bulunan bu genç hayvanların en ufak yorgunluklarını mucib olmaya-cak derecede ve munhasıran onların neşvünemalarının tekâmülünü müemmen şekilde olmasına itina etmelidir.

Yukarıda arzedilen kaideler iki yaşlıların idmanında da hakim, esaslı noktadır. Hayvanlar iki ile üç yaş arasında azami ihtimam ile işe sevkedilmelidirler. Genç yaştan hayvanın azayi muharrikesinde tekarrür edecek afata ne derece müsaide bir devir olduğundan burada bahsetmiyeceğiz. Bu yaşda maddei hayatiye, hücerat fevkalâde tebeddül ve tehavvüle kabiliyetlidir. Bu devrede mesainin asarı bütün şiddetile büneyi hayvanide mevcudiyetini hissetdirir ve yine bu devrededirki insanların efali, uzviyetin neşvünema ve tekâmülünde fevkalâde müessirdir. Hayvanı ihzarda, tabiri diğerle tebeddülâta çok müsaide aza ve ensaçdanmüteşekkel bu karışık ve nazik, aynı zamanda o nisbetde mukavemeti az olan makinayı hayvanının talim ve terbiyesinde, antrenman mesaisinde alışdırmakda antrenör san'atının bütün görgü muhakeme ve bilgileri harekete ve her hayvan için muvafık gelecek işi intihab ve tanzim etmeğe gayret etmelidir. Vaktaki iki yaşlıların adeliyeti az çok bir inkişafa mazhar olmuş ve artık kâfi derecede muti ve halim olmuşlardır, antrenör vakit vakit seri çıkışlara ve işin nihayetinde sür'atli koşmalarına müsaade etmek suretile mesainin şiddetini, dört nallın veznini, arttırır. Bu esnada antrenör her beygiri sıhhatında, neşvüdemayı umumisinde, iştihasında, teneffüsünde, etrafının halinde gördüğü, hissettiği en ufak tebeddülât ve tadilâtı notetmek suretile tedkik eder. Müşahede edilen netayıce göre işe tedricen arttırılmak suretile devam edilir. Neşvünemasi seri olan hayvanat iki yaşlıların musabakalarına iştirak ettirmek üzere tefrik edilir. Bilakis neşvünemasi geç vaki olacak hayvanatın mesaisi az çok tenkis edilmek suretile üçüncü

sene musabakasına iştiraka tahsis olunur ve nihayet iktidarsız ve çabuk bozulan yani arzedilen mesaiden fazla müteessir olan ve ahvali umumiyesi muhtel görülen yerlingler de ya haralara iade veya deforme edilir. Bu uzun devre esnasında temadi eden mesai aynen deva makamında bir maddei semmiye ita olunuyormuş gibi tedricen doze edilmelidir. Antrenör her gün bilainkita beygirin ahvali umumiyesini, işe olan dinçlik derecelerini, etrafının halini tedkik suretile bu dozajın tesirini araştırmalıdır.

Üç yaşında beygirin neşvüneması itmam olunur ve bu yaşta, yukarda arzedilen tedrici mesai ile hazırlanmış, yüksek işlere tetabuk ettirilmiş uzviyeti hayvaniye artık hakiki antrenman mesaisinin yorgunluklarına tahammül edebilir. Burada ısrarla üzerinde tevakkuf edilecek nokta, işin her hayvanın izhar edeceği kabiliyet ve iktidara, antrenörün hazırladığı atın sürat veya mukavemet beygiri olup olmadığı hakkında o hayvan üzerinde verdiği karara, atın neşvünema ve mizacına göre tanzim edilmesi keyfiyetidir. Bu husustan bir kaidei esasıye olan şu sözleri aynen dercediyoruz. «le travail d'entraînement doit varier avec chaque cheval, le travail uniforme est une erreur» «yeknasak mesai bir hatadır, idman mesaisi her hayvana göre değişmelidir» aynı zamanda gerek üç yaşlılar ve gerek ise daha müsin olanlar bütün sene yeknasak bir tarzda idman edilmemelidirler. Sürmenajdan tevakkı için antrenman mesaisini ara sıra eksersiz devreleri ile kesmelidir.

Bir beygiri kondisyonunda idame etmek fevkalade ehemmiyetli bir meseledir. Koşu atını formunda muhafaza etmek onu kondisyona isal etmekten daha çok müşküldür. Bu neticeye vasil olabilmek için antrenör vereceği işin miktarını temamiyle taktir edebilmelidir. Kuvvetsiz işler kondisyonda bir tenezzül tevlitedebileceği gibi çok kuvvetli işler de sürmenaji intaç eder. Binaenaleyh kondisyonun haddi kusvasına vasil olmuş bir beygire verilecek iş öyle doze edilmelidirki atın koşu kabiliyetinin temamiyetini muhafaza edebilsin. Koşu atı öyle hassas bir makinedirki en ufak bir hata onun nizamını

bozar, teşviş eder. Bu mesai hayvanlara göre şiddet itibariyle tahavvül eder. Bazıları fazla iş, bazıları az iş taleb ederler. İdmanın tedrici mesaisi esnasında her azada husule gelen tadilatın çok ciddi tetkiki ve her hayvanın iş ihtiyacının layiki veçhile teşhisiledirki antrenör ona formunu muhafaza ettirecek en ufak işin cinsini tahminen taktir edebilir.

Hayvanata idman işleri kaideten sabahları verilir. Halbuki hayvanlar badezzeval ve ekseriya harareti şemsin en kuvvetli bulunduğu sıralarda musabakaya çağırılırlar, bazı beygirler mutat mesailerinden aykırı bir saatta yapılan koşulardan rahatsız olurlar. Bu mahzurun önüne geçmek için koşu saatlarına tesadüf eden anlarda bilhassa genç beygirlere bir kaç galo vermek makul ve faideli bir hareket olur, bu suretle beygir musabakaya davet olunacağı saatta koşmağa alıştırmış olur. Bu husustaki kanaat ve tavsiyemizin isabetini isbat için harareti şemsin vezaifi teneffüsiye ve taarrukiye üzerindeki tesirini delil olarak gösterebiliriz. Fakat şunu da unutmamalıdırki kabiliyeti teessüriyesi fazla olan pürsan hayvanatın bünyesinde hazmî vaziyet, muhtelif zamanlarda verilen iş gibi ahvalde aynı derecede tesirlerini hissettirirler. Hatta bu hisapta sineklerin izacı da mevki ahzeder. Mühim galoların, bilhassa hayvan bazı müşkülât gösteriyorsa koşuda binecek jokey tarafından verdirilmesi çok muvafıktır. İyi beygirin jokeyleri koşularda değiştirilmez. İdman devresinde hangi jokey işleri vermiş ise aynı jokey tarafından binilirki çok yerinde bir taamüldür. Bu suretle müteaddit tecrübelerden sonra jokey bindiği, musabakada sevküidare edeceği hayvanın kabiliyetini, kusurlarını, evsafını tanımış olur. Bir kelime ile jokey hayvanını, hayvanda süvarisini tanımış ve yekdiğerine alışmış olurlar.

Galoda hayvanın yaptığı işin mahiyetini ve idmanın tedrici mesaisine tabi tutulan beygirin arzettiği tekâmülü doğru ve tam olarak taktir etmenin idmanda en mühim ve nazik bir mes'ele olduğunu evvelce arzetmiş idik. İdman metotlarının islah edilmiş olmasına rağmen eskiden mutad olduğu üzere bugünde

kabul edilmesi lâzımgelen bir nokta varsa o da hayvanın fazla antrene edilmemesi keyfiyetidir. Çok ciddi ve zoraki tecrübeler hayvana hiç bir zaman fazla kuvvet ve kudret bahsetmez, bilakis onu mecalsiz bırakır ve neticeten kilakaj ve sürmenaj gibi akibetlerin tahaddüsüne sebebiyet verir.

Bir idman metodunun hakikaten makul olması için onun muayyen kaidelere, doğru ve sahih emarelere istinat etmesi ve bu husustaki taktir ve teşhisin kolay olması icab eder. Bazılarının kusurlu ve noksan bulmalarına rağmen antrenman mesaisinde kronometrajin çok kıymetli malûmat verebilecek bir vasıta olduğunu katiyetle zikredebiliriz. Evet!... bazı ahval ve hadisat bu iddiamızı cerhedecek mahiyettedir. Mesela, tecrübelerde fazla ve faik sür'at gösteren bir hayvan kendisinden daha aşağı yani bir iki saniye teehhurle rekor yapan diğer rakibi ile aynı koşuda koştuğunda hilafı ümid mağlub olur. Fakat bu gibi hadiseler arzettiğimiz noktai nazari temamiyle cerh ve reddedecek katiyeti haiz değildir. Evvela her iki kursta tatbik edilen sevkidare, taktik aynı olmaz. Aynı zamanda bir hayvana koşuda faikiyet ve zaferi te'min etmek için yalnız sür'at kâfi değildir. Bu gayrı kabili inkâr bir hakikattir ki sür'atı galibiyetle tetviç edecek, onun lâzımı gayrı mufarıkı addedilmeğe seza mücadele aşkı, yenmek hırsı, yardımlara itaat hassasıdır.

Antrenöre en kıymetli malûmatı veren kronometre tecrübesidir. Bütün seri galolar kronometre edilmelidir ve yürüyüşün intizamı hakkında mutmain olmak için mesafe kısım kısım ayrılarak her birisinin ayrı ayrı kronometraji yapılmalıdır. Mesai devam ettikçe beygirin muayyen zaman zarfında katettiği mesafeyi daha az bir zamanda alabilmesi için tecrübeler yapılır. Vaktaki malûm bir mesafeyi ihzar edilmekte olan at kilası itibariyle memnuniyet bahiş bir zamanda katetmektedir. Artık atın hazır olduğuna kanaat getirilir, atın hazır olduğunda kanaatı takviye edecek ikinci ve mühim bir vasıtanın galodan sonra alınan beden derecei hareti olduğunu evvelce arzetmiş idik. Mesafeleri tebdil ve tekabül eden

zamanları kontrol suretile daha emniyetli bir tarzda beygirin hazırlık hali takdir edilebilir, ancak rekor almakla beygirin koşu kabiliyetinin tezyidi zımnında, cesaret ve mücadele aşkının tekemmülü gibi meşğul olunması ve üzerinde çalışılması icab eden diğer hususatin ihmali ve programdan ihracı hiç bir suretle tecviz edilemez. Mademki muayyen bir siklet altında muayyen bir mesafeyi asgarî bir zamanda kateden bir beygiri iyi bir koşu atı olarak kabul ediliyor. O halde galoların takdirinde vezninde, kronometrelerden istifadeyi nabehamal ve noksan telakki etmek manasızdır. Trotörlerin idmanında eskidenberi esas tutulan bu metodun pürsan galöpörlerin antrenmanında da taammüm ve intişarı şayanı temennidir.

Beygirin iştihası ve etrafının hali antrenör tarafından her gün tedkik edilmesi icab eden ve işlerin tanziminde istinat edilmesi muktazi başlıca iki alaimdir. Bir beygir az yemeğe başladığından itibaren mesaisi tenkis edilmeli ve eğer noksanii iştihaya devam eder veya ademi iştihaya tebeddül ederse bu hususta sebep derhal ve ciddiyetle araştırılmalıdır. Mamafih şunu da unutmamalıdır ki iştihanın derecesi hayvanın sıhhati hakkında mutlak teminat verecek mahiyette değildir. Sürmene olmuş veya her hangi uzvî bir afete müptela bazı hayvanlar vardır ki hasta bulunmalarına rağmen yevmi istihkaklarını yemekte devam gösterirler. Bu hususta en müsbet ve kat'î malûmat verecek vasıta hayvanların veznedilmesidir. O halde her yarış ahırında bir baskülün mevcut bulunması ve idmanda bulunan bütün beygirlerin hiç değilse haftada bir kere tartılması ve her beygirin vezninin kendisine mahsus fiş üzerine kaydedilmesi lâzımdır. Bu suretle yerling ve iki yaşlıların sikletlerindeki tahavvulat mükemmel surette takib ve tetkik olunur. Yerling ve iki yaşlıların idmanlarının bidayetinde bilhassa semiz olanlarında, asgarî bir hadde çok vazih bir tenezzülü siklet müşahede olunur. Fakat müteakiben ve tedrici bir surette sikletleri tezayüd eder. Bilhassa neşvünema devresinde bulunanlarda daimi bir tezayüdü siklet görülür. Sikletinde tenakus görülenler dikkatle nezaret altında

bulundurulur, ve işlerinin azaltılması cihetine gidilir. Vezinden alınan malûmat antrenörü hiç bir suretle pansiyonerlerinin yemliklerinin ve mevaddı sefeliyelerinin yevmi muayenesinden muaf tutmaz. Bu muayene ve tetkik bilhassa hayvanların vezninde noksan görüldüğünde daha ziyade ciddiyetle takib edilmelidir.

Etrafın hali, mafasılın, tandonların, ayakların hararet derecelerinin tedkiki aynı derecede mühim nukattır. Bu muayeneler işten evvel ve sonra, teftişle ve lemisle icra edilmek suretiyle antrenör her hangi bir şişkinlik, hararet veya hassasiyetin farkına varır ve o nahiyede afetin takarruruna mani tedabiri vaktile ittihaz eder. Böyle bir afet başlangıçta mesainin tesiriyle vahamet kesbedeceğinden derhal işten sarfınazar olunur. Hulasa afatın takarrur etmek üzere olduğunu gösteren bütün bu alaimi fevkalade dikkat ve ihtimam ile araştırılmalı, ve icabına göre hayvanın mesaisi tahfif veya büsbütün tevkif edilmelidir.

Her hayvana doğduğu haradan itibaren ahvalini takib etmek üzere bir idman karnesi tahsis etmelidir. Bu karne üzerine antrenör hayvanın hilkat ve mizacını, karakterini, varsa kusurlarını, kabiliyetlerini, hastalıklarını, idmana alındığından itibaren göze çarpan ahvalini kaydeder. Bu karne üzerine her gün yapılan iş hakkında mücmel malumat yazılır. Bu malumat, galonun mesafesi, mezkûr mesafeyi kat için geçen müddeti, sıkleti, ihtiyaç varsa galodan sonraki beden derecei hararetini ve hatta tartı tafsilatı gibi nukatı ihtiva eder. Bu suretle karne, idmanda bulunan hayvanın bütün hayatını hulasa eden bir kitapçık şekline girer ve hayvanın sahibi, hatta antrenör icabında karnede muharrer işarattan kıymetli malûmat elde edebilir, bu usul ekseri yarış ahırlarında tatbik edilmektedir.

Evvelleri hayvanatın sıklet itibariyle ağır veya hafif koşturulması hususunda tereddüt mevcut ve fakat antrenörlerin kısmı azamı atların hafif koşmalarının müvafık olacağını iddia ederlerdi. Halbuki mesele bugün kati surette tavazzuh etmiştir ki

koşuya hazır denecek derecede kondisyonunu bulmuş bir hayvan mizacına göre ağır veya hafif görünebilir ve bu haizi ehemmiyet değildir. Ağır veya hafiflik değil, hayvanın hazır olması matlubdur. Ciddi bir koşu, hazır bir hayvanı katiyen bozmaz, fakat henüz hazırlanmamış bir beygirin sıbhatını derman kabul etmez bir şekilde ihlal eder.

Arazinin koşu beygirinin kudret ve kabiliyeti üzerinde tesiri

L'action du terrain sur les aptitudes des chevaux de course

İdman pistleri

Les pistes d'entrainements

Biz bu bahsımızda toprağın tabiatı ve pistlerin şeklinden bahsedeceğiz.

Toprak veya arazi kıvamı, istikameti umumiyesi ve tesviyesi noktai nazarından mütalaaya alınmalıdır :

1—Toprak muhtelif derecelerde ağır, kaba ve yahut sert olur, kaba toprak kumlu topraktır. Fransa da « Compiegne » ve « Chantilly » ormanlarının idman yolları böyledir. Kaba ve yumuşak arazide kitlenin seyrihareketi, ayakların her istinatta toprağa batmasından mütevellit iltisak dolayısıyla, azim bir sayi adeliyi icab ettirir. Sayi adelinin bu tezayüdü mevaddı ihtirakiyenin yüksek miktarda sarfını, binnetice mutadından fazla teşekkül eden mahsulatı ihtirakiyenin seri bir surette itrahını ve binaenaleyh kalp, ree, cilt, kilve vezaifinin daha fazla faaliyetini mucib olur. Şu halde kaba arazide yapılan idman, adelât, kalb ve ciğerlerin kudreti vazifeviyelerinde çok yüksek bir faaliyet uyandıracak, dolayısıyla tahassul eden kondisyonda mükemmel olacaktır. Bundan başka kaba toprağın elastikiyeti ve tebeddüle müsait evsafı etrafa intişar eden reaksiyonları tenkis eder. Zira bu evsftaki arazi tazyikatın bir kısmını massetmiştir. Tazyikat tenezzül edince etraf, kadem, izam, tandonlar gibi amortisör aza az müteessir olurlar.

Buna mukabil kaba arazi galonun süratına zarar verir, zira kuvvei muharrikenin bir kısmı toprağa az veya çok batmış olan etrafı bu iltisaktan halasa tahsis edilmiş olacaktır. Fulelerin vüsati tenakus etmiş, galonun nizamı biraz tadile uğramıştır. Çünkü etraf ileriye uzanmadan evvel toprakla olan irtibattan kurtulmak için yükselmek mecburiyetindedirler. Beygir daha fazla yüksekliğine dört nal yapar. Fakat az uzanır.

Hulasa, kaba arazinin beygiri kondisyona isal noktai nazarından arzettiği menafi gayri kabili inkârdır. Yani kaba arazide vezaifi uzviyenin mesainin intaç ettiği hali hususiye tatabuku pek mükemmel vaki olur. Amortisör aza için çok müsaittir. Buna mukabil sür'atı tenkis ve yürüyüşü bozması gibi mahzuru vardır.

Eğer galonun sür'atı kaba toprakta bila teemmül tezyid edilirse kalb ve ciğerlerin kolaylıkla yorgunluğuna sebebiyet verilmiş olur. Alehusus bu akibet, azayı mezkûre tam mukavemetlerini henüz iktisab etmemiş olduklarından genç hayvanlarda daha sehil tecelli eder. «Coeur forcé» namı altında tanınmış olan hastalık, kaba pistlerde galo yapan beygirlerde, bilhassa iki yaşlılarda kesretle müşahade olunur. Bundan başka uzviyetin tesemmümü, adelatin «fatigant» «yorucu» denen ve uzviyetten itrah edilmeyen maddelerle işbandan mütevellit taab arazi derhal zuhur eder.

Kaba arazide yaptığı galoyu müteakib alınan rektal derece hararetle iyi bir arazide yapılan aynı sür'attaki galodan sonra tesbit edilen derece arasında alelekser yarım derece fark görülür.

Kaba arazinin tandonlar üzerinde tesirsiz olduğunu ve kilakajların tekevvünü marazisinde hiçbir rol oynamadıklarını zannetmemelidir. Kilakajların husulunde taabı adelenin derecesi tesiri malumdur. Beygir kaba arazide koştuğunda adelatin yorulmalarını müteakib evtar gevşetilmişlerdir ki bu esnada bukağılığın tartısı dolayısıyla kilakaj tahassül eder.

Umumiyet üzere beygirin kumlu arazide galo yaptığında

kademin azim bir surette ifayı vazife ettiği düşünülüyor. Halbuki keyfiyet berakistir. Zira ayak toprağa yükseldiği vakit kum kademin altından, kâfiderecede yığılıncaya kadar, kaçar. Ve ancak o vakit bir mukavemet ibraz eder ki bu vaziyette çatal gayri mükemmel bir surette ifayı vazife eder. Bilakis, çayır pisti üzerinde istinad münhasıran nal ve çatalın veçhi huffisi üzerinde vaki olur, ve çatalın fili elestikisi bütün şiddetiyle icra olunur. Bundan başka kum hive ve çatalın boşlukları kanda bulunan karın üzerine muharriş bir tesire maliktir. Ve yazın kumun karın üzerine kurutucu ve karnın tagaddisi üzerinde gayet aşikâr muzır tesirâtı vardır.

Kaba arazi hakkında arzedilen mahzurlar ve menafi bizi sert arazinin tesirâtından uzun uzadıya bahsetmekten vareste kılar. Sert arazinin faide ve mahzurları tamamen kaba arazinin zıddıdır. Sert arazi bilhassa elestiki olursa sür'ata, fulelelerin vusatina, beygirin uzanmasına gayet müsaittir. Her hangi bir galoda sayı adeliyi, kalb ve ciğerlerin faaliyeti asgari derecede tenkis eder. Buna mukabil kadem, izam, ve tandonlar gibi amortisör azaya yüksek bir faaliyet, azim bir yük tahmil eder. Evtarı dafia «sakibe ve meskûbe» bilhassa kaba arazide klake olurken, daha ziyade amortisör evtar olan meskûbe ve mualleka sert arazinin tesirâtına daha fazla hassastırlar.

Bu mülâhazattan istihraç olunur ki cüssesi küçük, sikleti az, kondisyonu mükemmel kalb ve ciğerlerin kudreti yazifeviyesi yüksek hayvanlar kaba arazide iyi koşarlar. Formunda olmıyan, zafiyeti kalbiyeye, couer forcé ye müptela bulunanlar, anfizemliler, cesimülcüsse ve ağır siklette bulunan hayvanlar kaba arazide iyi koşamazlar. Amortisör azalarından muztarıb olanlar, osteitik olanlar, ökçe darlığına musab bulunanlar, kilakajlara müstaid olanlar, bilakis sert arazide koşamazlar. Görülüyorki kaba arazide beygirin kudret ve kabiliyetinde hakim olan şerait, teşirihî «teşekkûlat» ve fizyoloji «kondisyon» sınıftadır. Sert arazide ise esbab tamamen marazidir.

Muhtelif hipodromlarda, idman merkezlerinde beygirlerin üzerlerinde koştukları pistler arazinin kıvamı noktai nazardan kusurludur. Halbuki elastikiyet şeraitini ve kâfi derecede salabeti haiz pistlerin yapılması gayet basit ve o kadar pahalı değildir. Bunun için toprağı pistin bütün imtidadınca takriben bir metre derinliğinde kazmak kifayet eder. Açılan çukur derinliği tahminen 50 santim yüksekliğinde çalı ile doldurulduktan sonra üzeri kabili ziraat toprakla imla ve bu toprağada çimen ekilir. Toprağın altındaki çalı tabakası gerek yabıs ve gerekse ratıp zamanlarda piste kâfi derecede bir elastikiyede temin eder. Suların ceryanı tabii bir mişcer vazifesini gören çalı tabakasıyla temin olunur ve bu suretle pist çok kaba ve ağır olmak akibetinden de kurtulmuş olur.

Üzerinde koştuğu pistin istikameti umumiyesi ve şekli haricisi koşu atının kudret ve kabiliyeti üzerinde müessirdir. İdeal bir koşu pisti usulen hattı müstakim üzere olmalıdır. Bununlaberaber böyle bir pistin çok ciddi bir mahzuru vardır. Müstakim had şeklindeki pistlerde koşuş bir baştan diğer başa kadar aynı sür'atla ceryan eder. Beygir dönemeçlerin kendisine temin ettiği teneffüs mihletini «nefes alma» bulamaz. Bilhassa jokey sanatına vukufsuz ise, nefes verilecek işareti noktalar da bulunmadığı için hayvanın yürüyüşünü tanzim edemez ve önünde açılan namütenahi hattı müstakimde en yüksek sür'atla atını koşturur. Bu mahzur bilhassa genç hayvanlarda kalb ve ciğerler üzerinde te'sirâtı muzirre tevli edeceğinden çok ciddidir. Buna mukabil bu şekildeki pistler galonun, koşunun sür'atine çok müsaidir.

Dönemeçli pistler yürüyüşü tanzim için jokeye muayyen noktalar gösterme sureti ile nevima kılâguzluk eder. Jokeyin sevki idere manevralarının tatbikine yardım eder. Velhasıl bu şekildeki pistler virajlarda beygirlere nefes almak ve kendilerini toplamak fırsatını bahşeden yürüyüşün bataatını te'min eder.

Dönemeçlerdeki dört nal esnasında beygir yürüyüş vezin ve kararını hafifçe ağırlaşdırır. Kazıklar tarafına temayül

ederek ve dairenin haricine «üzerinde dört nal yaptığı tarafı kuddamisini ileriye doğru atıp istinada geldiği esnada» tarafı halfisini hafifçe tebdili mevki etdirerek istikametini tadil eder. Dolayısıyla dahildeki canibi iki tarafını fazla mahmul kılar ki bu esnada hafif bir burkulma hareketi mezkûr tarafın bütün mafasılı ve bilhassa topuk ve süllamiyat gibi mafasılı süfliyeyi müteessir eder.

Bu burkulma teyyüd ve tekerrür ettiğinde mafsalı, ribati, ve hattâ veteri afatı intaç edebilir, ve kademin esasen mevcut olan kabiliyeti teessüriyesini tezyid eder, bundan başka merkezi sıkletin dahildeki canibi etraf cihetine tebdili mevki etmesi etrafı mezkûrenin fazla mahmuliyetini intaç edeceği cihetle arzedilen afatın husulünde şayanı dikkat bir âmildir. Aynı zamanda etrafın vücudu hayvanının mihveri üzerinde mail bir istikametde tebdili mevki etmeleri nal ile yetiştirme ve çarpmalardan mütevellid rududa müsait bir vaziyettir. Elhasıl bataet ve hafif dahi olsa yürüyüşün ani inhirafı ilk fuleler esnasında etrafı kuddamiyenin kadem ızam ve veterlerinde, etrafı halfiyenin kadem ızam ve haneplerinde inikâs eden azim reaksiyonlar tevli eder. Çimenli bir pistde galo yapan beygirler tarafından terkedilmiş izlere bakmak bu hususda kâfi kanaat verir. Görülecektir ki dönemeçlerin bidayetindeki izler hattı müstakim üzerindeki izlerden daha aşikârdır. Dönemeçli pistlerdeki mesainin intaç ettiği mezkûr mahzurların kısmı azamı virajları kaldırmak suretile tahfif olunabilir. Bu takdirde etraf vücudun mihveri istikametinde hareket ederler, ve sathı istinadları etrafın istikameti umumiyesine amudi olarak vaki olur. Hulâsa, muvazenesi fena, kemiklerinden, mafsallarından, kademlerinden muztarib olanlar dönemeçleri güçlûkle alırlar.

Bazı beygirlerin bir cihete iyi dönüb diğer cihete iyi dönmemelerinin neden neş'et ettiğini yukarıda arz edilen esbaba atf ve isnad etmek lâzımdır.

Pistler ufkiyen tesviye edilmişlerdir. Veyahud az çok mail inişler yokuşlar vardır. İdman mesaisi yokuş tanzim

edilmiş bir erazide icra edilirse şiddetli bir sayi adeliyi ve dolayısıyla itrah edici azanın, kalb ve ciğerlerinde yüksek faaliyetle çalışmasını icab ettirir. Kaba arazide yapılan egzersizlerde olduğu gibi yokuşlarda yapılan antrenmanlar sağrı adelatının, kalb ve ciğerlerin kudreti vazifeviyelerini arttırır. Ve zamanla beygirlerin kondisyonunu daha mükemmel kılar. Mukaddema antrenörler beygirlerinin kondisyonlarını tekemmül ettirmek maksadile tercihan yokuşları ararlardı. Vaktaki yokuşda beygir sür'atini tenkis eder, Yürüyüşünü ağırlaştırır. Yanında hayvan varsa arkadaşının kendisini geçmesine müsamahakâr davranır, gerek mesainin ademi müsaadesi, gerekse kalb ve ciğerlerinin vezâifinin ihtilâlatı dolayısıyla kondisyonun gayri mükemmel olduğu anlaşılır.

İniş arazi, öne doğru tebdili mevki etmiş olan merkezi sıkletin hayvanın muvazenetini gayri müstakir kılması dolayısıyla sür'at için müsaidir. Muharrik azaya, bilhassa tarafı halfinin kitelâti adeliyesine terettüb eden sayi az çok azalmıştır. Buna mukabil merkezi sıkletin ön kollara doğru intikal etmesi etrafı mezkûrenin fazla mahmul bulunmasını, ve tehammül ettiği aksül'amel sayinin şiddetini mucib olacak, dolayısıyla ön kolların kadem, izam, ve tandon gibi amortisör azasının yorgunluğuna sebebiyet verecektir.

Beygirin ard ayaklarının ifrat derecede tazyik bulmuş olması onun muvazenesini bozmuş ve merkezi sıkleti öne tebdili mevki ettirmiştir ki teşekkülâtın bu hususiyeti beygirin muvazenetini daha gayri müstakir kılacak ve ön ayakların hamuleside fevkalâde fazlalaşmış olur.

Bazı beygirlerde teessürle görüldüğü üzere inişlerde yürüyüşün betaetini mucib olan esbab menşe' itibarile teşrihi ve marazidir. Ard ayakların hareketinin faikiyeti ve kitfin fazla müstakim olması bu hususda müessir isede ekseriyetle hakiki sebebi marazdır.

Sert toprak üzerinde iyi koşamayan beygirler aynen inişlerde koşmaktada müşkülât çekerlerki bu gibi hayvanlar kadem ve kemiklerinden muztarıbdırlar ve hissettikleri evca dolayısıyla kendilerini tutar, sür'atlerini azaltırlar.

Ekseri koşu atlarını mesailerinde müteessir eden muhtelif esbabın mahiyetini tedkik ve tamik etmek faidelidir.

Hayvanın formunun bozukluğuna veya zanniyat ve indiyat kabilinden müessirata atf ve isnad olunan bu gibi ihtilâlât ve gayri tabiiliklerin menşe' ve mahiyetine esbabın tedkiki ile nüfuz edilebilir. Mezkûr esbab, beygirlerin hangi arazide veya pistde koşmağa kabiliyeti olduğunu hemen hemen doğru olarak meydan korki mes'ele arazinin amortisör aza üzerine vaki nahoş te'sirlerinin önüne geçmek fırsatını bahş etmek itibarile kıymetlidir.

Yüzme ile idman

L'entraînement à la nage

Bu tarz idman, alelekser etraf afatına musab hayvanat ve bilhassa veterleri zayıf veya klake olmuşlar hakkında tatbik olunur.

Yüzme ekzersizleri antrenman galolarının temin ettiği şekilde azayi muhtelifeye vazifevi bir say temin eder. Etrafın harekâtına memur adelat, amudu fikarinin selabetini temin eden adelat seri bir inkişafa mazhar olurlar ve aynen o nisbette kudreti reeviye ve kalbiyede yükselir. Buna mukabil bu tarzı mesaide reaksiyonlar mevzuu bahis olamayacağı için dayak ve amortisör vazife gören kadem, izam, evtar gibi aza istirahattadırlar. Bununla beraber müterekki galolarla takib edilen mutat idman mesaisi yalnız azayi muharrikeyi çok şedit mesaiye deyil, aynı zamanda amortisör azayide tedricen şiddeti tezayüt eden reaksiyonlara tatabuk ettirir ve alıştırır. Keza mezkûr amortisör azanın gösterdikleri hususî hassasiyet ve afatın tekevvünü endişesi itibariyle yüzmek suretiyle antrene edilmeğe muhtaç hayvanlarda takarrürlerinden korkulan emrazın, bu hayvanların galo yapmağa başladıklarından veya galoların tevlit ettiği şiddetli reaksiyonlara tabi olduklarından itibaren yeniden ve daha vahim ve şedit bir şekilde tezahur edecekleri korkuludur ve bu akibet ekseriya tahassul

eder. Mamafih bu akibete istisna teşkil eden vekayide müşahade edilmiştir. Galolarla idmana başlatıldığından veterlerinde hararet gösteren hayvanların makul bir yüzme idmanından sonra veterlerinde en ufak bir yorgunluk eseri göstermeden hipodromlarda koştukları vakidir. Esasen klakajların en mühim sebebi taabı adeliyedir ve ekseriyetle ilk galolarını yapan hayvanlarda yorulan adelenin, topuğun tartısına karşı müdafaasız ve idaresiz terk ettiği veter klake olur. Halbuki yüzme idmanının kudretli adelyeyi yükseltmek ve yorgunluğun hududunu rucut ettirmekle bu klakaj sebebinin ortadan kalkmasını veya hiç değilse az müessir olmasını temin etmesi lâzım gelir.

O halde yüzme idmanı etrafı kuddamiyenin kadem, izam, evtar gibi amortisör azalarından muhtarib olanlara, evtari zaif ve hassas bulunanlara, ilk galolarından itibaren veterlerinde hararet gösterenlere, osteitik olanlara, süllamiyat kemiklerinde amik ve müzmin iltihabı azma müptela bulunanlara «idmanlarda reaksiyonlar daha ziyade vecanak olacağından beygir artık uzanmaz, fuleler kısahr ve hayvan koşusunda müteredit olur» şayani tavsiyedir ve nihayet bu tarz idmanın galoların asabileştirdiği ve aşikâr bir surette zaiflattığı hadidülmizaç ve isterik beygirlerde tatbiki muvafıktır. Suyun müsekkkin tesiri hali asabileri üzerinde müessir olur ve onların oldukça bir kondisyon derecesi kazanmalarına medar olur.

Ne çareki bu tarz idman kâfi derecede derin ve fakat seri cereyana malik olmayan bir suyun kurbiyetini icab ettirir. Bu suyun hayvanın suya girmesine ve karaya çıkmasına müsait sevhale malik olmasında şarttır, bu hususda istifade edilmek üzere kâfi derecede vasi bir havuz tesiside çok pahalıya mal olur, aynı zamanda bu tarz idman ancak hayvanın müsait olduğu mevsimde, yazın hayvanata kabili tatbiktir. Hayvan yemini yedikten hiç değilse üç saat sonra, üzerinde hatta hiç bir fanile sargı ve bant ve saire bulunmamak şartıyla tamamen çıplak olarak suya girdirilir, hayvanı suya

sokmadan evvel bilhassa boğaz altı kayışının teneffüse mani olmayacak derecede mutedilane sıkılmış olmasına dikkat etmelidir.

Yetiştirmelerden siyanet için art ayakların nallarının sünbük kısımlarını kesmek ve ön ayakları kısa nallamak muvafıktır.

Hayvan, suya girdikten sonra ya başlığa tesbit edilen bir ip ianesiyle sahilden veya kayıktan idare edilecekse yalnız kantarma dizginlerinden tutmak suretiyle sevk olunur, kayıktan sevk ve idare edilecekse kayığın süratini beygirin yüzüş süratine göre tanzim etmek mühimdir. Sahil müsait ise birinci tarzda hareket daha şayani tavsiyedir.

İlk yüzme müddetleri on dakika imtidat eder. Bu müddet tedricen tezyit edilirsede asla yarım saati tecavüz ettirmemelidir. Bu mesai beygir için bilhassa kuvvetsiz dahi olsa bir ceryana karşı yüzüyorsa azim bir iştir. Hayvan sudan çıktığı zaman hasıralarının şiddetle çarptığı ve menahirinin son derece tevessu ettiği görülür. Sudan çıkar çıkmaz beygirin vücudundan ter bıçağı geçirilir ve kuvvetle oğulur, sonra örtülür ve ahıra çekmeden evvel yarım saat gezdirilir, ahırda, bilhassa harareti hariciye düşkünse, tekrar oğulur ve masaj yapılır.

Bu ekzersizlere b.dayette haftada iki defa, daha sonra iki günde bir veya üç günde iki defa olmak üzere devam olunur. Yüzüşlerden sonra mefasıl büklümlerinin mükemmelen kurtulmasına ve karnın teyebüsünden ictinab için ayakların eyi bir merhemle tılasına itina olunur.

Yüzme ile idman ekzersizleri esnasında arızı asfeksi, ihtikanı dimag. ve ree gibi arızalar zuhur edebilir, ihtikanın tedavisinde bilhassa musarrifat ciddi bir mevki işgal eder, hardallı yeya memdut esans dö terebantınli friksiyonlar, tahteleilt eter şırıngası «5-10» Gr. veya veratrin «3 santigram» asfeksi halinde teneffüsü sunai yüzme ile idmanın beygirleri kondisyona çabuk isal ve adelatının tez bir zamanda inkişaf ettirmek gibi hususiyeti şayani dikkattir.

Umumiyet itibariyle bu ekzersizlerden altı hafta sonra yüzme idmanına tabi tutulan at artık kondisyonunu bulmuştur. Adelelerinin neşvünema ve selabeti sudan çıktiktan sonra müşahede olunan yorgunluk alaimi, teneffüsün hali, kondisyonun derecesi hakkında kıymetli malûmat ita ederler. Adı antremanlarda tavsiye ettiğimiz veçihle kondisyon derecesini tayin hususunda işten sonra alınan rektal derece hararet daha kanaat bahş malûmat verir.

Bu suretle antrene edilmiş beygirlere koşudan evvel eyi bir pist üzerinde bir kaç seri ve kısa galo vermek faideli bir harekettir. Bu seri vazifevi jimnastiklerle azayi mu arrike istikbalde ifa edecekleri mesaiye alıştırılmış olur.

Yüzme ile idmanın neşrü tamimi şayanı temennidir. İdman merkezlerine yakın ceryanı meyhahın her zaman bulunmaması, bu tarz idmanda tatbik ve ifası icabeden ihtimamat ve ona göre tahsis edilmesi lâzım gelen zaman itibariyle yüzme ile idmanın pratik olmadığıda malumumuzdur. Fakat istihsal edilen netayicin kıymeti düşünülecek olursa çekilen zahmetleri, yapılan ihtimamati, sarfedilen zamanı telafi edecek mahiyette olduğu tastik olunur. Sınıfları yüksek nice koşu atları vardır ki alelade idman mesaisini refüze ettikleri halde yüzme idmanıyla kudretlerinin temamiyetini iktisab ederler.

Elhasıl yüzme ile idmanın fevaidi düşünülecek olursa ceryanı meyahtan uzak idman ahılları civarında birer havuzun inşa ve tesisi muvafık olacağı tercihen kabul olunur.

(Bitmedi)

Yabancı ırk beygirlerde Piroplazmoz münasebetile

Bemerkungen über Piroplasmose der neuimportierten Pferde

Baytar Bnb. M. Emin

Mecmuamızın 1-Şbt-935 tarih ve (122) sayılı nüshasının (239) ci sayfasından başlayub (251) ci sayfasında biten bulaşık hastalıklar mual. muavini Zeki Öktem in bundan evvelki (121) sayılı mecmuamızda yazmış olduğum, yazılarıma karşı iyi niyetle yapmış oldukları münakaşalarına aynı duygu ile cevaplarım :

1— (239) ci sayfenin (17) ci satırından başlayarak (Pay. Eminin yazısında bizde şimdiye kadar beygirin piropilazma kaballisi üzerinde görgü ve tedavi tecrübelerine aid yazılara rastlamadıklarını yazıyorlar. Halbuki... ilâ devam eden münakaşalarına karşı vereceğim cevap aynı mealdedir. Çünkü Türk baytarlar mecmuasının 5-Ey 931 tarih ve (6) ci sayısının (66) ci sayfasından başlayub (73) ci sayfasında biten iktisat vekâleti merkez bakteriyoloji laboratuvarı şefi Bay. Dr. İbrahim Ekrem'in kıymetli yazıları eski kitaplardaki yanlış fikirleri nakzederek güzel bir tasnifi müteakip esbap, sureti tekevvünü maraz, araz. teşhis ve tedavi gibi çok mükemmel bir malûmatı ihtiva etmektedir. Yoksa adet. cins, ırk ve miktar gösterilerek her hayvan üzerinde piropilazma kaballi şekline karşı yapılan tedavi ve tedabir netayicini gösterir bir malûmata tesadüf edilemez. Doktor Pay İ. Ekrem'in aynı mecmuadaki teknik etüdlerinden çok istifade ettim. Maelesef zamanın darlığı hasebile literatür gösterememiştim.

2— yine aynı mecmuamızın (243) ci sayfasının üçüncü satırından başlayarak (tripan blönün ilk şırıngasından yirmi dört saat sonra fiyevr düşer. Bay. Eminin tripan blö şırıngasından sonra (40,6) gibi bir yükseliş göstermesi ilâcin

tesirile harap olan ila...) devam eden münakaşalarının en mühim noktası serbest kalan toksinlerin cümleyi asabiyeeye tesir ederek hararet merkezlerini intibah veya felce uğratmak suretile hummanın tezayüt etmesi keyfiyeti, ki çok doğrudur. Fakat bu keyfiyeti doğuran yine teharrüşatı umumiyeyi uzviyedir. Sebebi ise dahili uzviyet olan parazitlerin ifrazatı semmiyesi sayesinde uzviyette uyanan teamülle antikorların vücade gelmesi, bu antikorlar ise tufeylat için muhrip bir te'sire malik olması, diğer taraftan dahili uzviyet olan tripan blö zerrati, parazitleri aynı şekilde tahrip ve imhası esnasında ölen tufeylatın dahili toksinlerin pilazmayı dem dahiline serbest olarak intişarı gibi hadisat felç ve intibahata tekattüm edeceği ve hummanın tezayüdü keyfiyetini doğuracağı pek tabii olmasıdır. Şuhalde arzetmek istediğim çarpışma keyfiyeti toksinlerle antitoksinler arasında olmayup antikorlarla parazitler arasında vukua gelen yazılış noksanını kabul ve tashih ederim.

3— yine aynı mecmuamızın (244) cü sayfesinin (13) cü satırında dezenfeksiyon için istimal etmiş olduğum saf alkol kelimesi (95) derecelik saf alkol olmayup her vakit müessesemizde kullanmakta olduğumuz alelade alkoldür. Yazılarımda alkolün derecesine ait bir kayıt olmadığı gibi temamilen sterilize edilmiş olan cihazın iğnesi her halde mikroptan ari bulunacağı ve az dezenfektan alkolla fazla bir mahzur husule gelmediği ve hastalarımızda hatıra gelen hiç bir hastalığın zuhur etmemesi, heyeti umumiyesinin bila arıza şifayap olmasıyla teeyyüt etmektedir. Bununlaberaber tentürdiyot tatbik edilmemesi taraftarı değilim. Fakat yokardada arzettiğim veçhile zamanımın darlığı süjemin tevsine imkân bırakmamıştır.

Beygirde tırnak bakımı

Hufpflege beim Pferd

Muallim Bay. Yarbay Ali Karadeniz

Bu hususu izaha girişmezden evvel şunu söyleyeyimki tırnaklarda görülen hastalık ve arızalardan bazılarının tamamen bazılarının ise kısmen tedavi, ıslahları mümkün olup bir kısmında gayri kabildir; tabiatile bu hususat hastalık ve arızaların nevine, tırnakların şekline göre değişir. Bundan evvelki yazımda tırnakların kıymet ve ehemmiyetinden bahs etmiştim; şimdide arızalarından bahs edeceğim ve en başta tırnağın kırılıp dökülmesi veya aşınması gelirken, ilerlemiş olursa tırnağın harabiyetile eksilmesine sebep olur ve bu gibi hallere karşı nal çakmakla mani olunabilir, fakat buda ancak alıştırılmış ve daimi çalıştırılan hayvanatta kabili tatbiktir. Bu nazar noktasından alıştırılmış olmayan veya alıştırılmış olupta bilahare sürü halinde meralarda otlayan hayvanların tırnakları nal ve sair tetbirlerle korumaya lüzum görülmeden yaşayabilmeleri nasıl mümkün olabilecektir? süali hatıra gelebilir; bu husus ne suretle izah edilebilir? şüphe götürmezki alışkanlık çerçevesine girmemiş yahutta ehli çerçevede olupta sürü halinde meralarda yaşayan hayvanların gezip dolaştıkları müddetce tırnakların yerlere deymesi hasebilen aşınacaktır. Şuhalde bu gibi hayvanlarda aşınma keyfiyeti ilerledikçe nihayet tırnakların harabiyetleri lâzım gelirken bu hal vukua gelmiyor? Cevap: çünkü bu gibi hayvanlarda aşınan tırnak kadar yukardan yenisi gelir, yani aşınma vaziyeti, yeniden ve yukardan aşağıya süren tırnak eksileni doldurmak suretile telafi eder. Bu sebepten eksilenin yerine gelme keyfiyeti dolayısıyla hayvanat son ömrüne kadar tırnaklardan azalma zorluğunu görmezler; hatta vahşi hayvanatta bunlara örnek olabilir. Esasen bu gibi hayvanların gezindikleri ve maişet için dolaştıkları yerler umumiyetle bol ot

yetişen, sulak, otlak, ve yumşak topraklı yerlerdir, bu otlayup karınlarını doyurarak ömür geçirecekleri gibi bu esnada bir çok zamanlarında istirahatata çekilmekle hareketsiz kalmakdan ibaret olmaktadır; bu düzen üzere yaşayan hayvanların tırnaklarını nal ile muhafazaya lüzum yokdur. Tek tırnaklı hayvanlar üzerinde esasen fennî tecrübeler yapılmış ve tırnakların uzaması araştırılmış, netice olarak şu mikyas elde edilmiştir. Meselâ: beygirlerde tırnağın ayda en az 8 milimetre ve en ziyade 16 milimetre uzadığı görülmüştür. Daha kısa bir sözle ayda en az bir en çok bir buçuk santim uzayabileceği şeklinde izah olunabilir.

Kendi seririyatımıza gelen ve kadro hayvanları üzerindeki tecrübeler bunu te'yid etmiştir. O halde başıboş gezen ehli ve gayri ehli hayvanlarda uzayan kısım gezinti esnasında aşınan tırnaklardaki kısımlarla karşı geldiği muhakkaktır.

Ne vakıtki insanlar hayvanların başına yular takar ve itaatı mutlaka ile çalışdırmağa başlar, işte bu andan itibaren tırnağın dayanıklı ve sağlam kalma vaziyeti bozulur ve keza bu andan itibaren yevmiye uzayan kısım aşınan kısma karşılık gelemeyerek arada geniş bir fark hasıl olur. Misal olarak daima yumuşak ve ıslak yerlerde dolaşan hayvanlar rutubetden ari ahırlara alındıkları ve hizmet esnasındada sert yol ve kaldırımlar üzerinde çalışdırılma ihtiyaçları ile karşılaştırdıkları zaman evvelce olduğu gibi otu bol, sulak, yumaşak ve çamur bataklık yerlerde gezemeyecekleri ve dolayısıyla böyle yerlerde esasen çalışdırma imkânında hasıl olamayacağı ve bu sebebdan yaşama ve çalışma şartları arasında hayli farklar olacağı tabiidir; işte bir birine zıt olan bu hayat değişikliğinden tırnaklar müteessir olur ve bu teessür tehavvülün derecesile değişen hayat şartlarının şekil ve derecesi arasında bir nisbet görülür; hele nalin tatbikide fenni olmazsa yâni fennin icabatına uygun yapılab tatbik olunmazsa tırnaklardaki bu değişiklik daha seri olur, bu hatalara zamimeten tavla zeminleride sidik, gübre ile bulaşık

bulunursa tırnaklarındaki fizioloji hal tamamen değişerek tırnak hastalıkları baş gösterir bilhassa gübre, sidik ile karışık bir halita halinde tırnaklarda kızışma ve netice de idrarla karışık gübre de tehallülü kimyevi hasıl olur ve bu tehallülden çıkan muharriş, muhtelif gazlerin ve bilhassa amonyak ve emsalinin tırnak ve tevabii uzuvların nesiceleri üzerinde te'sir ederek bozar. Ez cümle, çatal -maya- çürümesi veya kızması ve bu şerait temadi ederse daha vahim olan müzmin hastalıklar zuhur eder, hattâ bazı istidadı olan beygirlerde hâlen tedavisine kat'i imkân olmayan hastalıklardan Krapo, krapodin gibi hastalıklar da bazan hayvanları ölüme kadar sürükler. Keza tırnağın altında mühim vazife gören çatal ve onun muhtevisi olan yumuşak nescin ufalmasından dolayıda ökçe darlıkları ve bu hastalığın ilerlemesinden tırnağın basış sathı daralır, netice: tırnak çerçevesindeki kadem mafsallı ve muhitindeki azalarda hastalıklar baş gösterir önü alınmazsa bu halin te'siri devam edib gider, ve hastalıklar daima ileriler. Bunların önüne geçmek için tırnakların güzel muhafazası lâzımdır!

Tırnaksız beygir olamaz deyenler pek yerinde söz sarf etmişlerdir, çünkü çalışdırma suretile vücudundan istifade edilecek bütün hayvanlarda sınıf farkı gözetilmeyerek tırnakların korunulması lâzımdır, zira tırnaksız hayvan çalışdırma mümkün değildir demek de doğru olabilir; şu kadar vardırki bunların ayrıldıkları hizmetlerin nevine görede zamimeten bazı hususi tedbirlerin tatbikine ihtiyac gösterecekleride malum bir keyfiyettir. Buna binaen tırnaklar hakkında gösterilecek tedbir ve ihtimamlardaki eksiklik veya tamamen ihmal cihetleri olanlarda tırnak nesiceleri bozulmak, şekilleri değişmek hasebile muhtelif hastalık ve arızaların meydana almasına ve böylece hayvanın hizmetden kalmasına ve en sonunda elden çıkmasına sebebiyet vereceği ayan olmakla tırnakların ehemmiyeti kadar muhafazalarının da o nisbetde ehem ve elzemiyetine kanaat getirilmesi lâzım geldiği müstağnii arz ve izahdır. İşte bunun içindir ki hayvan tımarı

onların sıhhatları nazar noktasından ne kadar lâzım, mühim ve faideli ise bedeninin levahıkından olan ayakların uçlarını örten tırnakların korunmalarına yapılacak ihtimamlarda aynı derecede kıymetli ve faideli olacaklarında şübhe yoktur.

Elhasıl bakımsızlıktan tırnağı bozulan bir beygirin üstde söylediğimiz üzere kıymeti hiçe iner çüükü vücudu hayvanideki bütün ihtişamlar tırnakların sağlamlığı ile mebsutan mütenasib olur mütaleası doğru bir ifade olur. Bu hususda bir çok misaller getirilebilir.

Hizmete çıkarılan, yahudda ahır zeminleri temiz tutulmayan yerlerde istirahatata terkedilen hayvanların tırnakları mutlak ve muhakkak pislenmiş bulunacaklarından tırnaklardaki sıhhi şerait değişmeye ve bozulmaya maruz kalacağı evvelcede zikir edilmiş idi. Bu zamanda mahzurun ortadan kalkması ve tırnağın muhafazası hakkında lâzım gelen şeraiti sıhhiyenin te'min ve bakası evvelâ tırnakların temizlenmesi gayesile yıkanması, sonra tırnak merhemile tırnakların yağlanması ve tavla zeminlerinin kuru tutulması gibi muhtelif ameliyelere tevessül olunur. Bu hususlar zaten malum bir keyfiyet bulunduğu ve bu işin de bir temizleme ameliyesi olduğu kabul edilmekle beraber rast gele vapiılmakdan ziyade fennin vesayasi dahilinde tatbikinden her halde hem de emin olarak daha büyük faideler elde edileceğine inanmak lâzımdır ki, aşağıya yazıldığı üzere muamele olunur.

Tırnakların yıkanması ve tamamen temizlenmesi için tırnak yıkamağa mahsus ve tırnak yıkanabilecek tarzda dibi düz yere temas eder tarzda ağaçdan yapılmış bir fırça, iki el fırçası, bir tırnak kazıma aleti ve birde kurulama havlusu, sünger, güderi veya bunlara benzer takımlarla tırnaklar temizlenir, kurulanır ve nihayet tırnak merhemi sürülerek hayvanlar yatağına çekilir; bu ameliye hayvanlar hizmetden geldikten sonra yapılmalıdır, zira hizmete çıkarken yapılırsa az zamanda toz, toprak ve çamur, dere, tepe dolaşmalarda merhem silinir ve tırnakların yağlanmasından hiç bir faide

hasıl olmaz hemde hizmetden gelince yapmanın bir faidesi daha vardırki tırnaklara batmış mih, sıkışmış taş, gevşemiş nal veya nalı düşmüş tırnaklar anlaşıl原因 olarak yeni vazife saatine kadar bütün eksiklikler anlaşıl原因 nazar noktasından da çok faideli olur.

Tırnaklar için kullanılacak en son tertib merhemlerden bir kaç tertib aşağıya yazılmışdır.

I. Sarı balmumu 1 kısım, içyağı 2 kısım, balık yağı 3 kısım, eritilib karıştırılacak.

II. Sarı balmumu 2 kısım, terebentin 2 kısım, eritilib karıştırılacaktır.

Çatlak tırnakların ihtimamında, çatlak tırnaklıların tedavisinde, çatal çürümelilerde kullanılır. (G.Uebeleden).

Cerrahî muayene usulünde Anamnez almak

Über die Aufnahme der Anamnese

Cerrahî Muallimi Dr. N. Zobu

Anamnese, anamnesis den alınmıştır. Hâtıra -Erinne-
-rung- demektir. Tababetde bir hastalığın evvelki ha-
linin hikâyesidir. Yâni *Antécédent*; geçmiş ahvali demektir.

Her hastalığın muayenesine evvelâ *Anamnese* almakla başlanır. Anamnezi hayvanı getiren veyahud hayvan sahibi, bakamı ya kendiliğinden veyahud sorulan süale cevaben verir. Hastanın eski halinin öğrenilmesinin cerrahi hastalığın teşhi-
sinde büyük dahli vardır. Bundan dolayı her muayenenin anamnez almakla başlaması icab eder. Hayvan sahibinin *Subjektive* verdiği malumat hayvanda görülen *Objektive* arazi aydınlatır ve teşhisin doğru konmasına hizmet eder.

Bazı vak'alarda ise *Objektive* arazi hiç bulunmaz, bu takdirde muayene eden yalnız hayvan sahibinin vereceği malumata dayanır (asabî usreti bel'- Nervöse Dysphagie).

Anamnezin doğru ve lüzumu kadar alınmasının faidesi vardır. Lüzumsuz lakırdılar muayene edenin yanlış yola sevk edebilir. Birde hayvan sahibine sorulan lüzumsuz sualler muayene edenin itibarını kırar. Bundan dolayı hayvan sahi-
bine süal sormanın bir usul ve kaidesi vardır, bunun dışına çıkmamalıdır.

Bir defa sorulacak süal muayene eden adamın kendi muayenesile bileceği maddeler olmamalıdır. Meselâ hayvanın nesi vardır? diye süal sorulmaz.

Nesi olduğunu muayene edenin bilmesi lâzımdır. Bu süal ancak hayvanın nesinden şikâyetiniz var tarzında sorulabilir. Birde hayvan hangi ayağından topal diye hayvan sahibine sorulmaz.. Ya yanlış cevap verir muayene edenin şaşırır, veyahud baytarın muayene esnasında muavenet aradığına zahib olur. Hayvanın hangi ayağından ve neresinden topal olduğunu bulub söyleyecek müdavi baytardır.

Anamnez suallerinden mühim olanları hastalığın devamı, esbabı ve şimdiye kadar yapılan tedavidir. Aşağıdaki başlıca mühim sualler tevcih edilmelidir:

I — Hayvan ne zemandan beri hastadır?

II — Hastalık nasıl ve ne ile olmuştur?

III — Hayvan şimdiye kadar tedavi edildi mi?

IV — Hayvanın iştihası (yeme, suya) var mıdır? yatıp kalkması, terslemesi, tebevvülü nasıl dır?

I — Hayvan ne zemandanberi hastadır?...: Bu süalin cevabı ile hastalığın hâd, tahtihâd, fevkihâd, müzmin olduğunı anlarızki bu anlayış fevkal'âde mühimdir. Hastalığın tedavisi ve enzarı hakkında bize bir fikir verir. Bununla beraber hastalık birdenbiremi veya tedricenmi tezahur etmiş, buda anlaşılır.

Birde hastalığın ilk tezahurunda görülen arazın teşhisde faidesi vardır. Meselâ ani zuhur eden topallıkların çoğu bur-
gulmadan (*Distorsion*), iltihabi veterden (*Tendinitis*), iltihabi adeleden (*Myositis*), çatlakdan (*Fissur*), kırıkdan (*Fraktur*) dır. Yavaş yavaş olanlar ise mabazın kemik veremleri (*Spat*), ikililin kemik veremleri (*Schale*), müzmin marazı zevreki (*Podolrochlitis*), ve müzmin rıdfa mafsalı iltihabını (*Gonitis*) hatıra getirir. Ani olan bir tekme darbası veya çarpmakla tehassul eden teverrümde (*Hematom*) akla gelir. Halbuki phlegmon, abse, teşekkülâtı cedide yavaş yavaş teşekkül eder.

Bu suali tamamlayan diğer ufak sualer daha vardır. Bu ane kadar, hastalığın seyri esnasında daha fenalaşmışmidir, daha iyileşmişmidir, veya tevakkuf halindemidir, veyahud tamamen zail oluyormu (adeli Rheumatism akla gelir)...? . Bu suallerden hastalığın seyri ve enzarı hakkında bir fikir hasıl edinilir. Daha mühimmi müzmin topallıklarda hastalığın ilerilediği veya şifaya doğru gitdiği ve hattâ bazan tamamen zail olduğu (tekrar eden topallıklarda -Rheumatism- müte-
navibi ev'ie thrombozları anlaşılır). Bazı topallıklar ise hareketin başlangıcında (ahırdan dışarı çıkarken veyahud moła

verildiği zaman ilk harekete geçildiği anda) kuvvetli araz gösterir, ve hareketi müteakib araz azalır veya zail olur. (*Spat*) veyahud bunun aksine araz gösterir. (Burgulma, evtar-dan olma topallıklar) veyahud uzun zaman ahır istirahatinde topallık hafifler. (*Spat*, *Schale*, *Gonitis*, *Omarthrititis*, *Podotrochlitis*) ki bunlar teşhis için fevkalâde hususi ehemmiyeti haizdirler.

II — Hastalık nasıl ve ne ile tehassul etmiştir.?

Topallıklarda bu süale ilâve edilecek başka şeyde vardır... Hastalık nerede tehassul etmiştir.? Sokakta yere düşmek, üzerinden araba geçmek, çarparak ve kayarak tehassul edenler adele afatı, mafsalları, çatlaklar, kesirler ve mih batmalarıdır. Ahırda zincire, yulara takılarak asılı kalması, tortikolis'i, bölme arasına bacağına girmesiyle Hematome, hasıra ve rıdfa cüruhu tehassul eder. Nallanma esnasında mih değmesi, sahan ve ökçenin fazla yontulması ve yanması akla gelir. Uzun zaman gemi ve tiren nakliyatı furbürü hatırlatır. Hayvanın yatırılmasında asab felceleri, havsala, katan kesirleri ve kalb afatı, yüksek bağlamakdan rie afatı akla gelir.

Bazan ise hayvan sahibi hastalığın neden olduğunu bilemez... Bu halin bile hastalığı teşhisde faidesi vardır. Meselâ bazı topallıklarda ahırda uzun zaman duran bir beygirin birden bire dışarı çıkarılmasında görülen topallığın sebebi birinci derecede furbür sonra *Hemoglobinemi* dir. Kendi kendine, yavaş yavaş yürüyen teşekkülâtı cedidede akla veremler gelir. Sebebsiz mafsalları ve gılafatı veteriyeye iltihabları metastazi hatırlatır. Birden bire zuhur eden kendi kendine tekrar gaib olan yüksek derecedeki topallıklar rıdfa erbitalarının Luxation unu hatırlatır, hastalıkda harici araz mevcut değil ise dahili bir sebebi müheyyie ile tehassülü düşünülür.. Meselâ bukağılık ve kadem kemiğinin bizatihi (idiopathisch) kırılmalarında ve veter kopmalarında (kesre istidad ve osteoporose) akla gelir.

Hayvan sahibi veya getireni bazen kendi kabahatını örtmek için bilerek yanlış malumat verebilir. Mesela sancılarda (miayı müstekimi *Rekhal* muayene yaptığını), doğumlarda (miayı müstekimi deldiğini, mebel cerhası yaptığını) ve hayvan ile münasebatı gayrı tabiiyesinden (*Sodomie-paederastie*) ileri gelen miayı müstekim, mebel, mesane, rahim ve sair iç üyelerin hastalıklarını gizler. Birde bizzat yaptığı veya yaptırdığı tıbbî olmiyan tedavileri söylemek istemez.

III— hayvan şimdiye kadar tedavi edildimi? ne ile tedavi edildi?..

Bu sualin sorulması bilcümle cerrahî hastalıklarda zaruridir, bu sualin cevabı tedavi noktai nazarından mühimdir. Mesela müzmin hastalıklarda bhusus topallıklarda (*Spat*, *schale*, *tendinitis*) evvelce yapılan tedaviyi bilmek, teşhis koymakda dahi kolaylığı mucip olur. Tedavi noktai nazarından kuvvetli vezikatuvarlar, keyler, katı asabların yapılmasında faidesi olup olmadığı anlaşılır. Birde bu tedavilerin bir baytar veya bir *ampirik* tarafından mı yapıldığı öğrenilir. Evvelce tedavi maksadile sürülen bir vezikanın ciltde husule getirdiği iltihap başkadır, doğrudan doğruya husule gelmiş cild iltihabı başkadır. Omuz topallığı zan edilerek berayi tedavi bu nahiyyeye ilaç tatbik eden bir seyisin veya ampirikin orada husule getirdiği sun'î-artificiel-afet ile hakiki marazın yerini örttüğü her vakit vakı olan şeylerdir. Esasen seyis ve ampiriklerin yaptıkları teşhis ve tedaviler ekseriyetle yanlıştır. Nalbandların iyi yem kesmiyen sivri dişli hayvanların dişlerini törpülemek için yaptıkları müdahale neticesi ağız ve hanek gışayı muhatisinin cerhalarına bağlı (lüap akması, ağız iltihabı gibi) hastalıkları ihdas ettikleri çok defa görülmüştür. Bilhassa miayı müstakim muayenesinin baytarlardan başkasının yapması kat'iyen menedilmelidir. Bu yol ile muayene cerrahî hastalıkların teşhisinde baytarlara pek lüzumludur (havsala kesirleri, ebherin ve iki şubesinin *Thrombosu*, evram) fakat yalnız baytarlar için.. Bu sebebden lüzumu takdirinde hayvan sahibine veya getirene miayı müstakim muayenesi yapıp yapmadığı sorulmalıdır (miayı müstakim delinmesi).

Evvelce yapılan tedavinin tarzının bilinmeside müteakıp tedavi için mühimdir. Bilhassa albumin injeksionları veya serum tatbikinde, dem naklinde (serum hastalığı, anafilaksi) düşünülmesi icap eder.

Nihayet hayvan sahibinden sorulacak bir noktada, hayvanın kıymetidir. Çünkü hastalığın enzarı hayvanın kıymeti ile alakadardır. Birçok hastalıklar uzun zaman tedaviye ihtiyaç gösterir (ameliyeler, kuvvelli merhem tılları, key, katiasab) gibi... Bilhassa krapo, kesir, tümör, cidago nasuru, nokraikafa nasuru, cerzigudrufi nasuru, veteri sakibin resektionu, edimmei kademini münteşir gangreni, azmı kas nasuru gibi hastalıklarda hayvanın kıymetinin ehemmiyeti vardır. Bu münasebetle icabında masrafı mucip olan fedakârlığı yapıp yapmayacağıda hayvan sahibinden sorulmak icap eder.

IV— Yukarıki üç mühim sualden başka hayvan sahibinden icabında alınacak diğer küçük sualler daha vardır. Hayvanın iştihası (yeme, suya), yatıp kalkması, terslemesi, idrarı.

A : hayvanın ilk muayenesinde anamnez alınırken iştihanın olup olmadığını anlamanın teşhisde büyük bir ehemmiyeti vardır. Cerhi hummada beden harareti fazla olduğu halde iştihâ mevcuttur. Halbuki intanı afenide ve kıyhide iştihâ yoktur. Furbürde ise iştihâ azalmıştır, tetanozda hastalığın şiddetine göre madıg fili azalır veya madum olur. Bir hasta hayvanda iştihanın azalması veya madum bulunması hastalığın şiddetini gösterir ve enzaranın konmasında medhaldardır. Suya karşı inhimakide dikkate şayandır. Meri ve belum tıkanmalarında suya fazla hırsı olduğu halde yutma filini yapamaz, su burnundangelir. Tetanozun hafif seyirlerinde hatta madıgın olmadığı zaman suyu yuttuğu vakidir.

B : ıztırap şiddetli ise hayvan ekseriya yatmaz, çünkü yatarsa kalkamayacağından korkar. Birde katan afatında hayvanın yatıp kalkmasında hastalığın derecesi tesbit edilir. Furbürde dahi böyledir. Felclerde, hafif felclerde hayvanın yatıp kalkmasının tetkiki teşhisin konması için şayanı ehemmiyetdir.

C— tegavvut ve idrarın muayeneye başlanırken bilinmeside bazan mutlaka cerrahide lazım olan cihettir... Evvela hayvanın aynı zamanda dahili bir hastalık ile malul olup olmadığını anlamak için lâzımdır, saniyen miayı müstakim iltihapları, felcleri, reticleri, tesakkubleri, tevessüleri, teşekkülatı cedide ve miayı müstakim, şere sukutunda hayvanın tegavvut edip etmediğini anlamak hastalığın derecesinin teşhisine yardım eder. İdrarın sık veya seyrek olması, rengi, miktarı, rahat tebevül edip etmediği hep hastalığın teşhisinde alınacak faidelî malumatdır.

Hulâsa, anamnez almak başlı başına bir işidir, bazan istintak mahiyetinde olur. Bundan dolayı anamnez alır iken karşısındaki adamın, hayvan sahibini, bakıcımı, makul bir ademmi, hakikatı bildiği gibi söyleyebilir mi veya söylemek iktidarındamıdır? Bunları tetkik etmek lazımdır. Fakat hiç bir zaman unutmamalıdır ki hekim müstantık değildir. Sualler hakimane değil hekimane sorulmalıdır. Tenkit, tehdidi ihtiva etmemelidir. Sonra ifrata varıp (vazifesi değilse) her vak'a da kusur bulmak hayvan bakıcılarını muahaze ve tekdire bilalüzum sebep olmak muvafık değildir.

Beygirin bazı dış hastalıklarında kokain ve benzerlerinin tesiri

Action favorable de la cocaïne et de ses succédanés dans l'évolution de quelques affections du cheval

Yazan :
Marcenac et Carnus
Bulletin de l'Académie
vét. No. 1, 1935.

Çeviren :
Sabri Yener

Bouley'in topallıkların yerini tayinde deri altı yoluyla kokainden istifade edilebileceğini gördüğü 1885 tarihinden beri bu ilacın teşhiste kliniğe mühim izmetleri dokundu.

İlk *Kauffmann* tekniğinin ıslahı; vecalı yerin tesbiti için *Dassnoville*, i 1897 de muhtelif asap geçitleri üzerinde anestezi şırıngalar istimaline sevketti.

Bu değerli vasıtanın kullanılması, bilhassa orduda sür'atle arttı; tababetimiz sahasını aşarak beşerî tababette bazı tatbik yerleri buldu. O, bugün; teşhiste mükemmeliyet temini için kliniklerimizde yapılan, zülali retişlerin anesteziyle itmam ve ikmal edilmiş bulunuyor.

Pécus, morfini kokaine teşrik ederek hubulü asabiye üzerine yapılan zerklerin mutad faydalarından başka oldukça devamlı, bazı kere kat'i şafi tesirler yaptığını görmüştür.

Her ne kadar görülen şifaların mihanikiyeti husulüne dair kanaat bahş fikirler mevcut değilse de sistematik olarak bu istiksa usulüne (hatta morfin ilave etmeksizin) müracaat eden klinisiyenler zaman zaman *Pécus*'ün elde etmiş olduğu neticelerin doğruluğunu ve hiç değilse onun afatın tekâmülü üzerinde müsait tesirini kaydetmekten geri durmıyorlar.

Teşhis maksadile senevi bir çok kokain şırıngalarının yapıldığı *Saumure* kliniğinde, bu tecrübeler neticesinde, azçok dayanıklı salaha veya şifanın çabuk husulüne ait vak'alar

görülmüş, vahim afata kabili atıf bazı topallıkların da tamamen zail olduğu tesbit edilmiştir. Bu sonraki neticeler vak'aların takriben %12 si kadardır.

Etraf nihayatinin çok tesadüf edilen kemik iltihapları, periyostozları, azmii mafsali iltihaplarına ait bu mühim neticelerin erbitavi ve veterî tagayyürat ile bazı kusurlu ve vecalı nedbeler hakkında da mutalaa olunmağa değeri vardı.

1.— Periyostozlar

Saumure'ün gündelik kliniklerinde, bilhassa talim ve terbiyedeki genç beygirlerde fazla görülen çok vecalı ve bermutad hayvanı uzun müddet iş harici bırakan periyostozlardan (bilhassa incikte) mütevellit topallıklar *Scurocaïne* zerkiyatı ile tedavi edilmiştir. Burada % 1 veya 2 mahlulünden 5-10 S.M³ .1 simhaka ve mücavir nesci munzama şırınga olunmuştur.

Müteakıp mevziî alametler umumiyetle hâr ve imtidatlı bir odem ile zahir olmuş, bu odem tedavinin ertesi günü azamî derecesini bulduktan sonra tedricen küçülerek 3-4 günde gaybolmuştur.

Hem cesteki vecalı araz ve hemde topallık zerki müteakıp geçmiştir.

Afetin tekâmülü daima çabuklaşmıştır. Bazı ahvalde topallık tekrar meydana çıkmadı, vazifevî şifa birdenbire vaki oldu, istihdamda ihtiyatlı davranmak şartıyla mevzu normal vazifesini yapabiliyor, iyi bir şekilde değişmiş bulunan anatomopatolojik tekâmül, bu esnada, sür'atli bir tamir ile neticeleniyor.

Şüpheli bir neticede, bilhassa ozimavi taamülün kıfayetsizliğinde dört gün sonra bir kere daha tedaviyi tecdit etmek faydalı olabilir.

Bu tedavi usulüne tabi mevzular meyanında fena yerde hasıl olmuş süro'lardan mütevellit ağır topallıklar dolayısıyla haftalarca evel işinden uzaklaştırılmış üç beygir hassaten zikre şayandır. Bunlar tek bir müdahaleden sonra kat'i olarak maneje ahzi mevki edebilir,

II — Had tandinit'ler

Ehemmiyetli mevziî alametlerle tezahur eden ve çok bariz topallıklarla müterafık bulunan meskubé-sakibe (mütevassıt nahiye) nin yeni ve fevkal'ade ciddi üç had tandiniti vak'a sında %1 veya 2 scurocaïne mahlulünden veter içine ve etrafına şırıngalar yaptık.

Şırıngalar derinden afetzede nescin ortasına, sonra müşterek sıfakı muhiti veterî tahtına (meskubé - sakibe aralığı boyunca ve veterî kitle etrafına), nihayet musap nahiyenin cilt altı nesci munzamı içine yapılmıştır.

Tedaviye alınmış mintakaların işbaı için 20-30 S.M³ . scurocaïne mahlulüne lüzum vardır. Zerk noktaları afatın vüs'atine göre değişir sayıdadır.

Şırınga edilen nahiyede hacim ve mevziî semptomatoloji tahavvülatını doğru olarak takip edebilmek için zerk zamanında ve müteakip müşahede müddetince, sabit günlerde, mesahalar yapılmıştır.

Mevziî alametler pek çabuk ve bermutat bir kaç dakikada zail olur.

İnciğin muhitini 2-4 sentimetre tezyid eden her bir odem ilk 24 saatte de takarrür eder. Şiddetli bir ihtikandan mütevellit yumşaklık, bir gün evvelisinin iltihabî olan sert kıvamı yerine kaim olur.

Müteakip günlerde hafiflemiş olarak tekrar zuhur eden topallık az vazih olmak üzere kaldığı halde odem tedricen küçülerek 4 üncü veya 5 inci güne doğru gaybolmuştur.

Tedavinin tecdidi bilhassa ciddî vak'alarda odemin küçülme devrinde ve mümkün mertebe tamamen gaybolmasından evel yapılmalıdır.

Tedavi edilen vak'aların hey'eti umumiyesinde tandinitlerin tekâmülünde, onların klasik tekâmüllerine nisbeten, hastaların bir an evel işe konulmasını hatta bazan erkence konkur ipiklerde istihdamlarını mümkün kılan memnuniyet verici, bir değişiklik kaydolunur.

Hulâsa, enjeksiyonları veter iltihaplarının yegane müessir tedavi usulü gibi ileri sürmekten çekinmekle beraber onların müracaat edilecek tedaviler kadrosuna faydalı bir usûl sıfatıyla girebileceğini zannediyoruz.

Bu zerkler bilhassa bidayette mezkûr arızalara refakat eden pek vecalî ârâzı seri bir surette tenkis kabiliyetindedir. Veter temezzuklarının anatomopatolojik avakibi bu suretle; fizyolojik vazifelerin icrasına uygun gelmeyen lifi ve plastik istihaleden ziyade yumuşak ve elastik bir nesci tabiinin teşekkülüne doğru gider.

Bu şırıngalar, münhasıran ağır surette klake olmuş mevzuun vecasız koşu sahasından ahıra naklini veya sadece vecadan ve fena neticelerinden masun olarak had safhanın (soğuma) sını temin etmiş olsalar bile gene yalnız bu cihetlerden tatbiki değer vasıtalarıdır.

III — Vecalî nedbeler

Kazaî veya cerrahî tromatizmler bazan tamir ve termin görmüş nahiyede uzun müddet, hareketi veya koşumların tatbikini işkâl eden şiddetli bir hassasiyet terkederler. Nevrektomi ve sempatektomi nedbeleriyle koşum takımlarından ve dizler üzerine sukutlardan mütevellit nedbeler bunlar meyanında zikre şayandır.

Bu vecalî hadisat *Leriche* ve *Howes'e* nazaran, yeni teşekkül etmiş olan nesiçte her türlü tenbihlere cevap vermeğe hazır bir çok küçük rejenerasyon nevromları ile zengin bir teşekkül asabının mevcudiyetine merbuttur.

%1-2 cocaine, novocaine veya scurocaine mahlullerinin nedbe muhit ve kaidesinde irtisahı vecalî izale eder. Vecan zevali bazen yalnız geçici olmayab oldukça uzun müddet için ve hatta kat'î surette vaki olur.

Bu suretle takip edilen şiddetli topallığı mucib bir diz keloidi ile bir sempatektomi (incik seviyesinde) vak'ası parlak netice vermiştir.

Yükarda zikredilen vetirelerde (processus) müptili his mahullerin tesir tarzının katıyetle izahı kolay değildir.

Leriche ve talebeleri antorsda (insanlarda) erbitai mafsaliye mesirlerine novokain şırıngaları tavsiye ederken tahmin ederlerki, bu müdahale asabı sempati nihayati ilerlemek eziyesinin anormal tenbihleri durdurucu ve vazodilatasyonu ve neticelerini tanzim ve idare ile hastalığın seyrini inkitaa uğratıcı bir hale getirerek icrayi te'sir eder.

İnsana nazaran sathî tabakalarda ve etrafda muhiti viaî sempatik anasıradan şübhesiz daha az zengin olan beygir, normal halini teşviş eden muhtelif patolojik hallerin tekâmülünde gene ve bizzarur vazomotris teamülleri kullanır.

Kokain ve muhalleflerinin mübtili his faideli te'sirlerinden başka veter tromatizmleri neticesi olan veya gayri tabii osteojenetik mahsullere refakat eden vazodilatasyon hadiselelerini tadil ettikleri kabul olunabilir.

Bu suretle meydana gelen vetire (processus) ler müsaid ve iyi bir suretde hali fiziolojiye avdet için lâzım olan fartı hararet müvellidi teamüller tevliid edebilir. Bu avdet mütehavvil müddetler zarfında ve fakat vacam fıkdanı ve bunun mes'ud neticelerile tezahur eden sükûnetde vaki olur. Bu sükûnet semptomatojiyi örter ve o suretle tamir faaliyeti asgarî zemanda azamî tamiri te'min eder.

Vecam tekrar zuhuru, ikmâl edilmemiş (mübtili his, vazomotris ve nazım enjeksiyonlardan mütevellid çabukluğa rağmen) bir tekâmülü gösterir ki yeni zerkler bunu temamlamak içindir.

Zikredilen tecrübeler şübhesiz mutlak ve kat'î neticeler istihracına müsaid olacak kadar çok değildir.

Bu gün için maksadımız sadece, icrası kolay ve tehlikesiz olan, faydalarının klinisiyen için çok enteressan olacağı bizce şimdiden tahmin edilen, bu usul üzerine nazarı dikkatı celb etmektedir.

Kanaatimizi kuvvetlendirmek için anesteziik şırıngaları istimale devam edeceğiz ve temenni ediyoruzki başkaları da tatbik etsinler ve elde edilecek neticeleri bildirsinler.

Beygirde müzmin ve münteşir Glomerulonephritis

Chronic diffus: Glomerulonephritis in a horse

Yazan:

Fincher, Olafson
The Cornell Veterinarian
N. 4. pp. 356. 1934

Çeviren:

Dr. Turgut Argun

Hasta, 8 yaşında bir kısırakdır. Arabadan alınarak binek yapılmıştır; 1933 Temmuzunda sahibi hayvanın başında şişler görmüş ve bir kaç adımdan sonra hayvanın inlediğini fark etmiştir. Hayvan, çevik ve iyi şerait içinde idi. Dudaklarda, kulakda, çene altında, ön bacakları arasında ürtikere benzer şişler gösteriyordu. Bunlar kan deveranının güçlüğünden ileri geldiği zan edildi. Kısırakda nabız hemen normal idi, fakat hayvan bir az koşturulunca kalb intizamsız ve çabuk hareket ediyor ve kalb vuruşları bir az uzakdan duyulabiliyordu. Buna göre tâlî bir kalb hastalığı teşhisi konarak sahibine kısrağı istirahatete bırakması tavsiye edildi. Hayvan tekrar başka kimse tarafından getirildi, sahibi bütün yaz içinde hayvanı binerek yormuşdu. Baştaki şişler tekrar meydana çıkmıştı, şubat 1934 de kısırak artık zaiflemiş ve iş göremiyordu. Kalb vuruşları intizamsız ve hayvan bir az hareket edince çoğalıyordu, 10 günden beri yememiş ve terslememişti. Kısırak 10 gün sonra öldü.

Otopside: Kadavranın pek zaif ve iki yüz elli kilo kadar geldiği görünüyordu. Plevralarda muhtelif fibrinî iltisaklar vardı. Kalb büyümüş ve ağırlığı beş kilo idi. Büyüme daha ziyade sol buteyn cidarında idi, kalb üzeri ve adelenin maktaı üzerinde bilhassa uca doğru soluk yerler vardı. Eklil deşsamesinde hafif şişlik ve Endokart altında, solda nezifler

görülyordu. Bu soluk mintakalar tek nüveli hücreler, fibroblastlardan müteşekkeldi. Bu mihraklar ufak, mahdud ve maktalarda pek küçük bulunuyordu.

Midenin gışayı muhatisi üzerinde karhalar, isnaaşerin cidarında bir santim kutrunda bir kaç apse vardı. Kolon ve Averin cidarı şişkin ve içlerinde bir kaç Stronjilus bulunuyordu.

Böbrekler küçük, sert ve kesmeye dayanıklı idi. Kapsülleri kalınlaşmış, zor soyuluyor ve böbreğin kaba, hubeybi yüzünde lifi noktalar bırakıyordu. Kışır tabakası soluk, ince ve mihî tabakadan keskin olarak ayrılmıyordu. Kışır tabakasında esmer nodüller pek yayılmışdı, ve burada bir kaç Kist bulunuyordu. Glomerüller normal değildi, bir kaçında endotelyumda hücrevi tekessür ve hafif darlaşma görülyordu. Diğerleri endotel hücreleri ve nötrofil Lökositlerle tıkanmışdı. Glomerüllerin yarısından fazlası şeffaflaşmış bulunuyordu. Glomerül hücreleri ancak kışırın sathındakilerde bulunub daha içerdikiler şeffaf idiler. Bu Glomerüllerin Kapsülleri kalınlaşmış ve bir kısmı içerden yapışık idiler, bir kaç yerde Epitelium sırasında hücrevi tekessür vardı, idrar enbubelerinin çoğu kaybolmuşlardı. Bir kısmı dumura uğramış ve bir kaç genişlemişdi. Bütün kışır tabakasında lenfa hücreleri yayılmışdı. Geri kalan idrar enbubelerinde ve hücreler arasında esmer sıbagat vardı.

Otopsinin neticesinde görülen âfata bakılırsa bütün şişler ve diğer araz bu böbrek hastalığından ileri gelmişlerdir. Böyle münteşir, müzmin ve gayri mütekayyih böbrek iltihabı beygirlerde pek azdır. Kalbin vazifesindeki arızalar ise kalb adelesinde bulunan hafif tegayyürlerden olmayub kan tazyikinin yükselmesinden ileri gelmiştir; bu şekildeki kalb Leziyonları toksinler te'sirile hasıl olur; ihtimalki böbreğin bu hastalığı, hâd bir intanî hastalık esnasında zuhur eden hâd bir kilye iltihabından ileri gelmiştir, ve devam eden âfet müzmin şekle girmiştir. Plevradaki iltisaklar hayvanın evvelce geçirdiği teneffüs yolu hastalığından kalmıştır.

Yerli ve yabancı neşriyattan

Hulâsalar

Addis, M.— Sığırlarda Kaiser ameliyesi. La Nuova veterinaria, Jg. 12, S.57-62, 1934.

Müellif altı vak'anın bazısında sağ hasıradan ve bazısında batnın kısmı süllisi sol tarafından girerek ameliye yapmış ve 4 vak'ada şifa, 2vak'ada da Sepsis den ölüm vukua gelmiştir.

Ü. Maskar

Almejew— Müzmin karhai müdevvere (bağırsakta). D.T.W.No.13, 1934.

Ehlî hayvanlarda mide ve ema karhası nadirdir ve bir iki araz ile seriri olarak teşhisi de kolay değildir. Ancak otopsi masasında teşhisi kati yapılabilir. Müellif bu güne ka'ar cari olan literatürlerde kedilerde karha husulüne dair hiç bir neşriyyata tesadüf edemediğinden malûmat zımnında bu vakayı zikretmektedir. Dört buçuk yaşında bir kedi 3-4 aydanberi mütemadiyen zaifliyor, gıda pek az alıyor ve çok uyuyor. Bu sıralarda bir kız çocuğunu da ısırduğundan kuduz şüphesi üzerine teşrihi marazi enistitüsüne gönderiliyor, neticede, zafiyet ve anemi ile birlikte Pilor ile isnaaşer arasında 5 mm tulünde ve 4 mm genişliğinde müdevver bir karha ile ihtilatı olarak bir peritonitin husule geldiği görülyor.

Hadi

Brunschwik, M.— Beygirin istidadi hemoglobinurisinin sığır kanı ile tedavisi. Recueil de med. Vet. No.12, 1934.

Müellif ağır surette musap 12 beygir üzerinde sığır kanı şıngasiyle tedavi tecrübesi yapmış, bunlardan birisine öküz kanı, diğerlerine gebe, telebbün devrinde veya henüz doğurmuş başka başka ineklerden alınmış kan zerketmiştir. Öküz kanı zerk edilenin de dahil bulunduğu 4 hastada (bunlara 400-500 S.M³. kan verilmiştir) ademi muvaffakiyet görülmüş, mütebaki 8 beygir şifayab olmuştur.

Müellif, ormanlardan zengin olması dolayısıyla gebe ve yeni doğurmuş inek kanlarına daha fazla bir tes'ir atfetmek istiyor.

S. Yener

Dahmen, Bohmer— Sığır cenini ve danaların veladi tüberkülozu. Tieraerztl. Rdsch. Nr. 39, S. 481, 1933.

Müellifler veremle mücadele dolayısıyla zebh edilen bir çok ineklerin ceninleri üzerinde yaptıkları tetkikat neticesinde otopsilerini yaptıkları ceninlerin yüzde 3 ünün az veya çok derecede münteşir tüberküloza muşabiyetlerini görmüşlerdir.

Ü. Maskar

Gschwend – Tandinitlerde Yatren-Vaccine E 104. Vet. mediz. Nachricht. I. G. Farb. H. 5/6, 1934.

Onbir yaşında bir kısırağın ön sol ayağında sakıb veterin ve muavin ribatı, Tendinit neticesi ehemmiyetli bir topallık gösteriyordu. Bidayeti tedavide hayvan istirahatate terk edilerek soğuk kompress ve sonra kuvvetli Josorptol friksionu yapıldı. 5 hafta sonra kuvvetli olarak vezikatuvar (bijodure de mercure) merhemi tatbik edildi ve hayvan da'ma istirahatate kaldı; çünkü hayvanda hiç bir selah görülmedi. Ahır istirahatini müteakib 3 ay sonra dahi kuvvetle tatbik edilen vezikatuvar dan da veterde bir iyilik görülemedi; olduğundan hayvanın sahibi hayvanı elden çıkarmıya karar vermişdi ve hayvan adı yürüyüşe bile muktedir değildi.

Son bir çare olmak üzere bu hayvanın hasta olan mahalline, deri altına 20 c.c. Yatren- Vaccine injektionu yapıldı. 14 gün sonra şırınga etkrar edildi; tekrar şırıngaya ihtiyaç hasıl olmadı, çünkü beygir hiç bir topallık göstermeden kullanılacak bir hale geldi. Bugün, 3 senedir hasta olan bu veteri iltihablı hayvan hiç bir topallık göstermeden her gün arabada süratli yürüyüşde kullanılmaktadır. Evvelce kesafet peyda eden veterin hasta kısmında incelmeye fark edilmektedir. Hastalığın süratle bertaraf olmasından hayvan sahibi asabı kesildiğine zahib oldu.

Bu vakadan sonra bu gibi vekayide bu Polyvalent vaccini hep kullandım. (Yukardaki müşahedeyi nakilden sonra bu vaccin hakkında arkadaşlarıma biraz tafsilat vermeyi muvafık buldum :

Yatren-Vaccine E 104 muhtelif bakterilerden yapılmış polyvalent vaccine dir. Ehli hayvanatta intani hastalıklar da kullanılır, tahtihad, müzmin ve intani, gayri intani iltihabatta (Akne, Furunkulose, Dermatitis, Elephantiasis, Pachydermie, phlegmon) kullanılırsa beden içindeki müdafaa kuvvetlerini tahrik eder; Gayri hususî tedavi meyanındadır. Cihazı teneffüsünün yukarı kısımlarındaki iltihab, ve perlarthrit, Myosite, Tendovaginit den mütevellit topallıklarda, Muhatı Hygromalar da (Sünger şişi, kaple, nokraikafa kiselerinde), mütekayyih cerha intanların a, nafiz cüruhda, Phlegmone ve abse de, eğer ve koşum vurgunların a, Panaritium, nasurigudrufi ve cidagoda kullanıldığına literatürlerde tesadüf edilmektedir.

10, 25, 50, 100, 250, 500, 1000 santimetre küblük şişelerde bulunur.

Büyük hayvanlarda hafif vekayide 5 c. c. Büyük hayvanlar da ağır vekayide 10 c. c. Orta hayvanlar da (dana, domuz) 2 c. c. Küçük hayvanlarda 1-3 c. c. Daha küçük hayvanlarda 1/2 c. c.

Tekrar zerki reaktion devam ederse 3-7-10 cu günleridir.)

N. Zobu

Guerreschi, A.—Beygirden Tetanozun serum-eterle tedavisi. La Nuova Vet. N. 12. S. 474, 1934.

İnsanda serum ve eterle yapılan Tetanoz tedavisi ve kobayda muvafakiyetli bir tecrübe bildirilmektedir. Müellif, iki tetanozlu beygirden birine 200 smm. serum verid içine vermiş, ertesi gün yine 200 smm. serum verildikten iki saat sonra 150 smm. eteri mayi vazelin içinde olarak rektal yolla vermiş ve 12 gün buna devam etmiştir. 7 inci gün hastada iyilik görmüş ve 22 gün sonra hasta tamamen iyileşmiştir. İkinci bir tetanozlu beygire 5 gün devamla 200 smm. serum ve 6 inci günden sonra diğerindeki gibi serum-eter tedavisi yapmıştır. 10 gün sonra iyilik başlayarak hayvan 32 gün sonra iyi olmuştur.

T. Argun

Haupt—Cenubî Brezilya beygir ve sığırlarında Yarasa vasıtasile intişar eden kuduz salgını. Tieraerztl. Rdsch. S. 658. 1934.

Müellif cenubî Brezilyada beygir ve sığırlarda fele tezahuratile başlayan ve da'ma ölümle neticelenen salgının kuduz olduğunu ve tecrübî telkih ve histopatologiyaca yapılan tetkikatın teşhisi kat'ileşdirdiğini bildirmektedir. Büyük hayvanlara hastalığı intikal ettiren vasitanın sırf Yarasalar olduğunu söylemekde ve bunların hastalık virüsünü hastalardan salımlara ısırarak nakl etmekde olduklarını ve virüsü hamil yarasalar tarafından ısırılan salım hayvanların 2-3 ay sonra öldüklerini bildirmektedir.

Ü.Maskar

Hermansson— Tayda bir tüberküloz vak'ası. Fleisch u. Milchhygiene, No. 13. S. 246, 1935.

929 Senesi Nisanında doğmuş bir taya anasından az süt içtiği zehabile bir inekden de süt verilmiş, on beş gün sonra ineğin memesinde bir iltihab görülmüş, evvelâ streptokoksik bir mastitis zan edilmiş fakat müellif bil'âhare sütü muayene eyledikde mebzûl miktarda verem basillerine tesadüf etmiş ve Mayısın onunda derhal tayın inek sütü kesilmiş

ve inek zebholunmuşdur. Bidayetde tayın ahvalı umumiyesinde bir tegay-yür görülememiştir. Lâkin 1929-1930 senesi kışında tay gitdikçe zaiflemeğe başlamış ve ishale tutulmuş yapılan tedaviye rağmen tay bitkin bir hale gelmiş ve nihayet o da mezbahaya getirilerek kesilmiştir.

Zebihden sonra yapılan muayenede: Rielerde, milyer edran bulunmuş, uke-datı kasabiye, mesarikiye ve karaciğer uke-datı bir tavuk yumurtası hacminden, çocuk başı hacmine kadar büyüdükleri ve makta'larında mütecebbin oldukları ve bakteriyolojik muayenede de mebzul miktarda Koch basilini ihtiva eyledikleri görülmüştür. Kezâlik tahalin üzerinde ve em'ayı galızanın ev'yesi mesirinde sayısız adedde ve muhtelif hacimde edran bulunmuşdur.

Em'ayı rakıka ve galızanın gısayı muhatilerinde müteaddid karhalara tesadüf edilmiştir.

Âfatin bu kadar müteammim oluşuna nazaran hayvanın kısa bir müddet zarfında şiddetli bir tüberküloz basili intanına uğradığı anlaşılmaktadır.

Müellif bakarat'da tüberkülozun intişar eylediği menâtik'de bile beygir tüberkülozunun nâdir olduğunu gördüğünden bu vak'ayı neşr eylemekte ve -Bovin- tipindeki basillerin beygir tüberkülozunun sebebi olduğunu iddia edenlerin haklı bulunduklarına bu vak'anın güzel bir misal teşkil eylediğini ilâve etmekte ve memesi tüberkülozlu olan ineklerin sütlerini taylara da vermemegi tavsiye eylemektedir.

Hadi

Horneck, K. — Köpeklerin Demodeksile mücadele. Tier-aerztl. Rundschau, N. 3. S. 33. 1935.

Müellif, senelerden beri bu hastalık üzerindeki müşahedelerine dayanarak Demodicosis üzerine mulumat veriyor. Hastalığın büsreli şekli tâli stafilokok intanından olur. Hastalığın yayılması pek yavaştır. Gençlerde 4 haftada vücuda yayılır. Parazitler kıl dâblerinde bulunub tahriş yüzünden hicret ederler, kıllar bundan düşer ve araz mey'cana çıkar. Mevzii tedavi iyi netice vermez, erken, sekizinci haftaya kadar, tedaviye başlanırsa yayılmanın önüne geçilir ve tedaviden bir faide görülür.

T. Argun

Isabolinski, M, Stratnowitsch, N. — İnsan Gripinin sebepleri. Zbl. f. Bakt. I. Orig. Bd. 133. H. 3/4. 1935.

İnsanlarda hâd Grip vak'alarında burun gısayı muhatisinde diplokoklarla beraber Pfeiffer basillerinin aynı evsaf'da bir basil bulunmuşdur. Bu basil, polimorf olup kısa ve uzun şekiller göstermektedir. Kültürü tavşanın burnuna sürülünce iltihab ve tekayyüh husule gelmekte ve

kihde bu basiller saf olarak bulunmaktadır. Bu münten tavşanın serumu aglütınan ve komplemanı tesbit eden evsafı göstermektedir. Kobaylar-çaki tecrübeler de müsbet çıkmıştır.

T. Argun

Knechtel, Steinmetzer. — Tavuklarda kursağın mihanikiyeti. Wien. Tieraerztl. Monschr. Jg. 22. S. 45. 1935.

Tavukda kursak başlıca gıda hazinesi mihanikiyeti yapar. Röntgen ile müşahede suretile müellifler, asıl miden'in, kursağı boşaltmada nazım olduğunu tesbit etmişlerdir. Hayvan aç iken guddevi ve adeli mideler kursak gibi boş ve hareketsizdirler. Yutulan gıda kısmen kursakta kalır, ve bir kısmı doğruca mideye gider. Mideye giden gıda kısmı, guddevi midece usare ile temas eder ve buradan adeli mideye geçerek orada ezilir. Adeli mideden bir gıda kısmı çıkdıktan sonradır ki diğer bir kısım gıda kursaktan mideye geçer.

T. Argun

Kossmag — Keçilerin gangreni meme iltihabı. Tiraerztl. Rdsch. S. 743. 1933.

Müellif keçilerin gangreni iltihabı sedyesini bidayetde sıcak refadalar, sağma ve memenin yukarı bağlanmasile muamele etmekde ve hastalığın ikinci gününü atlatan mevzularda enzarin fena telekki edilmemesini bildirmektedir. Memede nekroz ve büyük ev'iyede trombözler teşekkül etdikden sonra meme nisfını ampute etmeği tavsiye etmekde ve bu radikal ameliye yapıncaya kadar halme kanatını daima açık bulundurmağa çalışmağı ve afenî muhteviyi daima boşaltmağı fedavide esas olarak tavsiye etmektedir.

Ü.Maskar

Koumzopoulos, Petras, C. — Cüfni Mallein zerkinden sonra müsbet serolojik teamülün devamı. Deltion tys Ellynikiys ktyniatrikys etairias.

Müellifler, askerî hayvanlar'da gizli Ruamı kaldırmak için 800 beygir üzerinde kompleman tesbit teamülü usulüne muracaat etmişlerdir. Sero-lojik muayeneler, son cüfni malleinleme tarihinden iki ay geçdikten sonra başlamıştır. İlk muayenede müsbet serum teamülü verenler, şüpheli sayılarak her 10-20 günde bir serum muayenesine tabi tutulmuşlardır. 600 beygirden beşinde müsbet serum teamülü uzun müddet devam etmiştir.

Bu beş beygirde cüfni olarak 1/4 meblûl Malleinden o,1 sım. zerk edildikten 276,266,102,248,241 gün sonraya kadar kompleman tesbit teamülleri müsbet çıkmış ve sonra menfi olmuştur. Menfi netice alındıktan sonra bu beygirlere birer ay ara ile tekrar malle'n cüfni teamül yapılmış ve hepsinde menfi netice alınmıştır. Beşinci hayvana Bordet-Gengou usulile yapılan serum teamülü, malleinlemeden 65 gün sonraya kadar müsbet bulunmuştur. Müelliflerin hulâsa ettiklerine göre, cüfni malleinlemeye tabi tutulan beygirlerde çokuz ay sonraya kadar yapılan kompleman teamülünün masbet netice verebildiği ve 9 ay içinde hafif serum müsbet teamülü gösterenlerin ruamli olmayabildikleri ve bunun için hayvanlara ancak senede bir defa cüfni malle'in tatbiki suretile kompleman tesbit teamülünün teşhis kıymetini muhafaza edebileceği ve pratikde son cüfni malle'in tatbik tarihinin nazarı dikkate alınması lâzım geldiği kanaati uyanmaktadır.

T. Argun

Lesbougries, Berthelon — Tavuk kolerası abseleri. Bul. de l'acad. Vét. N. 1, 1935.

Tavuk kolerasının had ve müzm'in şekillerinde sakal'da-barbillon-apse teşekkülü hakkında malûmat veren müellifler, Kolera basilleri ile muhtelif nesiclere yaptıkları telkihlerde sakallarda nesci bir mukavemet fark etmişlerdir. Basiller, burada mevzii intan şeklinde apse yapmaktadır. Abse, tedricen teşekkül eder, önce kızarma, ödem, nihayet kabuklu bir kih husule gelmektedir, bu abse iyil oluncaya kadar uzun bir zaman geçer. Müellifler, bu sakal nescin'in mevzii mukavemetini görerek kolera karşı bu yoldan muafiyet vermeyi düşünmüşler ve buralara basil kültürü zerkile abse teşekkül ettirmişlerse de hayvan'ar iyi olduktan sonra adele içine yapılan kültür zerklerine mukavemet edememişlerdir.

M. Emin (Konya)

Löhr, W. — Harici yaralarda balıkyağı tedavisi. Dtsch. med. Wschr. 561. 1934.

Eğer balıkyağı, vazelin, lanolin gibi maddeler ile karıştırılarak merhem kesafetine getirilecek olursa bilumum yaralarda fevkalâde güzel bir tesir gösterir. Büyük ve evvelce sathı k'rlı ve pis olarak örtülü bulunan yaralar pek kısa bir zaman zarfında taze bir manzara kazanırlar, nekroze olan nesic çabuk inhilal eder ve düşer. Hatta müellif bunu alçı kullanılabilecek mahallerde balık yağı alçı sargısını tavsiye ediyor. Balık yağı ancak yaralı nesicte viruse karşı mukabele kuvveti mevcut bulunursa

müessir oluyor. Pratikte yanıklarda, Sahçelerce, kirli dimağ cerhalarınca, bulaşık olmiyan yaralarda, balıkyağı merhemi cerhal istimal edilebilir. Bilhassa te'aviide hiç bir veca tevlit etmez. Bunun mihanikiyeti tesiri henüz layikile izah edilememiştir.

Hadi

Löwe, W. — Ayak gudrufunun kemikleşmesi. Tieraerztl. Rdsch. Jg. 41, N. 9, S. 137. 1935.

Müellifin verdiği malumata göre Alman ordusunun son yirmi yedi senelik istatistiklerinde ordu beygirlerinden 159,876 beygirde ayak hastalıkları görülmekte olup bunlardan 529 hayvanda ayak gu'drufu kemikleşmiştir. Cerrahi kliniğine 9 sene içinde gelen ayak hastalıklı 1269 sivil hayvanda 54 gudruf kemikleşmesi tedavi edilmiştir. Cerrahi kliniğinin 7 senede tedavi ettiği 20,026 beygirden % 1,2 si gudruf kemikleşmesinden hasta idiler.

Müellif kendi muayene ettiği 1132 beygirden 294 ünde gudruf kemikleşmesi ve bunların 32 sinde bu sebepten topallık görmüştür. Yaptığı Röntgen muayenelerinde 84 hayvandan 53 ünde gudrufun tamamen kemikleştiğini ve diğer 31 hayvanda başlangıçta olan kemikleşme olduğunu tesbit etmiştir.

A. Karadeniz

Lührs — Yaralarda Bal kullanılması. Zeit. f. Vetkde. Jg. 47, H.2, S.57, 1935.

Müellif, balın insanlarda yara tedavisinde diğer usullerden çok daha iyi netice verdiği hakkındaki neşriyata işaretle senelerce hayvanlar üzerinde yaptığı müşahedeleri bildiriyor. Müsavi mikdarca Bal-Çavdar unu-Zeytin yağı ile yapılan hamur (Pâte) un muannit fistül, ciçago yaraları ve ayakdaki gudruf fistüllerini az zamanda iyi ettiğini kayd ediyor. Beygirlerin bacaklarında yanıkdan mütevellit vahim dermatit vak'alarının bu hamurdan pek istifade etmiştir. Müellif bal ile bilhassa fena tabiatlı ve muannit yaraların tedavisini tavsiye etmektedir.

T. Argun

Middeldorf, R. — Parenteral kalsiyum tedavisinin tercihi. Münchn. Tieraerztl. Wochschr. Jg. 86; N.3, 1935.

Müellif, yüzde 10 Calcium-Sandoz mahlûlünün şafi tesirini ve hayvanların tehammüllerini başka kalsiyum müstahzarlarına göre yüksek bulmaktadır. Bu ilaç yalnız ağızdan değil, deri içine, deri altına ve adele

içine de verilebilmektedir. Beygir ve sığırlara verid içine 300 smm., bundan başka deri altına ve adele içine de 50 smm. zerk olunabilir. Ağır hastalıklarda toz halinde bulunan 100 g. Calcium-Sandoz, iki litre su'ya eritilerek sonda ile mideye verilir. Bir kaç hasta'ya yalnız adele içine ve deri altına zerkle şifa elde edilmiştir. İlaç zararsız olarak tekrar edilebilir. Müellif, bu ilaç'a Hemoglobinuri, çayır tetanisi, ürtiker, furbür, Bronşit, ve tetanoz'ca beygirlerde şifa elde etmiştir. Doğum humması'na ve intanlarında, süt hummalarında bu ilaçtan istifade etmiştir.

T. Argun

Nouvel, J.— Köpekte iki tetanoz vakası. *Recueil de Méd. Vét.* No. 3. 1935.

Tetanoz köpeklerde nisbeten nadir görüldüğü için müellif tesadüf ettiği iki vak'ayı kaydediyor. Vak'alardan birisi daima televvüs eden bir suya sokulmuş parmaklarında sıyrık bulunan bir köpeğe aittir. Sıyrıklar üzerine antiseptik sürülmüş olmasına, cilt altına ve verit içine antitetanik serum şırıngalarına rağmen hayvan kurtarılamamıştır.

İkinci köpek, banyoya sokulmuş ve parmaklarınca birisi yaralı olan köpektir. Yara antiseptiklerle pansıman edilmiş, bil'ahare yaralı parmak istihsal olunmuş, defeatla serum antitetanik, serum fizyolojik ve serum glikoze zerk edilmiştir. Hayvan iyi olmuştur.

S. Yener

Sadık, M, Refik, A.— İntradermopalpebral Mallein şırınga edilmiş beygir serumlarında anticorps teşekkülü. *Türk baytarlar cemiyeti mecmuası*, sayı 2, s 120, 1935.

Müellifler, Ruam mücadele talimatnamesinde Cüfni Mallein tatbik edilmiş hayvanlarda serolojik muayenelerin iki ay sonran yapılacağı maddesini ele alarak bu usulde Malleinlenmiş 15 beygir üzerinde 60 gün sonraya kadar Calmett-Massol usulile kompleman tesbit teamülünü tetkik etmişlerdir. Bu hayvanlarda 3 gün sonraya kadar serumda bir değişiklik olmadığını ve yedinci günde antikor teşekkül ettiğini ve 60 gün sonra bütün hayvanların serumlarının normal bulunduğunu, yani serolojik teamül menfi çıktığını tesbit etmişlerdir. Neticeye göre, cüfni Mallein tatbikinden sonra 3 günden fazla bir vakit geçmişse o mevzuların ancak iki ay sonra serumları ile teamül yapılmasının doğru olduğu anlaşılmıştır.

T. Argun

Schönberg, F.— Alman kanununda baytarî süt muayenesi. *Deutsch. Tierärztl. Wochschr.* Jg 42, N. 42, 1934.

Sütte tüberküloz muayenesi için en emin usul kobaya telkidir. Bundan başka şüpheli lenfa uktelerinin mevziî anestezi ile istisal ve muayeneside çabuk bir usuldür. Sütte Bang bakterilerinin teşhisi için süt serumu ile aglütinasyon usulü ve şüphe de kobaya telkih ve lenf ukdesi istisali tatbik edilir. Streptokok'can mütevellit meme iltihapları ile kihin teşhisinde mikroskopik muayene yapılır. Bunun için süt 10 dakika santirifüje edilir ve depo'can Ciemsa boyaması ile mikroskopta muayene edilir. Şüpheli vekayide sığır serumlu-glikozlu jeloza kültür yapılır. Pastörize edilmiş sütte ancak mikroskopik muayene yapılır. Depo muayenesinde görülen hücrelerin şekli meme hastalığının halini gösterir. Enteritis bakterileri, Tetrathionate ve Malachit yeşili ile meydana konur. Sütün Koli basil muhtevisi Laktozu Bromthymolblau-Trypaflavinli jeloza vasa-tında tayin edilir.

T. Argun

Simonelli, A.— İyodoformlu eterle teneffüs yolu hastalıklarının tedavisi. *La Nuova Vet.* N. 11, S. 433 1934.

Bu usulde tedavinin esası, eterin tenelfüs yolu ile itrahi esnasında gısayı muhatiye hafif muharriş tesiri ve iyodoformun iyod tesiri yapmasıdır. İlaç, teneffüs yoluna verince tesir daha kısa zamanca olur. Ve bu yolla iyodoform rie ve burun gısayı muhatisine daha uzun zaman tesir eder. Beygir ve köpeklerde bu usulden iyi neticeler alınmıştır. Beygirde bu ilaçdan adele içine 100 smm. zerkde az mevziî tahriş yapmıştır. Bu ilaçla dört Bronkopnömoni köpek tedavi edilmiştir. Bunlara her gün yüzde 10 nisbetinde iyodoformlu eterden 5 smm. adele içine zerk edilmiş, üç gün tatbik edilmiştir. İlacın tesiri hastalarda iyi bulunmuştur. Ancak adele içine zerke ve eterin saf olmasına dikkat etmek lazımdır.

T. Argun

Stockmayer, W.— Bang hastalığı (Brucellose) Tavuklarda da vukua geliyormü? *Arch. Gfl. kde.* Nr. 7, S. 276, 1933.

Müellif Bang hastalığının sun'i intanla tavuklar'ca da husule getirilebilmekte olduğunu ve fakat fazla miktarda kültür itasının şart bulunduğunu bildirmektedir. Tabii şerait altında ise intanın nadiren vukuunu işaret etmektedir. Musaplarda sıhhi ihtilal pek cüzi ve geçici bulunmaktadır. İntanın ilk devirlerinde amili maraz uzuvlar'ca görülmektedir. İntanın mevcudiyetini tesbit için en emin ve en basit metod kan muayenesidir. Cıvcıvler Brucella intanına karşı müsinlerden daha mukavim görünmektedirler. İntana maruz tavukların yumurtalarında Brucella amillerine tesadüf edilmemiştir.

Ü. Maskar

Verge, J.— Yumurtalarla insanlara geçen intani hastalıklar. *Recueil de Méd. Vét. No. 12, 1934.*

Tüberküloz: Tüberkülozlu tuyurun yumurtalarından bazıları basilleri ihtiva eder. Beller'e nazaran almanyada tavukların % 10 u tüberkülozudur. Bu münten hayvanların hasil ettiği yumurtalarında % 1 inde basil mevcuttur. Tuyur tüberkülozunun geçmesi yumurtalarla ve hazım yolu ile vaki olur.

Tuyur tederrünü basilinin insanlarda müvellidi maraz kuvvetinin az ve münten yumurtaların sayıca nisbeten mahdud olmasından başka ovalbumine'in bakterisit bir te'sire malik bulunmasından dolayı tüberkülozun insanlara intikalinde yumurta pek ehemmiyetsiz bir rol oynayabilir.

Tuyur Paratyphose'ları: Genc ve kâhil bütün tuyurda görülen paratifoslar, paratifikler grubuna aid cersumelerin hasil ettiği hastalıklardır. Hastalık en ziyade Bacillus Breslaviense veya Bacille Aertryke'den, daha az bir derecede Bacillus Enteritidis Gartner'den, nadiren Schotmuller veya Supestifer tiplerinden ileri gelir. Mikrob portörü olan hayvanların yumurtaları tehlikelidir. İnsanlarca ördek ve güvercin yumurtaları ile paratifiklerin intikalinden mütevellid gıda toksi enfeksiyon vak'aları pek çoktur. Prusya dahiliye nezareti 1933 de ördek yumurtalarının çiğ veya az pişmiş olarak yenmemesi hakkında bir tamim yapmıştır.

Pullorum-Sanguinarium grubundan olan cersumeler: B.Pullorum veya B.Sanguinarium ile münten yumurtaların insanlar ve bilhassa çocuklar için tehlikeli olabildiği ve bunlarda gastro-enterit tevliid ettiği görülmüştür. Bununla beraber Pullorum-Sanguinarium grubundan olan cersumelerin insanlar için tehlikeli olması istisna kabilindendir.

Müellif, insanlarda münten yumurtalardan gelebilecek tehlikelere karşı bazı tedbirler kaydediyor. Tuyurun baytarlar tarafından teftişi hasta ve portör olanlarının tefriki, tavuk yetiştirilen yerlerde hayvan hıfzıssıhhası şartlarının te'mini ve bazı ahvalde yumurtaların iyice pişirildikten sonra yenmesi bu tedbirler meyanındadır.

S. Yener

Wirth, D.— Beygirlerin anjini hakkında yeni bilgi. *Wien. Tierärztl. Monatsschr. H. 24, S. 753, 1934.*

Anjinli beygirlerin sistematik muayenesinde en aşağı yüzde doksanında halefi bel'um ve tahtı nıkefi ve bilhassa kisei hulkumiye lenfa ukdelerinin abseleri tesbit edilmiştir. Bu ukdeler, kisei hulkumiye gişayi muhatisi ile bel'umun ard cidarı arasında ve tercihalı gudrufler üzerinde olup bel'um

ile kisei hulkumiyelerin hemen yanındadırlar. Kisei hulkumiye ukdelerinin abseleri dışardan fark edilmezler, ancak bunlar delinince burundan kihi akıntı gelir. Bilhassa beygirlerde tipik olarak birlikde görülen araz, burundan su ve gıdanın geriye gelmesidir. Tâli sebep, Gurm istreptokokuna benzer istreptokoklardır. Hayvan hiç belli etmeden de buralarda abse bakayısı kalan vak'alar vardır. Meselâ böyle hayvanlar iş esnasında soluganlık alâimi gösterirler, böyle abseler, Anjinden sonra husule gelen humayı nemşinin menşe'i olabilirler. Ruamlı beygirlerin otopsilerinde bu ukdelerde en şiddetli tegayyurat bulunmuştur.

T. Argun

Wirth, D.— Beygirde Kininin kalb hastalığı üzerine te'siri. *Wien. T. Mschr. Jg. 21. H. 22, S. 689, 1934.*

Müellif, kliniğe sancı arazi ile getirilmiş kalb hastalıklı iki beygirde Kininin te'sirini bildiriyor. Beygirin birisinde Paroksizmal Taşkırdi olup verid içine bir gram Chlorhydrate de quin'e mahlulü zerkinden bir kaç dakika sonra birden bire 80 olan nabız sayısı 48 olmuş ve bu hal 5 gün devam etmiştir. Diğer bir beygirde müzmin dessame bozukluğu ve kalb genişlemesi ve inkitalar bulunmuş ve bunda Kinin zerki kalb çalışması üzerine iyi bir tesir yapmıştır.

T. Argun

Yakobi : Kaloroz ve bunun köpek pratiğinde istimali. *B.T.W No. 15, 1934.*

Beşerî tababette serum physiolojik ıstıtabına müsait olan vekayide Gustrow kimya fabrikasının yapmış olduğu ve bir çok cihetlerde câhili verit veya tahtelcilt tatbik edilebilen müsavi m'ktardaki levüloz ve dextrozdan müteşekkil olan Kalorozu kullanmak ile daha eyi neticeler alınmaktadır. Muhtelif hastalıklara merbut olarak husule gelebilen had kalp zaafllarında, intani semmî kalp tegayyürlerinde ve myokarditlerde kaloroz herhangi bir kalp mukavvisile teşrik edilerek tatbik edilirse çok eyi tesir yapıyor. Müellif, bu ilacı muhtelif hastalıklara maruz kalmış beş köpek üzerinde de tecrübe etmiştir. Netice : şayanı memnuniyettir.

Doz : %10-40 mahlulünden 5-10 c.c. olup 4 - 5 günde bir tatbik edilmeli, vakanın hal ve vaziyetine göre bu miktar doz altı kerre tekrar edilebilir. Bu ilaç, şiddetli kan ziyana karşı ve sunî olarak tagdiyesi imkânı olmıyan fakat tagdiyesi icabeden hastalarda kullanılabilir. Adelei kalbi besler, kilyeleri temizler, istiklap teşevvüşünü bertaraf eder ve ekzemayı teşfiye eder.

Hadi

Zeki Bahattin : Kaporit ve dezenfektan tesiri üzerinde araştırmalar. *Türk Baytarlar Cemiyeti mecmuası. Sayı 2, S. 127, 1935.*

Müellif, Kaporit'n dezenfektan tesiri üzerinde muhtelif tecrübeler yapmış ve eski, yeni numuneler kullanmıştır. Kaporitin binde iki mahlûlü ile bulaşık maddeler ve doğruca kültürler muhtelif usuller ve zamanlarla temasa bırakılarak yapılan tecrübeler neticesinde bu mahlûlün patojen stafilokok ve subtilis m'kroplarına karşı ancak 8-10 saat kadar tesirden sonra yapılan kültürlerde neşvünümada azlık ve kaybolma tesbit edildiğini bildirmektedir. Tazece olan Kaporit 6 saat içinde stafilokokları öldürmüş ve geniş saha üzerinde 5 saat içinde tesir etmemiştir.

T. Argun

Almanya'da hayvan bulaşık hastalıklarının intişarına ve kasablık hayvan ve et kontroluna ait 1932 senesi istatistiği: *Zeitschrift f. Fleisch-und Milchhygiene 45. Jg. Heft 7, S 136-139, 1935.*

1932 de ihbarı mecburî olan hastalıklardan Şarbon, cemrei arazi, Pastörelloz, Kuduz, Ruam, Hummayı kulaî, Exanthema veculosum co'tale, Tektırnaklıların ve Koyunun uyuzu, Domuz pastörellozu, Domuz vebas, Domuz kızılı, Tavuk kolerası, Tavuk vebas, haricen kabili takdir Tüberküloz (ilerlemiş ree, meme, rahim, barsak veremi) bildirilmiştir.

Vebayıbakarî, Zatürreî muhiti sarî, Koyun çiçeği, Beygirin marazı c'mai görülmemiştir.

Bazı münferit mantıkalar'da da ihbarı mecburî hastalıklardan Beygirin Bornası, beygirin gürmu, beygirin Sarî anemisi, Sığırın uyuzu bildirilmiştir.

Emrazı sariye ile mücadelede 1932 senesinde 7280867 Mark (3640433 Lira) tazminat verilmiş ve kanunlara muhalif hareketlerden dolayı c'a 1219 mahkeme kararı çıkmıştır.

Şarbon oldukça tenakus etmiş ve Beygirlerde 10, Sığırlarda 789, Koyunlarda 73, Keçilerde 3, Domuzlar'da 121, bir hayvanat bağçesinin yırtıcı hayvanlarında da 6 vak'a bildirilmiştir. 1932 de insanlar'da 82 Şarbon vak'ası bildirilmiş olup bunlar'dan 21'i kasab ve 4 ü Baytar'dır. Yakalananlardan 9 u ölmüştür.

Cemrei araziye'de de azalma vardır. 465 sığır ve 42 Koyun musab olmuştur.

Kuduz da daima azalma vardır. 110 hayvan ölmüş ve öldürülmüştür bunun 97 si köpektir. İnsanlarda 94 ısırtma vak'ası olmuş fakat ölüm yoktur.

Ruam 21 Beygir'de görülmüştür.

Hummayı kulaî 171 sığır, 350 Koyun, 115 Domuz ve 9 keçide bildirilmiştir. İnsanlara intikali müteaddit kerreler görülmüştür.

Uyuz tektırnaklılarda, Koyun ve Sığırlarda münferit vak'alar kayıt edilmiştir.

Domuz pastörellozu ve Domuz vebas 10000 de 5,5 nisbetindedir. Domuz vebasından bir de kasaba intikal vardır.

Domuz kızılı 58866 vak'a bildirilmiş ve insanlar'da c'a 100 den fazla vak'a görülmüştür. Bunlar arasında 9 baytar c'a hayvanları aşılama esnasında hastalığa yakalanmıştır.

Tavuk kolerası ve Tavuk vebas 1931 e nazaran azalmıştır.

Tüberküloz 1932 de 78526 sığır bildirilmiştir.

Kasaplık hayvan ve et kontrolunda : 1932 senesinde 101664 beygir ve diğer Tektırnaklı, 3527085 Sığır (üç aylıktan yukarı), 4429735 Dana, 19002388 Domuz, 1557097 Koyun, 221525 Keçi (ceman 28839493 hayvan) kesilmiştir. Bunların vasatı sıkletleri nazarı itibare alınarak ekle salih olmayan 1121400 kilosu hariç olmak üzere 1932 senesi zarfında 3172000000 Kilo et sarf edilmiştir. İnsan başına 48,8 kilo isabet etmektedir.

Ü. Maskar

İyi bir beygirin onbeş hassası. *The Indian Veterinary Journal, Bd. III. Nr. 1 den nakl eden bir Mecmuadan:*

İyi bir beygir haiz olduğu onbeş hassanın üçünü erkekden, üçünü kadından, üçünü tilkiden, üçünü tavşandan ve üçünü de eşekden almıştır:

Erkekden: Mizaç, Asalet ve Sertlik.

Kadından: Güzel saç (kıl), Geniş göğüs ve Harekette hafiflik.

Tilkiden: Güzel kuyruk, kısa kulak ve iyi tırıs.

Tavşandan: Büyük göz, kuru kafa ve sür'at.

Eşekden: İyi neşvünema bulmuş bir çene, kuvvetli ayaklar ve iyi tırnak.

Ü. Maskar

Yeni neşriyat :

Şefik Kolaylı, M. Raif Köylüoğlu: Anadolu keçilerinin bulaşık zatülcenb ve riasi. Pendik Bakteriyoloji Enstitüsü Neşriyatından. 1934.

Memleketimiz keçilerinde meydana getirdiği zayıfatı resmî istatistiklerden okuduğumuz bu mühim hastalık hakkında bu eserde derin ve etraflı ilmî tedkikler vardır. Müellifleri, hastalığın bakteriyolojik ve serolojik taraflarından evvelce yine memleketimizde yapılmış mesaiye çaha etraflı tecrübe ve müşahedeler ilâve ettikleri gibi bilhassa hastalık âmilinin kat'i olarak tesbitinde ve mahiyetini izah'ca muvaffak olmuşlardır. Hastalıkla mücadele için yaptıkları muafiyet tecrübeleri de kıymetli neticeler vermiştir. Muhtelif aşılama usullerile muafiyet üzerinde elde ettikleri neticeler bu hastalıkla mücadele bahsinde pek faydalıdır. Müelliflerini tebrik ederiz.

Türkiye Umum Kimyagerler Cemiyeti Mecmuası. Sayı: 3/4. 1934.

Türkiye Kimyagerler Cemiyetinin elim'ze geçen bu sayısında güzel bir mecmua tipi gördük. Mecmuada Kimyanın ale'lumum bahislerine temas eden bir çok yazılar ve yabancı mecmualardan iktibaslar bulunduğu gibi memleket ve dünya kimya hareketlerine dair haberler ve malumat vardır. Mecmua, yazılarını yabancı dillerde de hulâsa etmekde ve Türk kimyacılarını yabancılara tanıtmaktadır. Mecmuac'a hayvan sıhhat ve gıdasına dair yazılar da olduğundan meslekdaşlarımızın da okumalarını tavsiye ederiz. Çıkaranları tebrik eder ve muvaffakiyet dileriz.

G. Curasson : La peste bovine. (Siğir vebası) Vigot fr. édit. Paris, 1935, Fiaht 40 fr.

J. Adam : Recheches sur les mammites primitives. (İbtidai meme iltihabları üzerinde araştırmalar). Vigot fr. édit. Paris, 1935, Fiaht 15 fr.

J. Marçq et J. Lahaye : L'exterieur du cheval. (Beygirin eşkâli) Librairie agricole de la maison rustique. Paris.

Ch. Pardubsky: Diagnostic des boiteries. (Topallıkların teşhis.) Librairie Detken et Rocholle, Naples.

Hellmut Doenecke : Die Kolik des Pferdes. (Beygir sancısı) Gebr. Bischoff, Verl. 1934. Wittenberge, Pdm. F. 8,50 Mark.

Schürmann, E. : Die wichtigsten geflügelkrankheiten. (Mühim tuyur hastalıkları.) 2. Aufl. Verl. F. Pfennigstorff, Berlin W 57. 1935. F. 1 Mark.

Rappaport, F. : Mikrochemie Des Blutes. (Kanun mik-roşimisi.) Verl. E. Haine u. co. Wien, 1935. F. 15 Mark.

Fischer, A. : Der Lehrmeister im Hufbeschlag. (Nalbant ustalığı.) 23. Aufl. Verl. M. u. S. Schaper, Hannover, 1935. F. 6 Mark.

Martin, P. u. Schauder, W : Lehrbuch Der Anatomie der Haustiere. (Ehli hayvanların teşrih ilmi.) 3. cild, 2. kısım, 3. Aufl. 1935. Verl. Schickhardt u. Ebner. F. 11,75 Mark.

T. Dunlop young : Ostertag's meat inspection. (Ostertag'ın et teftişi.) Bailliere, Tindall, Cox, London. f. 1,9 S.

H.O. Möning : Veterinary Helminthology. (baytarî didan bahsi. Baill. Tindall, Cox, London. f. 1,3 S.

J. J. O'Connor : Veterinary Surgery. (Baytarî Cerrahi.) 2. Edit. Baill. Tindall, Cox, London. f. 2. İng. Lirası.

J. Craig : Veterinary Obstetrics. (Baytarî velade.) 4. Edit. Baill. Tindall, Cox, London. f. 1 İng. Lirası.

F. Bullock : Handbook For Veterinary surgeons. (baytarılara rehber.) 2. Edit. Mr. Bullock, 10, Red Lion Squ. London, W. C. 1. F. 5,4 S.

Meslek Haberleri

Kurban Bayramını kutlulamak lütfünde bulunan bütün meslekdaşlarıma arzı şükran eder ve kendilerine sıhhat, saadet ve vazifelerinde muvaffakiyetler dilerim.

By. İş. D. Rs. Tuğgeneral
S. Savgan.

Ş Kamutaym yeni devresi için yapılan sayılay seçiminde eski sayılay baytar muallim Mehmet Nuri den başka eski M.M.V. baytarlık işleri reisi müteakıt General Ahmet Vefik Yazgan ve baytar müfettişlerinden Ali Rıza ve vilayet baytar müdürlerinden Ali Rıza da sayılaylığa seçilmişlerdir.

Ş Türk Mikrobiyoloji Cemiyetinin Mart 1935 toplantısında Ankara yüksek-ziraat-baytar Fakültesi hıfzıssıhha okutam Prof. Dr. Beller ile baytar Dr. bakteriyolog Zühtü taraflarından Allergi teamüllerinin mahiyeti üzerine bir konferans verilmiştir. Bu konferansda Ruamlı ve Ruamdan şüpheli ve salim muhtelif hayvanlar üzerinde Malleinden başka tüberkülin ve diğer mikrophulâsaları ve antijenlerle yapılan Allergi teamüllerinin evsafından bahs ederek hususî ve gayri hususî olarak görülen teamüllerin farkını yaptıkları tecrübelerle izah etmişlerdir. Bunlara göre Ruamlı hayvanlarda edimme içine yapılan Mallein müsbet teamüllerinde reaksiyonlar yedinci saat-ten sonra şiddet gösterdiği halde diğer antijen ve hulâsalarla yapılan teamüller gayri hususî evsafda görülmekte yani yedinci saatten sonra şiddetini kayıp etmektedirler.

Ş Fen şehidleri için ihtifal — İlim ve fen yolunda şehid olan muallim Ahmet ve Hüdayinin ölümlerinin sekizinci yıl dönümü münasebetile bu sene de parlak bir ihtifal yapılmıştır. Martın 31 inci günü askerî baytar tatbikat mektebinden bir heyet Eyüpde Hüdayinin mezarını ziyaret etmişlerdir. Nisanın ikinci günü muallim Ahmedin mezarında merasim yapılmıştır. Bu münasebetle evvela tatbikat mektebinde toplanan bütün meslekdaş ve ziyaretçilerle gazeteciler, önce mektep kütüphanesinde, Pariste Ruama çalışırken ölen Kemal Cemilin

fotografisinin asılma merasimini yapmışlardır. Kemal Cemil hakkında mektep müdürü Tuğbay Nurettin Önal, büyük bir hassasiyetle ve irticalen söylediği nutkunda merhumun meziyetlerini anlatarak demiştir ki : (Kemal Cemil, 1927 yılında, o vakit müdürü bulunduğum Ankara serum ve aşı evine staja gelmişti. Bu türk oğlu pek metin ve derin bir bilgi aşkına boğulmuş, sağlam bir vücuttu, çalışkanlığı ve kabiliyeti yüzünden asistan olarak kaldı ve gereği gibi çalışdı, meslekindeki bilgi isteğini doldurmak ve daha bol bir kaynakdan ilim nuru içmek için, kendi hesabına Paristeki Pasteur enstitüsüne gitti. Burada az zamanda Profesörlerinin gözlerini kendi üzerine çekti, kendisinden ve ilmi tetkiklerinden bahs ettirdi. Bu suretle, Kemal, ilim alanında da türklerin nasıl çalışdıklarını ve çalışacaklarını ve gerekli zamanda canlarını bile esirgemeyeceklerini fen acununa gösterdi. Bulduğu aşıya pek yüksek itimadı olduğu halde bu da Ruam mikrobunun müzmin ve müziç hücumundan kendisini kurtaramadı ve nihayet son bir ameliye esnasında yad ellerde gözlerini bir daha açmamak üzere kapadı ve bu uğurda ölenlerin yanına gitti. Kemal! meslekdaşların seni hiç bir zaman unutmayacaktır, her meslekdaşın gönlüne yıkılmaz birer bengû dikdin. Sen, bu gönüllerde daima yaşayacaksın, önünde boyun eğiyoruz, ruhuna hepimizin binlerce saygılarını sunarım, ey sevgili türk çocuğu ve meslekdaşım!)

Bu merasim bittikten sonra toplu bir halde şehidliğe gidilmiş ve Ahmedin mezarında nutuklar söylenmiştir. Evvela asteğmen Remzi ve Şahap tarafından, büyük ilim ölülerine meslek gençliğinin ateşli duyguları ifade edilerek onların şahıslarında buldukları gaye yüksekliği anlatılmıştır. Bundan sonra sıra ile muallim vekili Hadi, Pertev Hikmet, muallim Necib Zobu tarafından da birer hitabe söylenmiştir. Hadi ve Pertev Hikmet, büyük ölülerin vardıkları büyük gayeden bahsederek hatıralarını taziz etmişler ve kendileri için daha yüksek kadirşinaslık gösterilemediğini anlatarak onlar için ruhlarımızda daha büyük manevî abideler yükseldiğini ifade etmişlerdir.

Muallim Necib Zobu, bilhassa ilim ölülerinin kudsiyetindeki manayı izah ederek şunları söylemiştir: (fen kurbanlığı, bir fikrin, bir gayenin, ilim ve fen ile işba edilmiş bir maksadın, fen severliğin bir tezahurudur. İlimsiz yaşamak, ilimsiz bir medeniyet kurmak mümkün değildir. Medeni olmanın bir şartı vardır: ilmi olmak ve ilim için her şeyi göze almak. Yurduñuzun içinde fen uğruna hayatını feda etmiş pek çok meslek sahipleri vardır. Bu günkü ihtifalde duyduğumuz teessürden başka his ettiğimiz gururda hepimizin hissesi vardır. Klinik ve laboratuvarda çalışan bir meslekdaşın, ilimden başka bir menfaat düşünmeyerek yaptığı mesainin meslek muhitinde, fen içinde, memlekette bir mevkii olduğunu görüyoruz Bu gün büyük makamlar işgal eden ünlü zevatın istinat noktaları, ilim adamlarının dimağıdır.)

Nutuklardan sonra hoca tarafından dua edilmiş ve Ahmedin mezarına çiçekler serpilmiştir. Bundan sonra orada yatan muallim Hasan Tahsin, bakteriyolog Hamdi ve Selimin mezarları da ziyaret edilmiştir.

Hariçde

Ş Berlin Üniversitesi Rektörlüğüne Berlin Baytar Fakültesi Teşrih okutanı Profesör Dr. Wilhelm Krüger seçilmiştir. Bu münasebetle Üniversitenin merasim salonunda eski Rektör Profesör Dr. Eugen Fischer, rektörlük alâmetlerini mutad merasimle Profesör Krügere tevdi etmiştir. Almanyanın büyük bir Üniversitesinde Rektörlük mevkii bu suretle genc bir Baytar Profesörü tarafından kazanılmış bulunuyor.

Ş Berlin Baytarlar cemiyetinin Şubat 1935 toplantısında Prof. Dr. Lerche tarafından Baytarların vazife esnasında uğradıkları hastalıklar hakkında yaptığı istatistik okunmuştur. Bu istatistikden anlaşıldığına göre evvelâ Allerji ve fartı hassasiyet gelmekdedir. Baytarlarda çok kerre bu haller, kimyevi maddelerlerle ve hayvani albuminlerle husule gelmiştir. Formol, cıva, klor, iyod, asit fenik istimalinden Baytarlarda yüzde 1,2 nisbetinde fartı hassasiyet görülmüştür. Bunlardan mütevellid olarak deride kızartı, kaşıntı, deri iltihabı meydana gelmiştir. Bir Baytar, hayvan tüyelerine, karşı o derece fartı hassas bulunmuştur ki nihayet Baytarlığı bırakmaya mecbur olmuştur Hayvanî albuminlere karşı Allerji yüzde 2,1 dir. Başlıca bu arada hayvanlardan insanlara geçen hastalıklar (Zoonose) dan Trichofiti yüzde 2,8, Uyuz bilhassa harbde yüzde 3,8 nisbetinde görülmüştür. İnsanlara geçen bakterilerle intan yüzde 65 nisbetindedir. Domuz kızılı yüzde elli nisbetindir olup ekseriya kültürle telkihlerden ve nadiren de et muayenesi ve otopsilerden husule gelmiştir. Sığır. Tüberkülozunun cilde sirayetide çok olup böyle deri tüberkülozunun 10 sene devam ettiği görülmüştür. Bu Baytarların yüzde 16 sında tüberküloz, lenfa ukdelerine kadar gitmiştir. Bang intanı da mühim bir yer tutmaktadır. Şarbon ve Ruam da bu aradadır. Baytarlarda kuduzlu hayvanların ısırılmaları vekayii, diğer eşhasa nisbetle daha fazladır. Vazifede yaralanmak vekayii de pek çoktur. Lastik eldiven kullanmak tavsiye edilmiş olup el ve kolları yağlama kâfi

değildir. Prof. Dobberstein bilhassa domuz kızılında otopsinin tehlikesine işaret etmiş ve müessesesinde böyle intanların çok olduğunu bildirmiştir.

§ Budapeşte Baytar Mektebi okutanlarından Profesör Dr. Franz von Hutyra geçenlerde uzun bir hastalıktan sonra 74 yaşında olarak vefat etmiştir. Prof. Hutyra dünya Baytarlık âleminde en yüksek şöhreti kazananlardan birisi olup yaptığı mesai ve neşir ettiği bir çok dillere çevrilen kitapları ile her milletin saygısını toplamıştır. Bir çok uluslararası meslek kurum ve kongrelerinde başkanlık etmiş ve gösterdiği bilgi kudretile pek çok mükâfat ve unvanlar kazanmıştır. Profesör v. Hutyra'nın ölümü, yalnız Macar baytarlığı için değil, bütün uluslararası ilmi için büyük bir kayıptır.

§ Berlin Baytar Mektebi Kimya okutanı Profesör Dr. Georg Schroeter kanuna göre 65 yaşını doldurmakla tekaüd edilmiştir. Son dersinde bütün profesörler ve bir çok eski talebesi de hazır bulunmuşlar ve kendisine büyük tezahurat yapmışlardır. Profesör Schroeter Berlin mektebinde 36 sene hocalık etmiş ve pek çok kıymetli eserler meydana getirmiştir.

§ Amerikanın New York şehrinde toplanub 1934 senesi Ağustosunun 13 ünden 18 zine kadar süren 12 inci uluslar arası Baytarlık kongresine Alman ordu baytarlığı namına iştirâk eden Baytar Albay Prof. Dr. Richters kongre ve ziyaretlerine aid intibalarını neşir etmiştir. Bu beyanatın hulâsasını derc ediyoruz:

12 inci uluslararası Baytarlık kongresine 57 memleketden 3000 aza, ve 600 ü kadın olarak 1,800 kadar ziyaretçi iştirâk etmiştir. Müzakere edilen bahisler içinden Şarbon üzerinde İtalyalı Mazzuchi, Saponinli aşidan alınan muvaffakiyetli neticeleri bildirmiştir. Tüberküloz bahsinde gösterilen menfi vekayie karşı Fransızlar BCG aşısını müdafaa etmişlerdir. Bang intanı üzerinde toplanan fikirlere göre aşılama-dan ziyade itlâf ve ayırmanın mühim olduğu anlaşılmıştır. Ancak pek genç danalarda aşılama usulü muvafık görülmüştür.

Şap, tufeyli hastalıklar, tuyur hastalıkları, sari meme iltihapları, süt humması, akamet, kan grupları, tetanoza karşı fail muafiyet üzerinde pek mühim münakaşalar olmuştur. Baytarî süt muayenesi üzerinde Prof. v. Ostertag tarafından okunan rapor, Amerika gazetelerinde de büyük bir alaka uyandırmıştır. Profesör şerefine ayrıca bir ziyafet verilmiş ve bir çok memleket murahhasları tarafından takdîrkâr nutuklar söylenerek kendisine hediye verilmiştir. Kongrenin bütün müzakereleri büyük ilmi yenilikler ortaya koymuş ve çok şeyler öğretmiştir. Kongre sonunda 4 sene sonra toplanacak olan on üçüncü kongrenin İsviçrede yapılması karar altına alınmış ve Budapeşte mükâfatı be defa Sir Arnold Theiler e verilmiştir.

Profesör Richters mühim ziyaretlerinden de bahsetmektedir. Büyük ve mükemmel çiftliklerden biri olan Plainsboro çiftliğinden sitayişle bahsediyor. Bu çiftlikte 1000 süt ineği günde üç defa Rotolactor denilen elektrikli makina ile ve sıhhi şeraitle hayret verici şekilde sağılmaktadır. Amerika baytar umum müdürlüğünün vazifeleri içinde sağlık zabıtası, et teftişi, aşı ve serumların kontrolü, ve bir çok şubelere malik arama enstitülerindeki vazaif bulunmaktadır. Amerikada onbir baytar mektebi olup liseyi bitiren 18-19 yaşındaki talebe buralarda 4 senede baytarlık tahsili yaparlar. Amerika askerî baytarları ordu için alınacak hayvani menşeden olan bütün gıdaları, sütleri ve bunların ihzar ve nakilleri ile vasıtalarını muayene ve teftiş ederler, sari hastalıklarla mücadele ve diğer baytarî kıt'a vazaifini yaparlar. Ruam teşhisinde aynı ve cüfni Malleinteamülleri kullanılıp cüfni teamül tercih edilir ve şüpheli vak'alarda serolojik usullere de müracaat olunur. Dahilen verilen ilaçlar daima burun sondası ile verilmektedir. Kıt'aya lâzım olan gıdanın baytarî muayenesinde askerî baytar ayrıca bunları muayene eder, etleri hususî olarak damgalar, etden başka et müstahzarları, balık, yumurta, yağ, ve peyniri de olanlar muayene eder. Amerikada askerî bir baytar enstitüsü vardır, buradaki Röntgen kısmı

görülecek bir şeydir. Mükemmel laboratuvarlarında bütün teşhis muayeneleri ve tahliller ile aşı ve serum gibi mustahzarlar yaparlar. Müessesenin güzel bir hastanesi vardır. Muhtelif ordu hayvan hastaneleri pek mükemmeldir. Kıt'aların ahır ve hayvanları güzeldir, hayvanların nalları 4-6 haftada bir yenilenir.

Profesör Richters, Amerikadan kongre ve ziyaretler mü-nasebeti ile pek büyük istifade temin ederek döndüğünü ve askerî baytarlığın tekâmül usulleri hakkında iyi malumat kazandığını ilave ediyor.

1—Birinci Kânun-1934 den 28-Şubat-1935 tarihine kadar

Türkiyede salgın hayvan hastalıkları vaziyetinin hulâsası

(Ziraat Vekâletinin resmî bültenlerinden çıkarılmıştır.)

Hummayi Kulâi : Bursa, Bolu, Bilecik, Kastamoni, Kütahya, Samsun, Afyon, Eskişehir vilayetlerinde 1294 sığır hastalanmış ve bunlardan 20 başı telef olmuştur.

Cemrei arziye : Çanakkale, Erzincan, Malatya, İstanbul, İzmir, Manisa, Edirne, Eskişehir vilayetlerinde bu hastalıktan 79 sığır telef olmuştur.

Şarbon : Bolu, İstanbul, Kocaeli, Konya, Erzincan, Kars, Kastamoni vilayetlerinde Şarbon'dan 9 sığır ve 45 koyun telef olmuştur.

Keçi pastürellozu : Ankara, Denizli, Eskişehir, İstanbul, Muğla, Afyon, İçel, Antalya, Isparta, İzmir, Kocaeli, Niğde, Konya, Malatya, Maraş, Aydın, Samsun, Manisa, Tokat vilayetlerinde bu hastalıktan 964 keçi ölmüş, ve 365 hasta keçi öldürülmüştür.

Ruam : Ankara, Afyon, Bursa, Çorum, İzmir, Kars, Kayseri, Konya, Kocaeli, Muş, İstanbul, Samsun, Seyhan, Urfa, Balıkesir, burdur, Çankırı, Ordu, Sinop, Tokat, Yozgat, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Elâziz, Erzincan, Kütahya vilayetlerinde Ruamdan 2 hayvan ölmüş ve 146 baş hayvan öldürülmüştür.

Çiçek : Aydın, Bursa, Bolu, Denizli, Manisa, Tokat, Afyon, Amasya, Ankara, Balıkesir, Eskişehir, İçel, İzmir, Niğde, Seyhan, Kütahya, Antalya, Isparta, Kocaeli, Trabzon, Bilecik, Kırşehir, Maraş, Gireson, Konya, Muğla vilayetlerinde 3904 koyun ve keçi hastalığa tutulmuş ve bunlardan 426 baş ölmüştür.

Barbon : Denizli, İstanbul, Manisa vilayetlerinde bu hastalıktan 71 manda ölmüştür.

Uyuz : Edirne, İstanbul, Kars, Bursa, Erzurum, Erzincan, Muğla, Seyhan vilayetlerinde 9 beygir, 716 sığır, 344 koyun ve keçi uyuza tutulmuş, 7 sığır ve 23 koyun ve keçi ölmüştür.

Kuduz : Balıkesir, Bursa, İstanbul, Kırklareli, Gaziantep, Bolu, Antalya, Kocaeli, Kastamoni, Maraş, Çankırı, İzmir, Sivas, Zonguldak vilayetlerinde 17 etiyen ve 9 otyien hayvanda kuduz görülmüştür.

Verem : İstanbul vilayetinde veremli 4 sığır öldürülmüştür.

Dourin : İstanbul vilayetinde dourinli bir beygir zuhur etmiştir.

Tuyur hastalıkları : Ankara, Edirne, İstanbul, İzmir, Mardin vilayetlerinde tuyur hastalıklarından 681 hayvan telef olmuştur.

Askerî Baytarların Soy Adları

Askerî baytarlarımızın aldıkları soy adlarını geçen sayımızda neşre başlamışdık. Şimdiye kadar gönderilenleri neşre ediyoruz. Diğer arkadaşlardan da alacaklarımızı neşre devam edeceğiz.

Albaylar :

Şükrü Özarar 320-8, Ziya Değer 320-11, Osman Türköz 320-6, Asım Şekerkaya 320-5, Ali Razi Akyer 322-2, Halit Kural 323-6.

Yarbaylar :

Ahmet Nazif Ayhan 326-5, Muhittin Okan 327-13, Şerefettin Omay 323-18, Hayrettin Bali 325-23, Şevket Ulusoy 323-4.

Binbaşılar :

Sabri Yener 334-11, Bekir Sıtkı Tığrak 334-33, H. Basri Dinçkal 334-44, M. Turgut Argun 335-1, M. Üveis Maskar 336-1, Sabri Baki Ersoy 335-4, Mehmet Turan 335-11, Kadri Can 335-20, Pertev Hikmet Sezer 337-1, A. Cevat Şahin 337-4, Burhanettin Cebenoyan 337-20, Sadık Gören 338-10.

Yüzbaşılar :

Kadri Arman 338-8, İzzet Ertenü 338-20, Ali Rıza Yücel 339-7, Abdullah Önür 340-2, Şevket Kemal Vural 928-2, Muhittin Baran 929-4.

Teğmenler :

Hulûsi Nartman 932-2, Yusuf Ziya Şengör 932-3.

ASKERİ TIBBİ BAYTARİ MECMUASI

12 inci yıl fihristi

Sayı 120, 121, 122, 123

Askerî Tıbbî Baytarî Mecmuası

12 inci yıl fihristi

(Sayı 120, 121, 122, 123)

Mecmuada aslı çıkan yazılar :

- Adams-Stokes, feresiyede iki vak'a. *Pertev Hikmet* 219
Anamnez almak, cerrahide. *N. Zobu* 330
Caporit, iyi bir antiseptikmidir? *Sadık Gören, Sezai, Hayri Sözen* 287
Distomatoz, beygirde iki vak'a. *Üveis Maskar* 277
Evipan Sodique, tatbikat ve neticeleri. *N. Zobu* 191
Evipan Sodique tecrübeler. *R. Maral* 231
Fahiz-Muştulcadem hablinin kopması. *Saib Ali* 293
Glomerulonephritis, beygirde müzmin. *Turgut Argun* 341
Gurm antiviruslarının hazırlanmasında istafilokoklar. *Refik Yetkin* 298
Hayat, hastalık, mikroplar ve mücadele yolları. *Nurettin* 69, 151
Kanser, yeni vak'alar. *M. Turgut* 252
Kokain ve benzerlerinin tesiri. *Sabri Yener* 336
Koşu atlarının iş hıfzıssıhhası. *Veysi* 117, 300
Mallein, cüfni teamül üzerinde tetkikler. *M. Turgut* 1
Mallein, göz teamülü üzerinde tetkikler. *M. Kâmil* 18
Mesane taşları, bir sığırdaki. *Sabri* 97
Muhabere köpekleri ve muarızları. *Hikmet Şakir* 66
Nutalyoz, Trypaflavin ile tedavi. *M. Turgut* 211
Ökçe darlığı, muhtelif usullerle tedavi. *Orhan* 51
Piroplazmoz, beygirde müşahedeler. *Zeki Öktem* 239
Piroplazmoz ve Tripan mavisini ile tedavi. *M. Emin* 104, 323
Raşitizm, köpekde Vigantol ile tedavi. *Ali Hadi* 285
Stuttgart köpek salgını, İstanbulda. *Ali Hadi, Üveis Maskar* 196
Tırnak, hayvan bakımında. *Ali Karadeniz* 185, 325
Tırnak bakımı, tırnak merhemleri. *Orhan Erkurt* 234

Hulâsalar :

- Alkol, içindeki mikroplar. *Schoop, G.* 258
Anjin, beygirlerde: *Wirth, D.* 352
Arekolin, köpek ve kedilerde tarididi dan tesiri. *Korkhaus.* 163
Arekolin, tenyalara tesiri. *Reinhardt, R.* 90
Arekolin, bağırsak intilalarında. *Schmotzer.* 162
Ayak gudrufunun kemikleşmei. *Löwe, W.* 349
Balık yağı, yaralarca tedavi. *Löhr, W.* 348
Balık yağ, hayvan tagdiyesi kıymeti. *Zaribnisky.* 260
Bang hastalığı tavuklarda. *Stockmayer, W.* 351
Böbreksizlik bir köpekde *Freund, L.* 255
Calcium-Sandoz, baytarlıkta. *Gratzl, Richter* 87
Calcium tedavisi, parenteral. *Middeldorf, R.* 349
Çimlenmiş hububat, gıda olarak istimali. *Rayband.* 88
Cismi ecnebi, bir kısarak rahminde. *Meyer.* 257
Demodeks köpeklerde. *Horneck, K.* 346
Dimağ-nuhaşevki iltihabı, müstevli. *Hupbauer.* 162
Distomatoz, İstanbulda insanda. *Fethi.* 155
Ekzema, beygirde müzmin, perlacarla teşfiye. *Detlefsen.* 161
Enf-meri sondası, develerde istimali. *Badanun, N.W.* 89
Etler, yerkani ve sarı yağlı. *Boissan, J., Thieulin, G.* 160
Felç, beygirde şıraulhanek. *Gratzl.* 90
Gazdan koruma, hayvanlarda. *Richters.* 163
Gebelik, ineklerde mihbeli muhat n hurdebini muayenesi. *Jankowski* 86
Genç köpek hastalığı, yeni muafiyet usulleri. *Dalling, T.* 254
Genç köpek hastalığı. Laidlaw-Dunkin aşısı. *Hintz, W.* 90
Grip, insanda sebepleri. *Isabolinski, W. Stratonowitch: N.* 346
Hançere-kasabat iltihabı, beygirde eterle tedavi. *Fedotom, A.* 255
Havale, köpekte gluconate de calcium ile tedavi. *Roger* 87
Hemoglobinuri, seri tedavisi. *Mertz* 164
Hemoglobinuri, beygirde sığır kanı ile tedavi. *Brunschwik M.* 343
His iptali, glukozlu paradehyde ile. *Nitzescu, Iaculovici* 258
İstatistik, Fransız ordusunun 1932 baytarı 261
İstatistik, Almanyada hayvan bulaşık hastalıklarının intişarına ve kasaplık hayvan ve et kontroluna ait 1932.354

- İyi bir beygirin onbeş hassası. 355
 Kaiser ameliyesi, sığırlarda. *Addis, M.* 343
 Kaloroz ve bunun köpe pratiginda istimali. *Yakobi* 353
 Kanda pH. salim ve hasta beygirde. *Meyer, A.* 91
 Kanser, tavuklar'ca. *Varnery* 260
 Kaporit ve dezenfektan tesiri üzerinde araştırmalar *Zeki Bahattin* 354
 Karhai müdevvere, bağırsakta. *Almejew* 343
 Kilye adenomu, beygirde. *Sturck, M.* 88
 Kininin kalb hastalığı üzerine tesiri. *Wirth, D.* 353
 Kolonya suyu, mikroplar üzerine tesiri. *Gera* 255
 Kuduz, yarasa ile intişarı. *Haupt* 345
 Kuduz, batni yoldan intan. *Marie, A. C.* 257
 Kursağın mihanikiyeti, tavuklarda. *Knechtel, Steinmetzer* 347
 Mallein, yeni bir tatbik usulü. *Beller, K., Süreyya Tahsin* 155
 Mallein, cüfni zerkden sonra müsbet serolojik teamülü. *Koumzopoulos, Petras, C.* 347
 Mallein cüfni zerkde anticorps teşekkül. *Sadık, M. Refik, A.* 350
 Meme iltihabı streptokoklarının mukavemeti. *Bryan, C. S.* 254
 Meme iltihabı, keçilerin gargreni. *Kossmag.* 347
 Mide-bağırsak iltihabı, koyunlarda parazitlerden. *Stewart, W.* 156
 Nal tatbiki, Almanyada usullerin birleştirilmesi. *Friedrich* 157
 Omuz topallığında tahtalcild hava şringası. *Dellefsen* 158
 Piroplazmoz, beygirde süblime ile tedavi, *Şevket Kemal* 259
 Piroplazmoz, feresiyenin. *Carpentier, G.* 254
 Piroplazmoz, beygirde vaki trypanmavisi. *Gousseff, Soudsilewski* 255
 Spiroketo, Türkiyede kazlar'ca. *Turgut, M.* 259
 Sütlerin kontrolü, Berlin şehrinde. *Neumark, E.* 258
 Süt muayenesi, alman baytarı. *Schönberg, F.* 351
 Sütlerde tüberküloz basilleri pastörize edilmiş. *Materinowska,* 86
 Şarbon intanının mihanikiyeti. *Boquet, Saenz* 163
 Şarbon, insanda arazsız intan. *Sinai, G.* 89
 Şarbon, bir inek memesinin basillerle iskânı. *Weidlich, N.* 260
 Tandinitlerde Yatren-Vaccine E. 104. *Gschwend* 344.

- Tavuk kolerası ile pulorum bacterilerin tefriki için bir vasat. *Raif* 157
 Tavuk kolerası abseleri. *Lesbouyries, Berthelon* 348.
 Teneffüs hastalıkları, iyodoformlu eterle tedavi. *Simonelli, A.* 351
 Tesemmümler, cyanure ve oxyde de carbon, blö dö metilen. 161
 Tesemmüm, etle, istatistikler. *Meyer* 257.
 Tetanoz, bicarbonate de soude ile tedavi. *Ngiri* 162
 Tetanoz, beygirde serum-eterle tedavi. *Guerreschi, A.* 345.
 Tetanoz, köpekde. *Nouvel, J.* 350.
 Tüberküloz, akillülulum'da, ictimai tehlikesi. *Cremon* 88.
 Tüberküloz, Bulgaristanda, tavuklarda. *İvanof, K.* 256.
 Tüberküloz, sığır cenini ve danalarda. *Dahmen, Bohmer* 344.
 Tüberküloz, tayda. *Hermansson* 345.
 Tüberküloz, Sığırd, Dan'markada mücadele. *C. Petersen, Christensen* 90.
 Vitamin C, köpekde ihtiyac. *Innes* 88.
 Yaraları sineklerden koruyan bir madde. *Gauch* 161
 Yaralarda bal kullanılması. *Lührs* 349.
 Yaz yarası, bakaratta. *İvanoff* 256.
 Yumurtalarla insanlara geçen intanî hastalıklar. *Verge, J.* 352

Müteferrik yazılar:

- Askerî Baytarların 1934 Terfi listesi. 177
 Askerî Baytarların Soy adları. 275, 366
 Askerî Tıbbî Baytarî Mecmuası mali 1933 bilançosu. 95
 Kemal Cemil, Büyük bir fen kurbanı. 168
 Meslek haberleri. 92, 179, 267, 358
 Türkiyede salgın hayvan hastalıkları vaziyetinin huiâsası. 183, 274, 365
 Yeni neşriyat 91, 165, 265, 356.

Mecmua müellifleri :

- Ali Karadeniz 185, 325
 Emin, M. 104, 323
 Hadi, A. 196, 285
 Hikmet Şakir 66
 Kâmil, M. 18
 Maral, R. 231

Maskar, Ü. 196, 277
 Nurettin 69, 151
 Orhan Erkurt 51, 234
 Pertev Hikmet 219
 Refik Yetkin 298
 Sabri 97, 336
 Sadık Gören, Sezai, Hayri. 287
 Saib Ali 293
 Turgut Argun 1, 211, 252, 341
 Veysi 117, 300
 Zeki Öktem 239
 Zobu, N. 191, 330

Hulâsa müellifleri :

Addis, M. 343
 Almejew 343
 Badanin, N. W. 89
 Beller, K. Süreyya Tahsin 155
 Boisson, J. Thieulin, G. 160
 Boquet, Saenz 163
 Brunsvik, M. 343
 Bryan, C. S. 254
 Carpentier, G. 254
 Cremon 88
 Dahmen, Bohmer 344
 Dalling, T. 254
 Detlefsen 158, 161
 Fedotow, A. 255
 Fethi 155
 Freund, L. 255
 Friedrich 157
 Gauch 161
 Gera 255
 Gousseff, Soudsilewski 255
 Gratzl 90
 Gratzl, Richter 87
 Gschwend 344
 Guerreschi, A. 345
 Haupt 345
 Hermansson 345
 Horneck, K. 346
 Hintz 90
 Hupbauer 162

İnes 88
 Isabolinski, M. Stratonowitch, N. 345
 İwanoff 256
 Jankowski 86
 Knechtel, Steinmetzer 347
 Koumzopoulos, Petras, C. 347
 Kossmag 347
 Korkhaus 163
 Lesbouyries, Berthelon 348
 Löhr, W. 348
 Löwe, W. 349
 Lührs 349
 Marie, A. C. 257
 Materinowska 86
 Mertz 164
 Meyer 91, 257, 257
 Middeldorf, R. 349
 Neumark, E. 258
 Nitzescu, Iaculovici 358
 Nouvel, J. 350
 Nyiri 162
 Petersen, C., Christiansen, J. 90
 Raif, M. 157
 Rayband 88
 Reinhardt, R. 90
 Richters 163
 Roger 87
 Sadık, M., Refik, A. 350
 Schmotzer 162
 Schoop, G. 258
 Schönberg, F. 351
 Simonelli, A. 256, 351
 Sinai, C. 89
 Stevvart, W. 256
 Stokmayer, W. 351
 Sturck, M. 88
 Şevket Kemal 259
 Turgut, M. 259
 Varnery 260
 Verge J. 352
 Weidlich 260
 Wirth, D. 352, 353
 Yakobi 353
 Zaribnisky 260
 Zeki Bahattin 354

Zeki Bahattin 314
 Zambinsky 250
 Yarnall 229
 Webb, D. 302 353
 Weidlich 250
 Verpe J. 352
 Varnoy 250
 Tugue M. 250
 Szekel Antal 250
 Stuck M. 88
 Stokmeyer W. 151
 Stevart W. 250
 Stahl C. 89
 Sunonelli A. 250 351
 Schönbauer F. 351
 Schoop G. 250
 Schmeiser 102
 Seidel M. Reil A. 350
 Röyer 87
 Richters 102
 Reichardt M. 90
 Ryband 88
 Rall M. 157
 Petersen C. Christmann J. 91
 Nyin 102
 Nouvel J. 250
 Nitzsch Jacobovici 250
 Neumark E. 250
 Mittelbort H. 349
 Meyer 91 250 257
 Mertz 101
 Matkowsky 80
 Marc A. C. 257
 Lührs 249
 Löwe W. 349
 Loh W. 348
 Labouviere Berthel 348
 Koshans 103
 Kosmayer 147
 Konnopoulos Petros C. 147
 Knechtel Steinmetz 347
 Jankowski 80
 Iwanoff 250
 Ischolski M. Stratonowitch N. 345
 Jones 88

